

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
DİNLER TARİHİ BİLİM DALI**

**HIRİSTİYAN KATOLİK BİR MİSYONER KURULUŞU OLAN AFRİKA
MİSYONERLERİ CEMİYETİ (BEYAZ BABALAR TARİKATI)**

Tezli Yüksek Lisans Tezi

HALİL BARMAKSIZ

Ankara, 2020

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
DİNLER TARİHİ BİLİM DALI**

**HIRİSTİYAN KATOLİK BİR KURULUŞ OLAN AFRIKA MİSYONERLERİ CEMİYETİ
(BEYAZ BABALAR TARİKATI)**

Tezli Yüksek Lisans Tezi

HALİL BARMAKSIZ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU

Ankara, 2020

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİNLER TARİHİ BİLİM DALI**

**HIRİSTİYAN KATOLİK BİR KURULUŞ OLAN AFRIKA MİSYONERLERİ CEMİYETİ
(BEYAZ BABALAR TARİKATI)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

1- Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU

2- Prof. Dr. Ali İsra GÜNGÖR

3- Dr. Öğr. Üyesi Şevket ÖZCAN

Tez Savunması Tarihi

25 Kasım 2020

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU danışmanlığında hazırladığım “Hristiyan Katolik Bir Kuruluş Olan Afrika Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar Tarikatı) (Ankara.2020)” adlı yüksek lisans tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

25.11.2020

Halil BARMAKSIZ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	VII
ÖN SÖZ	VIII
GİRİŞ	1
1. Araştırmanın Konusu ve Önemi	1
2. Yöntem ve Kaynaklar	3
3. Hristiyanlık Tarihinde Katolik Tarikatlar, Gelişim Süreçleri ve Etkileri	8
3.1 Hristiyanlıkta Tarikat	13
4. Misyonerlik	14
4.1. Hristiyan Misyonerliğin Tarihçesi	15
4.2 Misyonerlik ile ilgili Kavramlar	19
 BİRİNCİ BÖLÜM	
KARDİNAL LAVİGERİE VE AFRIKA MİSYONERLERİ CEMİYETİ’NİN KURULUŞU	24
1. Tarikat Kurulmadan Önce Siyasi Sosyal ve Dini Ortam	24
2. Kardinal Lavigerie’nin Hayatı	25
2.1. Kardinal Lavigerie’nin Çocukluk Dönemi ve Eğitim Hayatı	26
2.2. Kardinal Lavigerie’nin Piskopos Olarak Nancy’de Görevlendirilmesi	29
2.3. Kardinal Lavigerie’nin Başpiskopos Olarak Cezayir’de Görevlendirilmesi ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin Kuruluşu	30
2.4. Kardinal Lavigerie’nin Kurucusu olduğu Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin İlk Dönemlerinden Ölümüne Kadar Olan Süreç	38
3. Kardinal Lavigerie’nin Yöntemi ve Gayesi	50
4. Kardinal Lavigerie’den Sonra Haleflik Eden Tarikat Liderleri	53
5. Kardinal Lavigerie Döneminden Günümüze Kadar Kurulan Meclisler	55

İKİNCİ BÖLÜM

GÜNÜMÜZDE AFRIKA MİSYONERLERİ CEMİYETİ:

BEYAZ BABALAR TARİKATI	58
1. Beyaz Babalar Tarikatı'nın Yapısı ve Misyonu	58
2. Beyaz Babalar Tarikatı'nın Müslümanlarla olan İlişkileri	61
3. Beyaz Babalar Tarikatı'nın Günümüzdeki Faaliyetleri	65
3.1. Eğitim Sistemleri ve Eğitim Verdikleri Coğrafyalar	68
3.2. Sosyal Medya Faaliyetleri	73
3.3. Dergi ve Yayın Faaliyetleri	85
4. Dünya Geneline Beyaz Babalar Tarikatı Bulundukları Ülkeler ve Güncel Sayıları	90
SONUÇ	92
BİBLİYOGRAFYA	96
EKLER	106
ÖZET	115
ABSTRACT	117

KISALTMALAR

AÜİFD	Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
C.	Cilt
ed.	Editör
Haz.	Hazırlayan
İFİC	Institut de Formation Islamo-Chrétienne - İslam-Hristiyan Eğitim Enstitüsü
M.Afr.	Société des Missionnaires d'Afrique
ö.	Ölüm
PISAI	Pontificio Istituto di Studi Arabi e d'Islamistica - Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü
s.	Sayfa
Sa.	Sayı
SNRM	Service National Pour Les Relations Avec Les Musulmans - Müslümanlarla İlişkiler İçin Ulusal Hizmet
ss.	Sayfalar
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
terc.	Tercüme, tercüme eden
yy.	Yüzyıl

ÖN SÖZ

Hristiyan dünyası için Misyonerlik faaliyetleri tarih boyunca önemli bir konuma sahip olmuştur. Misyonerlik faaliyetleri içerisinde farklı tarikat yapılarının önemli rolleri olmuştur. Birçok Hristiyan tarikatı kendisine belirli bir yöntem ve yol belirleyerek Hristiyanlığı yaymak için faaliyetlerde bulunmuştur.

19.yy.'ın ortalarında, Avrupa'nın Afrika'yı işgal etmeye başladığı bir dönemde, Cezayir'e Başpiskopos olarak tayin edilen Kardinal Lavigerie, Beyaz Babalar tarikatını kurmuştur. Bu tarikatın hedef kitlesinin Afrika'daki Müslümanları Hristiyanlaştırma isteği olması bizi bu konu hakkında bir araştırma yapmaya sevk etmiştir.

Araştırmamız giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kuruluşu ile ilgilidir. Bu bölümde cemiyetin kurulmadan önceki siyasi, sosyal ve dini ortamını ele aldık. Daha sonra Kardinal Lavigerie'nin çocukluk dönemine ve eğitim hayatına yer verdik. Yine kendisiyle ilgili Piskopos olarak Nancy'de ve daha sonra Başpiskopos olarak Cezayir'de görevlendirilmesinden bahsettik. Çalışmamızın bir sonraki aşamasında Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kuruluşu, cemiyetin ilk dönemlerinden Kardinal Lavigerie'nin ölümüne kadar olan süreci inceledik. Daha sonra Kardinal Lavigerie'nin yöntemi, gayesi, kendisine haleflik eden tarikat liderlerini ve yaşadığı dönemden günümüze kadar kurulan meclisleri ele aldık.

Tezimizin ikinci bölümü ise Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin günümüzdeki durumu ile ilgilidir. Bu bölümde cemiyetin bugünkü yapısını ve misyonunu araştırdık. Daha sonra Müslümanlarla olan ilişkilerini inceledik. Günümüzdeki faaliyetleriyle ilgili eğitim, sosyal medya, dergi ve yayın alanlarındaki çalışmalarını araştırdık. Beyaz Babalar

Tarikatı'nın dünya genelinde hangi ülkelerde bulunduğunu ve güncel sayıları hakkında bilgi verdik. Son olarak ekler bölümünde Mali Cumhuriyeti özelinde Beyaz Babalar Tarikatı'nın eğitim ve misyonerlik faaliyetlerini ele alarak, IFIC müdürü Rahip Pascal ile yaptığımız röportajı sunduk.

Konunun seçiminde ve çalışmalarım esnasında yardımcı olan, teşvik ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Ahmet Hikmet EROĞLU'na en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Mali Cumhuriyeti Bamako'da Beyaz Babaların İnanç ve Buluşma Merkezi ve İslam-Hıristiyan Eğitim Enstitüsü (IFIC) müdürü ve sorumlusu olan rahip Pascal'a tezim için sunmuş olduğu kaynaklar ve vermiş olduğu röportaj için teşekkür ediyorum.

Tez çalışmam süresince yanımda olan aileme bilhassa sevgili annem Fatma BARMAKSIZ'a destek ve fedakarlıklarından dolayı en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Hayatımın her alanında olduğu gibi, tez çalışmam boyunca da moral ve motivasyon kaynağım olan sevgili eşim Meliz BARMAKSIZ'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Halil BARMAKSIZ

Ankara, 2020

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu ve Önemi

Çalışmamızın konusu “Hıristiyan Katolik bir Misyoner kuruluşu olan Afrika Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar Tarikatı)” başlığını taşımaktadır. Araştırmamız Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin ortaya çıkışını ve gelişmesini konu edinmektedir. Bu bağlamda araştırmamız cemiyetin kurucusu olan Kardinal Lavigerie’nin hayatını, halk dilinde Beyaz Babalar Tarikatı olarak ifade edilen Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin tarihi seyir içerisinde sürdürdüğü faaliyetlerini, güncel durumunu ve tarikatın Mali’de bulunan Kongo asıllı temsilcisi rahip Pascal ile yapılan röportajı içermektedir.

Bu konuyu tercih etmemizin sebebi, Türkiye’de Afrika Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar Tarikatı) ile ilgili çok az çalışmanın bulunmasıdır. Cemiyetin günümüzde varlığını sürdürmesi ve kurulma fikrinin, Afrika’da Müslüman halka yönelik bir proje olma işlevi görmesi de ayrıca dikkatimizi çekmiştir.

Çalışmamızın amacı, 19. yüzyılın ortalarında Cezayir’de Başpiskoposluk makamına getirilen Kardinal Lavigerie’nin kurmuş olduğu bu Misyoner yapının, günümüze kadar nasıl ulaştığını ve günümüzdeki yansımalarının neler olduğunu ortaya koymaktır.

Burada önemli bir husus da niçin özellikle Fransız bir Başpiskoposun Cezayir’de böyle bir cemiyeti kurduğu ve hangi destekler sayesinde varlığını bu sömürge döneminde sürdürebildiğini gözlemlemek olmuştur.

Sömürge devletleri ile kiliseler o dönemde kendi kişisel menfaatleri doğrultusunda epeyce yakınlaşmışlardır. Özellikle Fransa bu konuda en dikkat çekici örneği teşkil etmiştir.

Konunun önemi de işte tam bu dönemde, 1868 yılında Cezayir’e Başpiskopos olarak tayin edilen Kardinal Lavigerie’nin kendisine hedef kitle olarak sadece Afrika kıtasını seçmesi olmuştur. Lavigerie’nin 1868 yılında kurmuş olduğu Beyaz Babalar tarikatı günümüze kadar aralıksız bir şekilde çalışmalarına devam ederek varlığını korumuştur.

Konumuz Dinler Tarihi çalışmaları içerisinde Hristiyan Katolik bir kuruluş olan Afrika Misyonerleri Cemiyeti; halk dilinde Beyaz Babalar Tarikatı ile ilgilidir. Hristiyan tarikatları ile ilgili pek çok çalışma mevcuttur. Bizim çalışmamızın önemi ise Fransa oluşumlu olan bu tarikat yapısının Fransız güçleri ile nasıl ortak bir şekilde ilerlediği ve o dönemde Vatikan ile Fransa’nın nasıl ortak hareket ettikleri; özellikle Sömürge güçlerinin Afrika’yı sadece maddi olarak sömürme derdinin olmadığı bunun yanında oradaki Müslüman halkın maneviyatını da hedef almaları açısından önem arz etmektedir. İşte burada Afrika kıtasının kaderini değiştirecek ve Afrika’da Fransa destekli Vatikan onaylı olan Beyaz Babalar tarikatı kurucusu Lavigerie’nin ve tarikat üyelerinin Afrika kıtasında bu misyona hizmet etmek için kullandıkları usul ve yöntemleri görmek; Diğer Hristiyan tarikatlara Afrika kıtasında nasıl öncülük ettiklerini; son olarak kendilerini Afrika halkı için üstün kurtarıcı ve medeniyet temsilcileri olarak görmeleri ve bu imajı vermeleri açısından çalışmamız önem arz etmektedir.

Çalışmamız giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Kardinal Lavigerie ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin kuruluşunu ele aldık. İkinci bölümde ise günümüzde Afrika Misyonerleri Cemiyeti’ni (Beyaz Babalar Tarikatı) inceledik.

2. Yöntem ve Kaynaklar

Araştırmamız 19.yy.'ın ortalarında Cezayir'de Başpiskoposluk makamına getirilen Kardinal Lavigerie'nin kurmuş olduğu bu misyoner yapının nasıl kurulduğunu, günümüze kadar nasıl ulaştığını ve günümüzdeki yansımalarının neler olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Belirtilen amaç doğrultusunda öncelikle kaynak taraması yaparak, kaynaklarımızı belirledik. Ardından bu kaynaklar incelenerek araştırmamızın çerçevesini çizmeye çalıştık. Konumuzla ilgili kaynaklar hususunda Türkiye'de Prof. Dr. Ahmet KAVAS'ın yazmış olduğu "Afrika Misyonerleri Cemiyeti: Beyaz Babalar" adlı makalesi dışında herhangi bir çalışma bulunmadığından dolayı, temel kaynaklarımız Fransızca ağırlıklı olarak belirlenmiştir. Çalışmamızda izlemiş olduğumuz yöntem betimleme (deskriptif) yöntemidir.

Öncelikle çalıştığımız konu Hristiyan Katolik bir yapı ve tarikat olmasından dolayı, giriş bölümünde "Hristiyanlık Tarihinde Katolik Tarikatlar, Gelişim Süreçleri ve Etkileri" başlığı altında Hristiyanlıkta tarikat konusu ele aldık. Konumuz Misyoner bir kuruluş ile ilgili olduğundan yine giriş bölümünde "Misyonerlik" başlığı altında Hristiyan Misyonerliğin tarihçesi ve Misyonerlik ile ilgili kavramlardan bahsettik. Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kuruluşu doğrudan Kardinal Lavigerie'nin hayatı ile bağlantılı olmasından dolayı, cemiyetin kuruluşundan önce Kardinal Lavigerie'nin hayatını ele aldık. Ancak hayatının tamamına yer vermemiz tezimizin sınırlarını aşacağından dolayı sınırlandırdık. Nitekim Kardinal Lavigerie'nin hayatı çok kapsamlı ve geniş olduğundan dolayı, hayatının müstakil bir çalışma konusu olması gerektiği kanaatine vardık. Zira hayatı boyunca gerek misyonerlerine gerekse bulunduğu meclislerde (tarikat toplantı meclisleri) oldukça çok konulu yazı ve eserleri

bulunmaktadır. Bundan dolayı tezimizin amacı doğrultusunda Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kuruluşu ve Kardinal Lavigerie'nin hayatını ana hatlarıyla kronolojik bir biçimde tezimizde sunmaya çalıştık.

Afrika Misyonerleri Cemiyeti halk dilinde yaygın olarak Beyaz Babalar Tarikatı olarak adlandırıldığından dolayı araştırmamızda sık sık bu ifadeye de yer verdik. Kardinal Lavigerie'nin hayatı akabinde bu cemiyetin kuruluşu, gayesi, yöntemi ve faaliyetleri gibi konularını ele aldık. Nitekim günümüzde Afrika Misyonerleri Cemiyeti, Kardinal Lavigerie'nin ölümünden sonra bu konularda bazı değişikliklere gitmiştir. Bu şekilde cemiyetin kuruluşundan günümüze kadar olan süreci, gidilen değişikliklerle birlikte takip etmeye çalıştık.

Günümüzde Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin yapısını, misyonerlik, eğitim ve sosyal medyadaki faaliyetlerini “kendi kaynaklarından” araştırarak ortaya koymaya çalıştık. Bu amaçla cemiyetin çıkardığı dergilerden ve sosyal medya sitelerinden yararlandık.

Çalışmamız sürecinde yararlandığımız temel kaynakların başında Jean-Claude Ceiller'nin, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs) De la Fondation à la Mort du Fondateur (1868-1892)*, Karthala Yayınları, Paris, 2008 adlı kitabı gelmektedir. “Kuruluşundan Kurucusunun Ölümüne Kadar, Afrika Misyonerleri'nin (Beyaz Babalar Tarihi” isimli çalışma günümüzde Beyaz Babalar üzerine yapılmış en kapsamlı çalışmadır. Bu çalışmayı 2008 yılında tamamlayıp yayınlayan Jean-Claude Ceiller kendisi bizzat bir “Beyaz Baba” olup cemiyet içerisinde bu alanın referansı olarak gösterilmektedir. Ceiller bu eseri hazırlamak için o güne kadarki Kardinal Lavigerie hakkında yazılan tüm kaynakları, Kardinalin misyonerlerine yönelik tüm yazılarını, sadece cemiyet üyelerinin erişebileceği kaynaklar ve yıllık raporları ve konu ile ilgili diğer eserleri kullanarak bu çalışmayı sunmuştur. Bu eser Beyaz Babalar'ın frankofon

kesimi için temel referanstır. Uluslararası frankofon ve Fransız sitelerinde referans olarak gösterilen tek kaynaktır. Bu kaynağın en büyük özelliği öncesinde yapılan tüm çalışmaların ve elde edilemeyen iç belgelerin ilaveleri ile hazırlanmış bir sentez çalışması olmasıdır. Bunun içindir ki bu eser Kardinal Lavigerie'nin vefatına kadar olan süreci en kapsamlı sunan eser olması hasebiyle ilk temel kaynağımız olmuştur. Bu eserde Lavigerie'nin hayatına ilave olarak günümüze kadar oluşan Meclisler ve kendisinden sonra gelen liderler kronolojik olarak sunulmuştur.

Konumuzla ilgili diğer önemli bir eser ise Stanley Lubungo'nun *Société des Missionnaires d'Afrique – Constitutions et Lois*, Missionnaire d'Afrique Yayınları, Roma, 2018 adlı kitabıdır. Bu eser Afrika Misyonerleri Cemiyetinin “Anayasa ve Kanunlar” kitabıdır. Burada Beyaz Babalar Cemiyeti'nin kuruluş amacı, konularına göre bir beyaz babanın vazifeleri ve görevlerinden bahsedilmektedir. Bu kitap bir Beyaz Baba'nın başucu kitabı ve bir nevi yol haritası olduğundan bizim de yararlandığımız temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu eser tüm Afrika Misyonerlerine yönelik olduğundan Fransızca ve İngilizce olmak üzere iki dilde hazırlanmıştır.

Bir diğer temel kaynağımız ise Charles Lavigerie'nin *Recueil de lettres* (Mektupların Derlemesi) Typographie de Henry Plon Yayınları, Paris, 1869 ve *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d'Alger* (Cezayir Başpiskoposu Ekselansları Kardinal Lavigerie'den Seçme Eserler), Librairie Poussièlgue Yayınları, Paris, 1884 adlı eserleridir. Lavigerie farklı kişi ve kurumlara yazmış olduğu mektuplarını bu eserlerde toplamış olmasından dolayı bunlar önemlidir. Böylelikle Lavigerie'nin vizyon ve düşüncelerini kendi yazılarından okuma fırsatımız olmuştur.

Çalışmamızla ilgili bilgi kaynağı olması bakımından bazı internet siteleri de son derece önemlidir. Bunların başında gelen “*Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs*

en France”, (peresblancs.org/) (20.11.2020) adlı sitedir. Bu site cemiyetin resmî internet sitesidir. “Afrika Misyonerleri – Beyaz Babaların Fransa sitesi” (peresblancs.org/) adlı web site incelediğimiz tüm Beyaz Baba siteleri ile kıyaslandığında Beyaz Babalar’ın dünya genelindeki faaliyetlerini en donanımlı ve güncel bilgiler ışığında sunan site olması bakımından temel kaynaklarımız arasında yer almaktadır.

Papalığın İslam ve Müslümanlarla ilgili önemli bir enstitüsü olan PİSAİ’nin internet siteside kaynaklarımız arasında yer almaktadır. “PİSAİ – *Pontificio Istituto di Studi Arabi e d’Islamistica* (İtalya)”, fr.pisai.it/ (20.11.2020). “Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü” (PISAI), 1926’da Beyaz Babalar tarafından kurulmuş olan, onların ilmi faaliyetlerini arttırmalarını sağlayan ve sistematik hale getiren bir enstitüdür. Bu Enstitü’nün önemi Beyaz Babalar’ın tüm çalışmalarını kütüphanesinde barındırması, yayımlanan dergi ve kitaplarını ve yaptıkları faaliyetleri güncel olarak sitelerinde sunmasıdır. Günümüzde PISAI enstitüsü, Afrika Misyonerlerine ek olarak, çeşitli kökenlerden gelen rahiplere ve laik dindarlara Lisans’tan Doktora’ya kadar her düzeyde eğitim vermektedir.

Çalışmamız sürecinde Lavigerie’nin hayatını, yazdıklarını ve Tarikatında uyguladığı metot ve yöntemleri içeren ve ikincil kaynaklarımız arasında Louis d’Annam’ın *Le GRAND APOTRE de l’Afrique au Dix-Neuvieme Siecle ou Vie de Son Em. Le Cardinal LAVIGERIE* (Afrika’nın 19. yy.’da ki Büyük Havarisi veya Kardinal Lavigerie ekselanslarının hayatı) Librairie générale Catholique et classique Emmanuel VITTE Yayınları, Lyon, 1899 adlı eseri; Alexandre Père Arnoux’nun, *Les Pères Blancs aux sources du Nil (Ruanda)*, (Nil Nehrinin Kaynaklarında Beyaz Babalar (Ruanda)), Librairie Missionnaire Yayınları, Paris, 1950 adlı kitabı; Mgr. Baunard’ın *Le Cardinal Lavigerie*, (Başpiskopos Kardinal Lavigerie), Librairie Poussièlgue Yayınları, Paris,

1898 adlı kitabı; Georges Goyau'nun, *Un Grand Missionnaire: Le Cardinal Lavigerie* (Büyük Bir Misyoner: Kardinal Lavigerie), Librairie Plon Yayınları, Paris, 1925 adlı eseri; Jean-Claude Ceiller'in, *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes* (Kardinal Lavigerie Metin Antolojisi) C. I (1857-1874), M.Afr. Yayınları, Roma, 2016 ve *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes* (Kardinal Lavigerie Metin Antolojisi) C. III (1879-1881), M.Afr. Yayınları, Roma, 2018 adlı eserleri; Mgr Livinhac, *Lettres circulaires de Monseigneur le Supérieur Général*, (Başpiskoposun Genelgeleri), Maison-Carrée Yayınları, Paris, 1912 adlı eseri. Père Mazé'nin, *Le Cardinal Lavigerie et son action apostolique* (Kardinal Lavigerie ve Dini Hareketi), Maison-Carrée Yayınları, Cezayir, 1928 ve *Missionnaire d'Afrique à l'école du Cardinal Lavigerie* (Kardinal Lavigerie'nin okulunda Afrika Misyoneri) Grands Lacs Yayınları, Namur, 1950 adlı eserleri; Xavier De Montclos'un, *Le Cardinal Lavigerie* (Kardinal Lavigerie), Cerf Foi vivante Yayınları, Paris, 1991 adlı kitabı; Joseph Perrier'in, *Vent d'avenir, le Cardinal Lavigerie (1825-1892)* (Geleceğin Rüzgarı, Kardinal Lavigerie (1825-1892)), Karthala Yayınları, Paris, 1992 adlı eseri; François Renault'un, *Le Cardinal Lavigerie, 1825-1892, l'Église, l'Afrique, la France* (Kardinal Lavigerie, 1825-1892, Kilise, Afrika, Fransa), Fayard Yayınları, Paris, 1992 adlı kitabı ve Ahmet Kavas'ın "Afrika Misyonerleri Cemiyeti: Beyaz Babalar (Pères Blancs)," *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 2 (2004), ss.9-39. adlı makalesi bulunmaktadır.

Çalışmamızda tarikatın gelişimini, hedeflerini, yayınladıkları dergi ve makaleleri içeren üçüncül kaynaklarımız arasında St. Père Wellens'in *La Société des Missionnaires d'Afrique, ses origines et le développement de son organisation jusqu'à la promulgation du Code de Droit canonique* (Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kökeni ve Kanonik Hukuk Yasasının yürürlüğüne kadar ki gelişim süreci), Universitaires de Louvain Yayınları, Belçika, 1952 adlı eseri; Lucien Père Duchêne'nin *Histoire de la Société*

(1868-1892) depuis les origines jusqu'à la mort du fondateur (Kuruluşundan Kurucusunun Ölümüne Kadar Cemiyetin Tarihi (1868-1892)), Maison-Carrée Yayınları, Cezayir, 1902 adlı kitabı; Roger Heremans'ın *L'éducation dans les missions des Pères Blancs en Afrique Centrale (1879-1914), objectifs et réalisations*, (Beyaz Babaların Orta Afrika Misyonlarındaki Eğitimin Yeri (1879-1914), Amaçları ve Başarıları) Nauwe-laerts Yayınları, Brüksel, 1983 adlı eseri ve *Petit écho* (Küçük Yankı), Société des Missionnaires d'Afrique Yayınları, Paris, 1912-2019 dergisi yer almaktadır.

3. Hristiyanlık Tarihinde Katolik Tarikatlar, Gelişim Süreçleri ve Etkileri

Hristiyan tarikatlar tarih, gelenek ve misyonlarını Hz. İsa'nın öğretisi ile temellendirmektedirler. Erken dönem yazarlarından Aziz Athanasius'un (298-373) "The Life of St. Antony" eserini temel almışlardır. Bu eserde inziva ve çöl hayatının dini yaşam için ne derece önemli olduğu üzerinde durulmaktadır. Aziz Athanasius'un felsefesinde eğer bir insan her gününü son günü gibi yaşarsa o kişi hiç günah işlemez demektir. Aynı zamanda o, bir Hristiyan'ın ancak iman ve ibadetlerinin şeytanın tuzaklarına karşı bir kalkan olup onu koruyacağından bahsetmektedir. Hristiyan tarikatlarının kaynağı hususunda Yahudi kültürü ile Yunan felsefesinin de etkisi olduğu zikredilmektedir.¹

Günümüzdeki Hristiyan İlahiyatçılar İsa'nın münzevi bir hayat yaşayıp teşvik ettiğine dair herhangi bir bilgiye ulaşamadıklarını ifade etmektedirler. İsa'nın, taraftarlarına fakirlik, bekarlık ve itaat gibi yaşam biçimlerini emrettiği konusunda da açık ve kesin bir bilgiye rastlanılmadığının altını çizerler. Aksine kendisinin oldukça sosyal bir hayat yaşadığına dikkat çekerler. Hristiyanlığın böylesi bir anlayışının Yahudi kültürü ve

¹ Jordan Aumann, *Christian Spirituality in the Catholic Tradition*, Ignatius Press/Sheed & Ward

Yayınları, Londra, 1985, s. 39.

Yunan felsefesinden kaynaklanabileceği ileri sürülmüştür. Bu iddia sahipleri Hıristiyan münzevi tarikatlerini Yahudi grubu Esseniler ve Mısır Kökenli Yahudi cemaatlerinden Therapeutae'ye de dayandırmışlardır. İhtilaflar olsa dahi bazı erken dönem Hıristiyan topluluklarının bekârlığa önem verdiği hususunda ortak düşünce hakimdir.²

Dördüncü yüzyılda münzevi hayat düşüncesinin artık kökleşmeye başladığı gözlemlenmektedir. Konstantin'in Milan Fermanıyla (313) Hıristiyanlığı meşru din kabul etmesi, bazı Hıristiyanları, manevi yaşantılarını mükemmel olarak yaşayamayacakları endişesine sevk etmiştir.³ Kayserili Basil (329-379) toplumsal hayattan kopmadan, münzevilerin hayata ve mahalli toplantılara yakın durmaları gerektiği hususunda ısrar etmiştir. Bunun içindir ki o, inziva hayatını kiliseden sapmaktan kurtaran keşiş olarak gösterilmektedir.⁴

Batı Hıristiyanlığında “Teolojinin babası” ve “Kilise'nin doktoru” olarak kabul edilen Aziz Augustine (354-430), kadın ve erkek cemaatlerine vaaz ve nasihat metodu ile bir sistem oluşturmuş ve dev çalışmasıyla cemaat içi yaşama yapısal bir boyut kazandırmıştır. Onun usulü, ortak mülkiyet sahibi olmak, ortak ibadet vakitlerde her gün birlikte dua etmek, yeme-içmede sadelik, amelelik yapmak, bekârlık ve itaat üzerine bina edilmiş kapsamlı bir sistemdir. Onun yönteminden en bariz şekilde esinlenen Dominiken tarikatı olmuştur.⁵

² Nathan D. Mitchell, “Christian Religious Orders”, The Encyclopedia of Religions (ER), Ed. Mircea Eliade, Thomson Gale Yayınları, New York, 1986, C. 12, s. 309.

³ Richard Woods, *Christian Spirituality*, Ave Maria Press Yayınları, Chicago, 1989, s. 83.

⁴ Ali İsra Güngör, *Cizvitler*, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 26.

⁵ Woods, s. 185.

Benedikt'in tarikatının kurucusu Nursia'lı Benedikt Batı'da manastır hayat tarzının sistemleşmesinde önemli bir rol oynamış ve bunun için kendisine “Batı manastır hayat tarzı anlayışının babası” ve “kurallarla düzenli hale getiricisi” denilmiştir.⁶ Benedict'in yaşadığı dönem, “inayet” ve “İsa'nın tabiatı” gibi doktrinel bir dönemdir. Onun sistemi münzevi hayat tarzını reddetmek ve toplum içinde bir manastır hayat tarzı önermesi şeklindedir. Benedict'in kaideleri Aziz Augustine'den izler taşıdığından Batı'da manastır hayat kurallarının Aziz Augustine'den Aziz Benedict'e götürdüğü genel olarak kabul görmüştür.⁷ Hristiyan manastır tarzı zaman zaman yenilenmeye, suiistimalleri düzeltmeye, ideallerini yeniden güçlendirmeye ve bu idealleri yeniden tanımlamaya ihtiyaç duymuş bir yapıdır. Bunun içindir ki tarikatlar kendilerini düzeltme, yenileme ve güncelleştirme faaliyetlerine mütemadiyen devam ettirmişlerdir.⁸

Hristiyan tarikatları, bağlı oldukları mezheplerin tüm dogmalarını kabul etmekte ve uygulamada bazı farklılıkların oluşmasına imkân vermektedirler. Ortodoks Hristiyan tarikatları Benedict'den itibaren kırsal kökenli misyoner hareketleri olma özelliğini sürdürmüştür. Bunlar, Orta Çağ'da Avrupa'da ortaya çıkan tarikatlardan farklı bir biçimde daha fazla bir manastır örgütlenmesi şeklinde görülmektedir.⁹

Hristiyan mezhepleri arasında Katoliklik en fazla tanınmış olma özelliğine sahip bir mezhep¹⁰ olmasıyla birlikte Hristiyan dünyasında bu mezhebin diğer mezheplere göre

⁶ Güngör, *Cizvitler*, s. 27.

⁷ Aumann, ss. 68-69.

⁸ Güngör, *Cizvitler*, s. 29.

⁹ Mehmet Aydın, “Hristiyanlık”, TDV İslam Ansiklopedisi, (DİA) C.17, Ankara, TDV Yayınları, 1998, s. 357.

¹⁰ Ahmet Kahraman, *Mukayeseli Dinler Tarihi*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s. 277.

daha fazla mensubu bulunmaktadır.¹¹ Katolik mezhebinin önemli özelliklerinden birisi olan manastır hayatının aktif bir yapıya büründürülmesiyle manastır biçimindeki tarikatların kurulmasında önemli bir etkiye sahip olmuştur.¹² Sadece manastırların etkisi değil, genel olarak siyasi, sosyal ve ekonomik etkiler tarikatların kurulmasına yol açmıştır. 13.yy.'dan itibaren kurulan tarikatlar Kilise içerisinde faal hale gelmiştir.¹³

Gerçek anlamıyla tarikatlar, 13.yy.'dan sonra Avrupa'nın bunalımlı dönemlerinde kırsal kesimde, merkezî otoriteye baş kaldırı sonucu meydana gelen heterodoks örgütlenmeler şeklinde doğmuştur. Kilisenin bu isyan hareketini bastırmak için oluşturduğu özel cemaatler de kırsal kesimlerdeki heterodoks tarikatların modellerini örnek almışlardır. Kilisece heretik ilân edilen grupların sebep olduğu kargaşayı önlemek üzere 13.yy.'dan itibaren Katolik doktrini çevresinde gelişen çeşitli tarikatların ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri, Kastilyalı Piskopos Dominic'in 1216'da kurduğu Dominiken tarikatıdır.¹⁴ Augustinci görüşleri benimseyen bu tarikat manastır hayatını öngören bir örgütlenme tarzına sahiptir. Misyonerlik konusunda bir hayli başarılı olan Dominiken tarikatı halen varlığını sürdürmektedir. Aynı yüzyıl içerisinde ortaya çıkan Katolik Fransisken tarikatı 1209'da Assisili Francis tarafından kurulmuştur.¹⁵ Assisli

¹¹ Abdurrahman Küçük - Günay Tümer - Mehmet Alparslan Küçük, *Dinler Tarihi*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2015, s. 431.

¹² Ahmet Hikmet Eroğlu, "Hristiyanlık," *Dinler Tarihi*, Grafiker Yayınları, Baki Adam (ed.), Ankara, 2015, s. 185.

¹³ Eroğlu, s. 185.

¹⁴ Salihe Esen, "Dominiken Tarikatı ve Katolik Kilisesi'ndeki Yeri," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015, s. 82.

¹⁵ Mahmut Çoban, "Bir Katolik Cemaati Olarak Fransiskenler," Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008, ss. 30-31.

Francis inancı uğruna zengin soylu ailesinin tüm servetini terk etmiştir.¹⁶ Fransisken Tarikatı fakirliği ve inziva hayatını benimseyen, manastırlar çevresinde örgütlenen bir yapıya sahip olup günümüze kadar varlığını korumuştur. Bu iki tarikat, reformculuğa karşı Katolik geleneğini muhafaza etmek üzere Ignatius Loyola tarafından kurulan Cizvit tarikatına da zemin hazırlamıştır. Aynı amaçla kurulan bir başka tarikat da kökleri 12.yy.'a kadar uzanan, fakat 1539'dan sonra ıslah edilen Carmeli tarikatıdır.¹⁷

Cizvit tarikatı, kuruluşundan bu yana manastır hayat tarzını hiçbir zaman uygulamayan yönüyle kendine has bir tarikat olmuştur. Bunun içindir ki, geleneksel tarikat anlayışı çerçevesinde ayrı bir yeri vardır. Trent Konsili'nde (1545-1563), Katolik dünyası için tarikatların ve manastır hayat tarzının sistemleşmesi ve bu alanda reform yapılması gerekliliği savunulmuştur. Ayrıca bu konsilde bazı Katolik dini liderler Protestan reformistlerle aynı fikirleri paylaşarak tüm dini tarikatların ortadan kaldırılmasını istemişlerdir.¹⁸

17.yy.'ın sonları ile 18.yy.'ın başları Batı manastır hayat tarzının gerileme dönemi olmuştur. Aydınlanma filozoflarının keşiş ve rahibelere olan olumsuz bakış açıları bunda etkili olmuştur. 19. ve 20.yy.'lara geldiğimizde ise dini tarikatları İngiliz Kilisesi gibi bazı Protestan cemaatler içinde görmek mümkün olmuştur.¹⁹ 19.yy.'da sömürgeci devletlerin destekleri ile özellikle Protestan ve Katolik kiliselerine bağlı tarikatlar Afrika'da faaliyetlerini daha kolay bir biçimde gerçekleştirmişlerdir. Örneğin, kurucusu Kardinal

¹⁶ Cengiz Batuk, "İki Sultan St. Francis, Fransiskenler ve Bir Arada Yaşama Sorunu," *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 6, Sa. 2, İstanbul, 2009, ss. 201.

¹⁷ Aydın, C. 17, ss. 357-358.

¹⁸ Mitchell, s. 312.

¹⁹ Güngör, *Cizvitler*, s. 30.

Lavigerie olan “Afrika Misyonerleri Cemiyeti” gibi Katolik bir cemaat sömürgeci Fransa sayesinde Cezayir ve Tunus’tan Afrika’nın güney ve güney batı bölgelerine yayılarak Afrika’da Katolik Hristiyanlığın yayılmasında çok etkili olmuşlardır.²⁰

II. Vatikan Konsilinde alınan kararlar neticesinde (1962-1965), Katolikler arasında, dini tarikatlar konusunda geniş çapta değişiklikler gerçekleşmiştir. Özellikle giyim konusunda; dini liderini seçme metotları, görevlerle ilgili terimleri ve itaat ile ilgili uygulamalar gibi idari konularda; oruç, inziva ve dua gibi mahalli adetlerinde; yenileşme ve güncelleşme konularındaki değişikliklerini açıkça görmek mümkündür.²¹ Bütün bunlar bazı tarikatlara nicelik ve nitelik açısından müspet yönden etkilerken diğerlerini menfi yönden etkilemiştir.

3.1 Hristiyanlıkta Tarikat

Hristiyanlıkta tarikatın tanımı fakirlik, bekarlık ve itaatkarlık ilkelerini benimseyen, erkek veya kadınların oluşturduğu kurumlar şeklindedir. Bu kurumlara kabul edilme şartlarını yerine getirenler, ortak hayat tarzı yaşayarak belli kuralları takip etmektedirler.²² Bu tarikata intisap eden kişiler eğitim, yardım faaliyetleri ve misyonerlik hizmetleri zorunluluğu bulunarak otorite sahibi olan bir idareciye de itaat etmekle yükümlüdürler. Ayrıca tarikat üyeleri halka açık yemin merasimi düzenleme, litürjiyi halkla kutlama ve bir manastıra kapanma ilkelerine uymak zorundadırlar. Tarikatların yükümlülükleri II. Vatikan Konsili’nin Perfectae Caritatis dokümanında yer almaktadır. Görüldüğü üzere Katolik Hristiyanlığa bağlı olan tarikatlar kilisenin ilkelerine

²⁰ Şinasi Gündüz, *Misyonerlik*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007, s. 75.

²¹ Güngör, *Cizvitler*, s. 30.

²² Mitchell, C. 12, s. 308.

tabiidirler. Nitekim bu tarikatlar Kilisenin onayı ile kurulabildiğinden Katolik gelenek ve doktrinine uygun bir yapıda olmalıdır.²³

4. Misyonerlik

“Misyona” kelimesi latince “missio”dan gelmektedir ve “görev” anlamındadır. Misyon kelimesinden gelen “Misyonaer” ise “görevli kişi” anlamına gelmektedir. Misyoner kelimesi Hristiyan geleneğinde bir kavram olarak kullanılmaktadır. Bu kavram Katolik kilisesinin Hristiyanlığın yerliler arasında yayılmasını ve Hristiyanlaşmasını sağlamak amacıyla görevlendirdiği kilise temsilcilerini ifade etmektedir. Bu temsilciler rahip, papaz, din adamları, öğretmen, doktor, asker, gönüllü dindar kimseler olarak dünyanın çeşitli bölgelerine gönderilirler. Gönderildikleri ülkelere de misyon ülkeleri denilmiştir.²⁴

Misyonaerlik genelde dinlerin kendi yöntemleriyle yürüttükleri yayılma faaliyetlerini özelde ise Hristiyan dininin bütün dünyada yayılması amacıyla yapılan sistematik faaliyetleri ifade eden bir kavramdır.²⁵ Misyonerliğin özelde Hristiyanlık bağlamında kullanılmasının sebebi, dinler arasında dini yayma faaliyetlerine geniş ve teşkilatlı olarak ilk önce Hristiyanların başvurmuş olmasından kaynaklanmaktadır.²⁶

Misyonaerler siyasi ve ticarî çevrelerden de zaman zaman destek görmüştür. Misyonerler dinlerini yayma gereği duydukları her türlü bölge ve ülkelere faaliyet

²³ Güngör, *Cizvitler*, ss. 18-20.

²⁴ Gündüz, C. 30, s. 193.

²⁵ Durmuş Arık, *Kavram Atlası Dinler Tarihi I*, Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara, 2020, s. 246.

²⁶ Remzi Kılıç, “Misyonerlik ve Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri,” *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Niğde, 2006, Sa. 1, s. 328.

gösterebilirler. Faaliyetler sadece dini vaaz ile sınırlı kalmayarak birçok alanda yayın yaparak eğitim ve sağlık gibi alanlarda da sürdürülmektedir.

4.1 Hristiyan Misyonerliğin Tarihçesi

Hristiyanlığın ve buna bağlı olarak Hristiyan Misyonerliğinin önemli dönemleri şu şekildedir:

1. 33-100 arası; Havariler Dönemi
2. 100-800 arası; Kiliselerin Kurulması
3. 800-1500 arası; Orta Çağ Dönemi
4. 1500-1650 arası; Reform Dönemi
5. 1650-1793 arası; Reform Sonrası Dönem
6. 1793-1965 arası; Modern Dönem
7. 1965'ten sonraki dönem; Diyalog Dönemi²⁷

Hristiyanlık tarihine bakıldığı zaman Misyonerliğin Havariler ile başladığı görülür. Hz. İsa'ya inanan Havariler arasından en büyük Misyoner Aziz Pavlus'tur. Aziz Pavlus misyonerlik faaliyetlerini Filistin sınırlarından dışarıya Anadolu, Makedonya ve Yunanistan'a taşıyarak ilk sistematik misyon faaliyetlerini başlatmıştır. Aynı zamanda Aziz Pavlus kendi İsa anlayışına karşı farklı anlayış içerisinde olan diğer Hristiyan cemaatlerine karşı mücadele etmiştir. Roma İmparatorluğunun Hristiyanlığı kabul etmesiyle birlikte kiliselerin siyasallaşma sürecine girmesi, misyoner faaliyetlerini

²⁷ Abdurrahman Küçük, *Misyonerlik ve Türkiye, Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, s. 37.

güçlendirmiştir. Böylelikle Suriye, Anadolu, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın Akdeniz sahilleri büyük oranda Hristiyanlaştırılmıştır.²⁸

Orta Çağ döneminde Hristiyan misyonerler Avrupa'yı tamamen Hristiyanlaştırma hedefi doğrultusunda yoğun faaliyetler sürdürmüşlerdir. Bu yoğun faaliyetlerin sebebi İslam'ın Doğu, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da hızla yayılıyor olmasıydı. Dolayısıyla bu dönem Hristiyan misyonerlerinin İslam'a karşı savaş açtığı dönemdir. Bu dönemde pek çok Haçlı seferleri düzenlenmiş olsa da İslam'ın yayılmasına engel olamamıştır. Hristiyan misyonerleri bütün dünyayı Hristiyanlaştırma hedeflerine Haçlı seferleri ile ulaşamayacaklarını anlayarak bazı reformlara gitmişlerdir. İslam'ı dışardan değil, içerden fethetme faaliyetlerine girişmişlerdir.²⁹

Reform ve Reform sonrası dönemde Hristiyan dünyasında Katolik din anlayışının tekelci gücünün yıkılması üzerine Avrupa'da yeni mezhep ve kiliseler ortaya çıkmıştır. Yeni din anlayışlarının Katolikliğe karşı var olma mücadelesinden dolayı bu dönemlerde misyoner faaliyetleri pek bulunmamaktadır. Daha sonra bu Kiliseler'e bağlı misyonerler Katolik misyonerler yanında faaliyetlere başlamışlardır. Özellikle Protestan kiliseleri bu faaliyetleri sürdürenlerin başında gelmektedir. 19.yy.'da bütün Hristiyan misyonerlik teşkilatları ortak bir şekilde dünyanın her bir yerinde misyonerlik faaliyetleri gerçekleştirmeye başlamışlardır.³⁰

²⁸ Gündüz, "Misyonerlik," C. 30, s. 194.

²⁹ Mustafa Erdem, *Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye*, Türkiye Kamu-Sen Yayınları, Ankara, 2005, ss. 23-24.

³⁰ Ömer Faruk Harman, "Genel Olarak Misyonerlik", *Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*, Ensar Neşriyat Yayınları, Ömer Faruk Harman (ed.), İstanbul, 2004, ss. 29-30.

Modern dönemde casusluk faaliyetlerinin yoğun bir şekilde gerçekleştiği dönemdir. Asya ve Afrika kıtalarına öncelikli olarak, dünyanın pek çok ülkesine yerli din adamları ve piskoposlar misyoner olarak gönderilmiştir.³¹ Casusluk faaliyetlerin bir kısmı Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına yönelik gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Bu dönemde bu faaliyetlere en büyük desteği veren Londra Misyoner Teşkilatı olmuştur.³² Misyonerler dünyanın pek çok yerinde pek çok okul, hastane ve eğitim merkezleri açarak misyoner faaliyetlerini sadece vaiz olarak değil, öğretmen, doktor ve sosyal hizmetler uzmanları olarak da sürdürmektedirler.³³ Dolayısıyla misyoner faaliyetleri özellikle bu dönemlerde yabancı okullar ve sosyal hizmetler aracılığı ile yapılmıştır. Böylelikle Hristiyan misyonerleri çeşitli devletlerde etkili konumlara gelebilecek insanlar yetiştirme fırsatı elde ettiler. Bu dönemde Müslümanların elinde bulunan pek çok toprak batılı devletlerin sömürgesi altına girmiştir.³⁴

Diyalog döneminde misyonerlik faaliyetlerinin hedefi değişmeksizin yöntem ve metot değişikliği ile farklı kavram ve söylemlerle devam etmektedir. Bu yöntemlerden biri Diyalog yöntemidir. Bu yöntem ile Hristiyan olmayan toplumlarla bir araya gelerek karşılıklı saygı ve sevgi çerçevesinde ortak noktaların tespit edilerek birbirini daha iyi tanıma ve ilişkileri geliştirme faaliyetleri sürdürülmektedir.³⁵ Bu yöntem ilk bakışta, Hristiyanların Hristiyan olmayan toplumlarla iyi ilişkiler geliştirmesini çağrıştırıyor

³¹ Kılıç, s. 332.

³² Serdar Ay, "Misyonerlik ve Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri", Yüksek Lisans, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2007, s. 23.

³³ Gündüz, "Misyonerlik," C. 30, s. 196.

³⁴ Ay, s. 23.

³⁵ Mahmut Aydın, "Dinler Arası Diyalog Üzerine," *Tezkire, Düşünce, Siyaset, Sosyal Bilim Dergisi*, Ankara 2001, Sa. 23, s. 129.

olsa da, temel hedefi o toplumları Hristiyanlaştırmaktır. Dolayısıyla diyalog yönteminde Hristiyan olmayan toplumlarla geliştirilen iyi ilişkiler bir süreçtir, amaç değildir. Bu süreç tamamlandığında uygun zaman belirlenip Hristiyan mesajı iletilmesi amaçlanmaktadır.

Bir diğer yöntem ise İnkültürasyon (*kültürleme*) yöntemidir. Misyonerler bu yöntemi 20.yy.'ın ikinci yarısından itibaren öne çıkarmıştır. Müslümanları Hristiyanlaştırmada büyük başarının bu yöntem ile sağlandığı ifade edilmiştir. İnkültürasyon yönteminin özelliği Hristiyan mesajını ve değerlerini Hristiyanlaştırılmak istenilen yerel kültürlerin şartlarına ve değerlerine uyarlanmasıdır.³⁶ Buna göre misyonerler Hristiyan mesajını yerel kültürün din dilini kullanarak aktarmaya özen göstermektedirler. Hristiyan temel inanç esasları ve öğretileri de aynı şekilde yerel kültürlerin anlayış ve inanışlarına paralel olarak yeniden ifade edilmektedir. Bu yöneme göre Hristiyan ritüelleri, ibadet şekilleri ve mabetleri yeniden ifade edilmiştir. Örneğin Müslümanlar arasında yürütülen misyonerlik faaliyetlerinde Kur'an'dan Hristiyan inancına aykırı olmayan bölümlerin kullanılması, oruç gibi ibadetlerin sınırlı bir şekilde yapılması, vaaz ve duaların Cuma günü yapılması, kilise müziği yerine yerel müziğin kullanılması, korku yaymamak ve olumlu ilişkileri zedelememek adına vaftizin bir süreliğine ertelenmesi, yeni Hristiyan olanların Cami'ye gitmelerine izin verilmesi, Hristiyanlığı çağrıştıran terimler yerine alternatif terimlerin kullanılması ve bu gibi bir çok değişiklik ve esneklik yapılmasına izin verilmiştir.³⁷ Bu şekilde yerel kültürlerin Hristiyanlaştırılması sağlanmaktadır. Bu yöneme en büyük eleştiri İnkültürasyon yönteminin uygulandığı ülkelerin yerel Hristiyanlarından ve Hristiyan olmayan halk tarafından gelmiştir.

³⁶ Ahmet Hikmet Eroğlu, *Kavram Atlası Dinler Tarihi II*, Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara, 2020, s. 114.

³⁷ Gündüz, *Misyonerlik*, ss. 102-104.

Misyonerlik yöntemleri arasında sosyal etkinliklerin düzenlenmesine son derece önem verilmektedir. Bu yönüme “Arkadaş evanjelizmi” de denmektedir.³⁸ Bu bağlamda arkadaşlık ve dostluk ortamları oluşturulmaktadır. Oluşturulan bu ortamlarda belirli şartlar yerine getirilerek dostluklar kurulduktan sonra uygun an tespit edilerek Hristiyan mesajı iletilmektedir.

4.2. Misyonerlik ile ilgili Kavramlar

Misyon ve misyonerlik kavramlarının olumsuz anlamlar çağrıştırmamasından dolayı, içerdiği anlam ve gaye olarak aynı ancak ifade olarak farklı olan kavramlar da kullanılmaktadır.³⁹ Diyalog, Evangelizm ve Evangelizasyon, Sosyal Adalet Çalışmaları ve İnkültürasyon kavramları buna örnektir. Bu kavramların dışında misyonerlikle ilgili kullanılan diğer kavramlar şu şekildedir: Şahitlik (*witnessing*), Beyan (*proclamation*) ve Şehadet (*martyria*).

İkinci dünya savaşından sonra Üçüncü Dünya ülkelerinin bağımsızlaşmasıyla birlikte misyoner faaliyetlerinin “Avrupa kültürü” temelli bir Hristiyanlık sunmasından dolayı tepki almaya başlamıştır. Bu şikâyet daha önceleri de mevcutken bağımsızlıkla birlikte yankı bulmuştur. Katolik kilisesi bu şikâyetlere karşı çözüm arayışına girdiğinde ilgili toplumların “Avrupa kültürü” yerine kendilerine ait olan kültürü yaşmak istediklerini fark etmiştir. Kilise bu isteği dikkate alarak insanların ekonomik, kültürel ve sosyal gereksinimlerini dikkate alan yeni bir misyon anlayışı ortaya koymuştur. Bu misyon anlayışı “Evangelizasyon” olarak ifade edilmiştir.⁴⁰ Evangelizm ve Evangelizasyon

³⁸ Gündüz, *Misyonerlik*, s. 109.

³⁹ Harman, s. 26.

⁴⁰ Ali İsmail GÜNGÖR, “Kilise’nin Yeni Misyon Anlayışında İnkültürasyon’un Yeri,” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Ankara 2002, C. 43, Sa. 1, ss. 172-173.

kavramları Hristiyan mesajının insanlara ulaştırılması anlamına gelmektedir. Evangelizm Hristiyan olan ve Hristiyan olmayan insanlara yöneliktir.

Katolik kilisesi bu bağlamda “Sosyal Adalet Çalışmaları” ile “İnkültürasyon Çalışmaları” olmak üzere iki proje geliştirmiştir. Birincisi İncil ile sosyal ve ekonomik problemler arasında irtibat kurmayı, ikincisi de İncil ile kültürler arasında bir ilişki kurmayı amaçlamaktadır.⁴¹ Evangelizasyon ve İnkültürasyon faaliyetleri Diyalog çalışmalarında araç olmuştur.

Diyalog kelime anlamı itibariyle karşılıklı konuşmayı ve fikir alışverişinde bulunmayı ifade etmektedir. Dinî alanda “diyalog” şu şekilde tanımlanmıştır:

Diyalog aynı dinden kaynaklanan grupların kendi aralarında olduğu gibi, farklı dinlere mensup insanların inanç ve düşüncelerini zorla birbirine kabul ettirme yoluna gitmeden, birbirine sıcak ve hoşgörüyü bakabilmesi, ortak meseleler etrafında konuşabilmesi, tartışabilmesi ve iş birliği yapabilmesi anlamına gelir.⁴²

Yukarıda sunulan anlam çerçevesi içerisinde tarihte hem Hristiyanlar kendi aralarında hem de Müslümanlarla diğer din mensupları arasında diyaloglar gerçekleşmiştir. Kendiliğinden ve doğal olarak gerçekleşen bu diyaloglar bir dönem sonra daha özel bir anlamda kullanılarak resmî olarak Kilise literatürüne girmiştir.⁴³

Katolik Kilise’nin diğer din mensuplarıyla ilişkisi konusu II. Vatikan Konsili’nin ele aldığı önemli konulardan biri olmuştur. Dünya ile diyaloga girme misyonu bu Konsil’de

⁴¹ Güngör, “Kilise’nin Yeni Misyon Anlayışında İnkültürasyon’un Yeri,” s. 173.

⁴² Ali İsra Güngör, “Katolik Kilisesi’nin Çağdaş Misyon Anlayışında Diyalog Kavramı,” *Dinler Tarihi Araştırmaları* 1, Ankara, 1998, s. 181.

⁴³ Güngör, “Katolik Kilisesi’nin Çağdaş Misyon Anlayışında Diyalog Kavramı,” s. 181.

açık bir şekilde ifade edilmiştir. Buna sebebiyet veren amiller arasında klasik Misyoner faaliyetlerinin modern dünya ile uygun olmaması yer almaktaydı.⁴⁴ Bu konuda en büyük tepki bağımsızlığını kazanan sömürge devletleri tarafından gelmiştir. Zira Kilise Misyoner faaliyetlerini uygulama konusunda, sömürge devletlerinde bulunan siyasi güç tarafından desteklenmekteydi.

II. Vatikan Konsili neticesinde Katolik Kilise'si Hristiyanlığı dünyaya yaymak amacıyla dünya ile Diyalog faaliyetlerine başlamıştır. Kilise'nin dünya ile diyaloga girme düşüncesi, Kilise'nin misyoner oluşu ve İsa Mesih'in bıraktığı misyonu yerine getirme arzusu ile ilgilidir. Nitekim İsa Mesih Hristiyanlık mesajını insanlara ulaştırma ve öğretme misyonunu Baba'dan alarak, kendisi icra etmiş ve Kilise'ye devretmiştir.⁴⁵ Günümüz Katolik Kilise'si bu misyonu üstlenerek, Diyalog faaliyetlerini bu referans ile gerçekleştirmektedir.

Sosyal Adalet Çalışmaları yerel toplumların yaşadığı adaletsizlik ve eşitsizliklere karşı dikkat çekmek için yapılan çalışmalardır.⁴⁶ Bu doğrultuda özellikle Üçüncü Dünya Ülkeleri'nin yaşadığı fakirlik, açlık ve işsizlik gibi sorunlara karşı duyarsız kalınmaması gerektiği Hristiyanlıktaki Tanrı ve İsa'nın mesajı ile bağlantısı olduğu ifade edilmektedir. Kilise, Sosyal Adalet Çalışmalarını kendisine misyon edinerek bu kapsamda sorun yaşayan insanların yanında bulunarak yardım ve çözüm üretme hususunda misyonerlerini görevlendirmektedir. Misyonerler bu çalışmalar sayesinde yerel toplumların samimiyetini kazanarak misyonerlik faaliyetlerini daha etkili bir

⁴⁴ Ali İsra Güngör, *Vatikan – Misyon ve Diyalog*, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 136.

⁴⁵ Harman, s. 28.

⁴⁶ Ay, ss. 27-28.

şekilde gerçekleştirilebileceğine inanmaktadırlar. Zira diğer yöntemlerde olduğu gibi uygun zaman kollandıktan sonra Hristiyan mesajının iletilmesi temel hedeftir.

İnkültürasyon, yöntem olarak tarihi geçmiş olan ancak 20.yy.'ın ikinci yarısından itibaren kullanılmaya başlandığından dolayı yeni bir kavram olmakla birlikte sosyal antropoloji alanında kullanılan bazı kavramlara teolojik temel oluşturularak üretilmiş bir kavramdır.⁴⁷ Bu kavramı “bir kültürün içine sokma” ifadesinin kısaltılmış şekli olarak anlaşılabilirliği ifade edilmektedir.⁴⁸ İnkültürasyon kavramı şu şekilde özetlenmiştir:

Kilise'nin inkültürasyonu, bir mahalli Kilise'ye ait Hristiyan tecrübesinin o bölge toplumunun kültürüyle bütünleşmesi (kaynaşması) dir, böyle bir yolla, bu tecrübe kendisini sadece bu kültürün unsurlarıyla ifade etmez, yeni bir birlik ve cemaat meydana getirecek şekilde, sadece söz konusu kültür içinde bir problem olarak değil, aynı zamanda evrensel Kilise'ye ait bir zenginlik olarak bu kültürü canlandıran, yönlendiren ve yenileştiren bir güç olur.⁴⁹

Yukarıda sunulan özetten anlaşılacağı üzere İnkültürasyon Hristiyan olmayan yerel kültürlerle girme ve onlara etki etme faaliyetlerinin yeni ifade biçimidir.

Şahitlik (*witnessing*), Şehitlik (*martyria*) ve Beyan (*proclamation*) kavramları da Hristiyan mesajının Hristiyan olmayan toplumlara duyurma ve ilan etmeyi ifade etmektedir.⁵⁰ Şehitlik kavramı Hristiyan Misyonerlerin inancına göre Misyonerlerin

⁴⁷ Güngör, “Kilise'nin Yeni Misyon Anlayışında İnkültürasyon'un Yeri,” s. 173.

⁴⁸ A. Roest Crollius, “İnkültürasyon,” terc. Ali İsmail Güngör, *Dinî Araştırmalar*, C.1, Sa.1, Ankara, 1998, s. 96.

⁴⁹ Crollius, “İnkültürasyon,” terc. Ali İsmail Güngör, s. 103.

⁵⁰ Gündüz, *Misyonerlik*, s. 15.

ölümleri onları şehitlik mertebesine yükselttiğinden dolayı Misyoner olmaya ve diğer Misyonerleri misyonerlik faaliyetlerine teşvik amaçlı kullanılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KARDİNAL LAVİGERİE VE AFRIKA MİSYONERLERİ

CEMİYETİ'NİN KURULUŞU

1. Tarikat Kurulmadan Önce Siyasi, Sosyal ve Dini Ortam

19.yy.'ın başlarına kadar Avrupa ülkelerinin Afrika toplumuyla olan ilişkileri büyük ölçüde köle ticaretinden ibaretti. Bu ticaret genellikle Afrika'nın deniz kıyılarında bulunan ülkelerde yapılmaktaydı. Dolayısıyla Avrupalılar Afrika'nın iç bölgelerine tam manasıyla hâkim değillerdi. Yalnızca Portekiz'in Mozambik ve Angola'yı 16.yy.'da alması istisna teşkil ediyordu.⁵¹ 19.yy.'da bu durum tamimiyle değişecektir. 1850 yıllarından itibaren ülkeler coğrafî, bilimsel, bazen misyonerlik faaliyetleri bağlamında ve en çok ticari amaçlar güderek o güne kadar hiç bilinmeyen Afrika'nın farklı bölgelerini keşiflerle tanımaya başlamışlardır.⁵² Bu keşif akabinde Fransa, İngiltere, Almanya ve Belçika gibi ülkelerin Afrika'yı sömürgeleştirme yarışında öne çıkmalarına neden olmuştur. Bu dönemde sömürge ülkelerinin bu kadar hızla Afrika'ya nüfuz etmesinde ticari, siyasi ve ideolojik amaçların sebebiyet verdiğini gözlemliyoruz. Bu dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu'nun da hızlı bir şekilde güç kaybettiğini ve himayesi altındaki toprakları kaybetmeye başladığını görmekteyiz.

⁵¹ Jean-Claude Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs) De la fondation par Mgr Lavigerie à la mort du fondateur (1868-1892)*, Karthala Yayınları, Paris, 2008, s. 9.

⁵² Pierre Milza, *Les relations internationales de 1871 à 1974*, Armand Colin Yayınları, Paris, 1994, s. 38.

19.yy.'da sömürge devletlerinin tutumlarını milliyetçi duyguların tetiklediği bilinmektedir. Bu devletler kendilerini hem güç hem de medeniyet olarak üstün görmelerinden kendi kültür ve inançlarını Afrika toplumuna dayatmak gibi bir emperyalist amaca yeltenmişlerdir.⁵³ Sömürge devletlerinden destek alan Hristiyan din adamları yavaş yavaş ulaşabildikleri her topluma özellikle Müslüman toplumları Hristiyanlaştırma faaliyetlerine bu dönemlerde yoğun bir şekilde başlamıştır. Afrika'nın daha çok kontrol altına alındığı böylesi bir dönemde Afrika Misyonerleri Cemiyeti Kardinal Lavigerie tarafından kurulmuş olup faaliyetlerine başlamıştır.⁵⁴

2. Kardinal Lavigerie'nin Hayatı

Araştırmalarımız neticesinde Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kurucusu olan Kardinal Lavigerie'nin hayatını dört başlık altında ele almaya karar verdik. İlk olarak Kardinal Lavigerie'nin çocukluk dönemi ve eğitim hayatından bahsettik. Ardından Kardinal Lavigerie'nin piskopos olarak Nancy'de görevlendirilmesini ele aldık. Üçüncü aşamada Kardinal Lavigerie'nin başpiskopos olarak Cezayir'de görevlendirilmesini ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kuruluşuna kadar olan sürece yer verdik. Son olarak Kardinal Lavigerie'nin kurucusu olduğu Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin ilk dönemlerinden ölümüne kadar olan Sürece değinerek bu bahsi tamamladık.

⁵³ Milza, *Les relations internationales de 1871 à 1974*, s. 40.

⁵⁴ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 13.

2.1. Kardinal Lavigerie'nin Çocukluk Dönemi ve Eğitim Hayatı

Charles Martial Allemand Lavigerie 31 Ekim 1825'te Fransa'nın *Bayonne Huire* isimli kasabasında dünyaya gelmiştir.⁵⁵ Lavigerie'nin babası *Léon-Philippe-Allemand* Fransa'nın *Nouvelle-Aquitaine* bölgesinin *Angouleme* şehrinden olup gümrük memuruydu. Annesi *Laure-Louise-Esménie Latrilhe* Ülke'nin önde gelen ailelerinden birinden gelmiş olup ev hanımıydı. Lavigerie'nin vaftiz gününde kendisine iki aziz piskoposun isimleri verilmiştir. Birincisi *Charles-Borromée* ve ikincisi *Martial* ki o havari Petrus'un öğrencisiydi.⁵⁶ Lavigerie orta sınıf burjuva bir aileden gelmektedir. Babası modern bir hayat görüşüne sahip laik düşünceli biri idi. Ailesi çok mütedeyyin bir aile değildi. Evindeki iki hizmetçisinin kendisine dua öğretmesi sonucunda içindeki iman ışığının uyandığından bahsedilir. Babası sert mizaçlı, şefkatten uzak, otoriter bir yapıya sahip biriyken annesi dört çocuğuna çok düşkün ve yufka yürekli bir hanımdı. Lavigerie'nin iki erkek ve bir kız kardeşi vardı. Kendisi ailenin en büyük çocuğuydu.⁵⁷ 1838 yılının bir gününde, *Charles-Martial Allemand Lavigerie* henüz 13 yaşında iken *Bayonne* piskoposu *Mgr Lacroix*'ya şöyle demiştir: “Ben kırsalda rahip olmak istiyorum”.⁵⁸ Bu duygu ve düşüncelerle Lavigerie Piskoposluğun Küçük Seminerinde (*Papazlık okulu*) eğitimine devam etmek istediğini söylemiştir. Bu sebeple gerekli eğitimi tamamlamak için 1843 yılında Paris'e giderek *Saint-Sulpice* Büyük Semineri'ne

⁵⁵ Ahmet Kavas, “Afrika Misyonerleri Cemiyeti: Beyaz Babalar (Pères Blancs),” *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 1, Sa. 2, İstanbul, 2004, s. 11.

⁵⁶ Louis d'Annam, *Le Grand apôtre de l'Afrique au dix-neuvième siècle ou vie de son Em. Le Cardinal Lavigerie*, Librairie générale Catholique et classique Emmanuel VITTE Yayınları, Lyon, 1899, s. 12.

⁵⁷ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 16.

⁵⁸ Georges Goyau, *Un Grand Missionnaire: Le Cardinal Lavigerie*, Librairie Plon Yayınları, Paris 1925, s.

kaydolmuştur. Issy’de iki yıl felsefe eğitimi aldıktan sonra rahiplik rütbesine yükselmiştir. Lavigerie 1845 yılında iki yıl Paris Büyük Seminerinde eğitim görmüştür. 1847 yılında Paris’teki *Ecole des Carmes* Katolik Fakültesinde eğitimine devam etmiştir. Paris’e eğitim için geldiğinde, hayatı boyunca kendisini manevi anlamda en çok etkileyen hocası Başrahip Dupanlop’u 58 yaşında yazdığı bir hatıratında bahsederken şöyle anlatmaktadır: “Kendisinden büyük bir hayranlık, aynı zamanda korku ve saygı karışımı bir duygu içerisinde etkilenmiş bulunmaktaydık. Ben bu hazzı bir daha bu derecede hiç kimsede hissetmedim.”⁵⁹ Haziran 1849 yılında Lavigerie *Saint-Sulpice*’e tekrar dönmüş ve orada papaz olmuştur. Lavigerie yirmi dört yaşında “*Ecole chrétienne de l’Edesse*” (Urfa Hristiyan Okulu) ile ilgili bir doktora tezi hazırlamıştır. Arkasından ilk çağ kilise tarihçisi *Hégésippe* hakkında farklı bir tez hazırlamıştır. Lavigerie bu Üniversite bünyesinde ilk doktorayı elde eden kişi olmuştur. Bu doktora unvanını alması ile *Sorbonne* ve *Ecoles des Carmes*’da Kilise tarihi hocalığı teklifini kabul ederek göreve başlamıştır.⁶⁰

Paris’teki eğitim yılları boyunca Lavigerie zamanın başkentteki entelektüel Katolik camiasının önde gelenleriyle irtibat halinde olmuştur. Genellikle o zamanın meşhur Dominiken vaizi olan *Lacordaire*’in vaazlarına katılmıştır. Aynı zamanda *Sorbonne*’un ilahiyat fakültesi dekanı olacak olan rahip *Maret* ile yakın arkadaş olmuştur. *Maret* arkadaşı Lavigerie’nin entelektüel dehasından etkilenerek Aralık 1853’te yönettiği ilahiyat fakültesinde kendisine kilise tarihi hocalığı teklif etmiştir. Lavigerie *Sorbonne*’daki hocalığı döneminde çalışmalarını kilise tarihinin ilk dönemleri üzerine yoğunlaştırmıştır. Bu çalışmaları ileride kuracağı misyoner cemiyeti için birçok yönden

⁵⁹ D’Annam, s. 18.

⁶⁰ Kavas, s. 12.

ilham kaynağı olmuştur. 1856 yılında Fransız Katolikler tarafından kurulan *l'Oeuvre des Ecoles d'Orient (Doğu Okulları Eseri)* adlı bir kurumun başına müdür olarak geçmiştir. Bu kurumun temel gayesi Osmanlı imparatorluğunun himayesi altındaki topraklarda bulunan Katolik eserleri maddi olarak desteklemek ve himaye altına almak olmuştur. Özellikle o zamanın Mısır ve Suriye (Lübnan ve Filistin'i de kapsıyordu o zaman) topraklarındaki okullar hedeflenmiştir. Bu da ancak İstanbul ve Paris arasındaki siyasi ilişkiler sayesinde gerçekleşmiştir.⁶¹

Lavigerie 1860'ta Hristiyanların Suriye ve Lübnan'da zulüm gördükleri gerekçesiyle önde gelen Avrupa ülkelerinden yardım toplayıp o bölgelere götürmüştür.⁶² Orada tam olarak 3 ay kalacaktır ve gördüğü manzara karşısında çok etkilenecektir. Orada Ortadoğu'nun çoğu zaman Avrupalılar tarafından yanlış bilinen kültür ve medeniyetini görme imkânı bulmuştur. Suriye dönüşü Fransa'nın 1830 yıllarında Cezayir'i sömürgeleştirmeye çalıştığı esnada askeri olarak 17 yıl boyunca direnen *Emir Abd El-Kaderi* cesaretinden ve Suriye'deki Hristiyanlara yapılanları kınamasından ve Hristiyanların haklarını savunmasından dolayı bir teşekkür mahiyetinde ziyaret etmiştir.⁶³

Fransa'ya dönüşünde kendisine *Vannes* şehrinin Piskoposluk makamı teklif edilmiş ama kendisi genç yaşını ve tecrübe eksikliğini öne sürerek bunu kabul etmemiştir. Fransa hükümeti kendisine Roma'da başka bir görev teklif etmiş ve kendisi bunu kabul etmiştir. Ekim 1861 yılında rahip Lavigerie Roma'ya varmıştır. *Rote Mahkemesi* diye anılan bir mahkemede kendisine hâkim görevi verilmiştir. Bu görevi sebebiyle o dönemin dini lideri

⁶¹ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 16.

⁶² Kavas, s. 12.

⁶³ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 17.

olan Papa ile birçok defa görüşme imkânı olmuş ve bu görüşmeler dostluk ve güven bağını pekişmesine sebebiyet vermiştir. Papalık kurumunda dünyaya daha açık ve yenilikçi fikirlere elverişli yöntemler uygulanması hususundaki arzusu çoğu zaman karşılık görmeyince iki yıl sonra 1863 yılında Fransa'ya dönmeyi talep etmiş ve 3 Mart 1863 yılında *Nancy*'ye Piskopos olarak atanmıştır.⁶⁴

2.2. Kardinal Lavigerie'nin Piskopos Olarak *Nancy*'de Görevlendirilmesi

5 Mart 1863 yılında Lavigerie *Nancy*'de Piskoposluk görevine başlamıştır. Kendisi Paris'e Başpiskopos olarak atanan *Monseigneur Darboy*'un yerine *Nancy*'ye gelmiştir.⁶⁵ 10 Mayıs 1863 tarihinde gelişinin henüz ilk aylarında cemaatine yönelik ilk pastoral mektubunu yazmıştır. Burada Piskopos olarak uyguladığı aksiyon planının büyük başlıkları yer almaktaydı. Söyleyişini *Charitas* (Sevgi, İhsan, İyilikseverlik, Merhamet ve Saygı) ilkesine bağlamaktadır. Mektubunda kendisini herkesin vaizi, hatta kilise hayatından uzak olanların dahi rahibi olarak tanımlamıştır. Aynı zamanda imanın düzeninden, tüm insanları kurtuluşa götürdüğünden ve o zamanın modern bilimiyle imanın zıt şeyler olmadığından bahsetmiştir.⁶⁶ *Nancy*'deki piskoposluğu döneminde çok dinamik bir vaiz, ibadetlere çok önem veren ve yeni olarak dini cemaatinin gelişimine önem veren bir kişilik olarak görünmektedir. Cemaatine yoğunlaştırılmış bir formasyon eğitimi geliştirmiştir. Yanında bulunan birçok rahibi de kendilerini ilmen geliştirmeleri için üniversite eğitimine yönlendirmiştir. Tabi bu tutumu cemaatinin çoğu tarafından olumlu karşılanırken diğer bir kısmı tarafından olumsuz karşılanmıştır.

⁶⁴ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 18.

⁶⁵ Jules, Tournier, *Le Cardinal Lavigerie et son action politique (1863-1892)*, Libraire-Editeur Yayınları, Paris, 1913, s. 10.

⁶⁶ Xavier, De Montclos, *Le Cardinal Lavigerie*, Cerf Foi vivante Yayınları, Paris, 1991, s. 58.

Güçlü kişiliği ve ilminin derinliği, ülke çapında, Vatikan ve Katolik camianın tümü tarafından sevilen ve sayılan figürlerinden biri olmasını sağlamıştır. Tecrübesi, yenilikçi ve reformcu zihniyeti Lavigerie'nin daha büyük ve daha önemli bir göreve atanmasına sebebiyet vermiştir. Cezayir Başpiskoposu *Pavy*'nin vefatıyla Sömürgeci General *MacMahon* Lavigerie'ye eğer isterse kendisini o zamanın Fransa İmparatoru III. Napoléon'a yeni Başpiskopos olarak tavsiye edeceğini söyler ve cevabını 48 saat içerisinde bildirmesini talep eder. Lavigerie tereddütsüz teklifini kabul eder ve Papa IX. Pie'nin duası ve Fransa İmparatoru'nun onayı ile 12 Ocak 1867 tarihinde resmi olarak Cezayir Başpiskoposu ilan edilir. Lavigerie bu haberdan ancak üç ay sonra 8 Nisan 1867'de *Nancy*'den ayrılmıştır. Roma'ya uğradıktan sonra 15 Mayıs 1867 tarihinde Cezayir'e varmıştır.⁶⁷

2.3. Kardinal Lavigerie'nin Başpiskopos Olarak Cezayir'de Görevlendirilmesi ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin Kuruluşu

15 Mayıs 1867'de Lavigerie ve sadık arkadaşı rahip *Bourret* Cezayir topraklarına gemi yoluyla varmıştır. Başkent Cezayir 1830 yılından beri bir Fransız toprağı olmuştu. 1838 yılında ise ilk piskoposluk kurulmuştu. Lavigerie'nin geldiği tarihte Cezayir kentinde 60.000 civarında insan yaşamaktaydı. Bunların 30.000'i Fransız, 11.000'i yerli Arap Müslüman, 7000'i İsraili ve geri kalanı Avrupa'dan gelen yabancılardan oluşmaktaydı. Fransızların sömürge sürecinin başlamasından sonra iki Piskopos Cezayir'de bulunmuştur. Bunların birincisi *Monseigneur Dupuch* ve diğeri *Monseigneur Pavy*'dir. Bu piskoposluğu yönetmekte farklı kültürleri barındırmasından dolayı ikisi de çok zorlanmışlardır. O dönemde Cezayir Piskoposluk bölgesinde 83 tane kilise, 104 rahip ve dört tane dini cemaat bulunmaktaydı. Bu cemaatler Lazaristler, Cizvitler, Trapistler ve

⁶⁷ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 26.

Hristiyan okulların kardeşleri⁶⁸ (*Frère des Ecoles Chrétiennes*) idi.⁶⁹ 5 Mayıs 1867 yılında Cezayir Piskoposluk bölgesinin tüm kiliselerinde Lavigerie'nin ilk pastoral mektubu okunmuştur. Charles Lavigerie'nin piskoposluk misyonuna dair vizyonunu tarihsel bir bakış açısı ile sunmuştur. İlk satırlardan itibaren Kuzey Afrika'nın Antik Kilisesi'nin prestijli geçmişinden ve çok uzun zamandır lekelenmiş imajını geri kazandırmak için çağrıldığı inancından bahsederek şöyle demiştir:

“Size geldim sevgili kardeşlerim, Hristiyan Afrika için kutsal bir vakitte, Katolik hiyerarşisinin nihayet dolgunluğa kavuştuğu bir vakitte, şehitlerin kanıyla beslenmiş bu topraklara. Kilise ve Fransa geçmişin bu zaferlerini yüceltmek için birleştiler ve beni hakikatin, hayır severliğin ve barışın habercisi olarak size gönderdiler. Ey sevgili ve şanlı Afrika Kilisesi, acılarınızı hafifletmek ve kayıp ihtişamınızı geri vermek için size yardımcı olabilir miyim?”⁷⁰

Lavigerie burada kendisini üstün efendi ve kurtarıcı konumuna yerleştirerek Kilise ve Fransa'nın birleştiğini ve bu ortak emel çerçevesinde uzun zaman önce kaybetmiş oldukları topraklarda tekrar Hristiyanlığı yüceltmek için kendisini gönderdiklerini ifade etmektedir. Lavigerie daha sonra kuzey Afrika'daki ilk yüzyılların kilise tarihini görkemli

⁶⁸ 1680 yılında Jean Baptiste de la Salle (La Salle'li Vaftizci Yahya) tarafından kurulan Hristiyan Okulları'nın Kardeşleri, kilisede yaşayan ve hayatlarını gençlerin eğitimleriyle ilgilenmek suretiyle Tanrı'ya adanmış, rahip olmayan dindarlardan oluşmaktadır. Bugün 77 ülkede, faaliyetlerine beş kıtada yaklaşık bir milyon gence hizmet vererek devam etmektedirler. <https://lasallefrance.fr/freres-des-ecoles-chretiennes/> (20.11.2020)

⁶⁹ Baunard, Louis, *Le Cardinal Lavigerie*, Librairie Poussièlgue Yayınları, Paris, 1896, C. 1, ss. 160-168.

⁷⁰ Charles Lavigerie, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d'Alger*, Librairie Poussièlgue Yayınları, Paris, 1884, C. 1, s. 1.

ya da trajik bir şekilde etkileyen yerleri, karakterleri ve olayları uzun uzadıya anlatır ve şöyle devam eder:

“Nasıl düştün, Ey büyük Kilise? Büyük Tapınaklarının taşları nasıl dağıldı? Nasıl oldu da Hristiyan din dünyasının ilahi gazabı ve intikamı nesnesi haline geldin? Tüm halkların dilinde vahşi ve aptal barbarlığın eş anlamlı olarak bilinen boyunduruktan kurtarılan Hristiyanlar Afrika’da yaklaşık bir yüzyıla yakın zamandır imparatorların himayesi altında mutlu ve barışçıl bir halk olarak yaşıyorlardı. Artık kendi tarlalarının, şehirlerinin ve ibadet yerlerinin sahipleri olmuşlardı, ta ki Arabistan tarafından Muhammed’in fanatik yandaşları ortaya çıkana kadar. Şehvetli bir dinin silahlı havarileri olarak mağlup ettikleri halklara din değiştirmek veya ölüm gibi sadece iki seçenek bıraktılar. Kur’an’ın müritleri, Avrupa’yı uzun süre tehdit edecek korkunç istilalarına başlamış ve sonunda kendilerini tek durdurabilecek olan Charles Martel’in Frankları karşılarına çıkacaktır. İşte Kuzey Afrika’daki Hristiyanlar Müslümanların ilk kurbanları olmuşlardır.”⁷¹

Lavigerie bu satırlarında Hz. Muhammed (s.a.v) ve Müslümanları adeta barbar olarak tarif etmektedir. Kendi tabiri ile fanatik Müslümanların Hristiyan halklara ölüm ve Müslüman olmanın dışında bir seçenek bırakmadıklarını söylemektedir. Müslümanları istilacı olarak tanımlamaktadır. Devamında Fransız milliyetçi damarı ile Avrupa’da Müslümanların ancak Fransızlar tarafından engellenebildiklerini ifade ettikten sonra Kuzey Afrika’daki Hristiyanların Müslümanların ilk kurbanları olduklarını ifade etmiştir. Lavigerie’nin İslam’a Hz. Muhammed (s.a.v)’e ve Müslümanlara ne kadar tepkili olduğu bu satırlardan anlaşılmaktadır. Özellikle Hristiyan halkların zorla Müslüman olmaya itilmesi söylemi tarihi gerçekliği yansıtmamaktadır. Burada Lavigerie

⁷¹ Lavigerie, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d’Alger*, C. 1, ss. 4-5.

kendi davasını meşrulaştırmak adına her yolun ve söylemin mubah olduğu imajını vermektedir. Mektubunun devamında şöyle seslenmektedir:

“Bir zamanlar Hristiyanlığın gurur kaynağı olan Afrika kilisesi, kayıp olan ihtişamının bir kısmını tekrar kazanmana yardımcı olabilir miyim? Kaderin oğullarının kanından doğmak büyüme ve ölmek olmuştur. Prokonsüller⁷² tarafından zulüm, Vandallar⁷³ tarafından kesilmek ve Kur'an fanatikleri tarafından ezilerek geçirdiğin yüzyılları ancak talihsizliklerinle saydın. Tanrı seni mezarlıktan tekrar çağırdığında bu sefer Fransız askerlerinin kanında tekrar hayat buldun. Ve bugün Tanrı antik hiyerarşisini acı ve hüznle dolu bir din adamının eliyle sana geri veriyor. Gerekirse terimi, gözyaşlarımı ve kanımı uzun şehadetinin acılarına karıştırabilir miyim? Çünkü İncil'de “Ne Mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere”⁷⁴ yazmaktadır. Ve doktorlarından biri (Tertullianus), ilk olarak, bu gururlu ve asil sözü söylemiştir: “Şehitlerin kanı Hristiyanların tohumudur”⁷⁵

Lavigerie yukarıda ifade ettiğimiz gibi amacına ulaşmak için her yolu kendine mubah görmektedir. Fransa'nın sömürgeci tutumuna Hristiyanlığın yayılması adına tam destek vermektedir. Onun için Fransızlar askerleri vesilesiyle Afrika kilisesine yeniden hayat

⁷² 1. Eski Roma'da konsül olarak bir yıl görev yaptıktan sonra belirli Roma eyaletlerinde vali olarak görev yapan kimse; 2. Fethedilen bir toprak veya kolonide mutlak ve kontrolsüz güç kullanarak hükmeden kimse. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/proconsul/64086> (20.11.2020).

⁷³ Vandal Yıkıcı, Barbar ve Holigan eş anlamlısı olarak kullanılır. Kamu binalarını ve sanat eserlerini yok eden, ciddi hasar veren kimselere denir. 5. yüzyılın ortalarında Afrika'daki Roma kurumlarının çoğunu eline geçirmiş, Katolik kilisesi ile kötü ilişkileri ile bilenen German asıllı Arianizmi hayat felsefesi edinen bir halktır. Roma'yı yağmalayıp yıkılmasına sebebiyet verdikleri için Barbar olarak nitelendirilirler. <https://www.larousse.fr/encyclopedie/divers/Vandales/148191> (20.11.2020)

⁷⁴ Matta 5:10 <https://kutsal-kitap.net/bible/tr/index.php?id=1505&mc=2&sc=1480> (20.11.2020).

⁷⁵ Lavigerie, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d'Alger*, C. 1, ss. 17-18.

vermiştir. Burada hem milliyetçi hem de Misyoner kimliği öne çıkmaktadır. Lavigerie, mektubunun son bölümünde ise doğrudan piskoposluğun Müslüman nüfusuna hitap etmiş ve sadece Hristiyanlardan sorumlu olan bir papaz olarak değil, bölgede yaşayan herkesin papazı olarak kabul edilmenin arzusunu ifade etmiş ama aynı zamanda o topraklarda sadece Hristiyanlığın hüküm süreceği günün arzusu içinde olduğunu dile getirmiştir:

“Barışın, birliğin ve hayır severliğin her zaman sizin saflarınızda hüküm süreceğine inanıyorum. Çalışma azmi, dua ve azizlerin güzel örnekleriyle, Hristiyanlaştırmamız gereken bu toprakların insanlarına ışık olmaya devam edeceksiniz. Cezayir’in eski sakinleri sizleri kutsuyorum, bu kadar çok ön yargı bizi hala ayırıyor ve belki de zaferlerimizi lanetliyorsunuz. Beni bir baba olarak tanımasanız bile, sizi oğullarım olarak sevmeme müsaade etmenizi istiyorum. Bu ayrıcalığı bana veren inancımdır. Ama bu belde yalnızca bir toplumun, bir Rahibin, bir sürünün ve hepimize aynı inancın tebliğ edildiği o arzu ettiğimiz saat gelene kadar. Yapmayı bırakamayacağımız ve sizi endişelendirmeyecek ya da dikkatinizi dağıtamayacak iki şey vardır: Birincisi sizi sevmek ve size bunu kanıtlamaktır. Eğer yapabilirsek, size iyilik yaparak bunu göstermek; ikincisi ise sizin için dua etmektir.”⁷⁶

Lavigerie’nin bu ilk Pastoral mektubunda iki gerçek ortaya çıkmaktadır. Bu iki gerçek Lavigerie’nin Cezayir’e geldiği aylar içinde daha yoğun bir biçimde anlaşılacaktır: Birincisi Lavigerie, Fransa’nın yeni Cezayir kolonisinde Üstün-Efendi tavrıyla Hristiyan bir uygarlık kurmak ve oradaki halkı kurtarmak için çağrıldığına inanmaktadır. Hristiyan uygarlığını tasvir ederken başka hiçbir inanca yer vermediğini ve sadece aynı zihniyette tek tip insan ve toplumu oluşturacakları günün hayali içerisinde olduğunu bariz bir şekilde ifade etmiştir. İkincisi, Başpiskopos olarak, Fransız sömürge gücünün ve Kilise’nin

⁷⁶ Lavigerie, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d’Alger*, C. 1, ss. 20-22.

verdiği yetki ile istediği şekilde hareket edebileceğine inanmasıdır. Lavigerie için aslında Cezayir'deki piskoposluk, Afrika kıtasının geleceğidir:

“Bu Kilisenin geleceği, bende bu davada zafiyetim nispetinde sizinle şu hususları gerçekleştirmek için çağrıldım: Cezayir topraklarını büyük, cömert, Hristiyan bir ulusun beşiği yapmak. Tek kelimeyle etrafımıza İncil'in kaynağı ve kanunu olduğu bir uygarlığın gerçek ışıklarını yaymak; onları çölün ötesine, bu muazzam kıtanın merkezine taşımaktır. Kuzey ve Orta Afrika'yı Hristiyan toplumların yaşamları ile özdeşleştirmek, ki bu Tanrı'nın bizim kaderimiz için çizdiği planıdır.”⁷⁷

Bu vizyon, yeni Başpiskopos'un misyoner bakış açısını açıkça yansıtmaktadır. Lavigerie, Afrika kıtasındaki Avrupa varlığının bir uygarlık kaynağı ve Afrika için iman yayılma sebebi olacağını söylemektedir.

Piskoposlar tarafından cemaatler ağı kurulmuş ve toplamda piskoposluğun 83 cemaati oluşturulmuştur. Ancak bunların sadece 20'sinin Kilisesi var idi. Lavigerie daha sonra ibadet yerleri inşa etmek maksadıyla hükümete ve Fransa'daki çeşitli Katolik kuruluşlara hibe için başvurmuş ve inananları bu çabaya katılmaya davet etmiştir. O, özellikle *Notre Dame d'Afrique*'nin tamamlanması işini çok ciddiye almıştır. Bu mabet onun için hayatı boyunca çok önemseddiği ve bağlı kalacağı bir mabet olacaktır. Seleflerinden biri tarafından başlatılan bu bazilika, Cezayir'in batısında, denizin kıyısında güzel bir burun üzerinde yer alır ve 1872 yılında Lavigerie tarafından tamamlanarak görkemli bir açılışla hizmete sunulur. Cezayirliler için çok popüler bir hac yeri olan *Notre Dame d'Afrique*, Afrika Misyonerlerinin geleneksel kutlamalar için kutsal bir mekân ve özellikle Orta Afrika'ya ilk seferlerin yapılacağı dönemde çıkış yeri olacaktır.

⁷⁷ Charles Lavigerie: *Recueil de lettres*, Typographie de Henry Plon Yayınları, Paris, 1869, s. 14.

Eğitim, Lavigerie'nin piskoposluğundaki ilk girişimlerinin diğer perdesini teşkil etmektedir. Özellikle her şeyden önce gelecekteki rahiplerin eğitimini önemsemiştir. Bunun içindir ki Arapça, İtalyanca ve İspanyolca çalışmalarını tanıtarak küçük seminer programlarını yeniden düzenlemiştir. Aynı zamanda, pek çok kişinin yararlanabileceği Seminer eğitimlerinden daha önce bu eğitimi alamamış öğrencileri de kabul etmiştir. Böylece daha açık ve kaliteli bir okul ortamı yaratmak istemiştir. Büyük seminer için, temel reformu Arapçayı zorunlu kılmak olmuştur. Böylece gelecekteki tüm rahipler Arapça bilecek ve bu sayede onlar için Arap toplumları arasında dini yaymada kolaylık olacaktı. Laik din adamlarının çoğunluğu, daha çok Avrupa Hristiyan nüfusunun hizmetinde olduklarını hissettiler ama Lavigerie'nin Afrika'ya yönelmesi Avrupa din adamlarının ufku genişletmiştir. Cezayir'in ilk Piskoposu *Dupuch*'tan beri bazı rahipler arasında Müslümanlara karşı gerçek bir açık görüşlülük, hoşgörölü olma ve inançlarına saygılı olma gibi tavırlar olduğu doğrudur. Lavigerie, bunu pekiştirmek ve dini yayma uğrunda daha nitelikli rahip yetiştirmek için kimisini daha ileri eğitimlerini tamamlamak için Paris'e göndermiştir. Başpiskopos bu kurumlarda gerçek bir reform uygulamış, kabul şartları, müfredat, öğretim yöntemleri ve daha fazlasını kendisi belirlemiştir. Daha sonra, bu okul eğitiminde Cezayir hükümet yetkilileri ile karşı karşıya kalacaktır.⁷⁸ Ancak, ondan önce yapılan çalışmaların ötesine geçmek ve piskoposluk bölgesindeki Kilise'nin varlığını genişletmek istemiştir. Bir bölge kendisi için yeni yerleşimlere daha elverişli gözüküyordu; bu bölge Kabili (*Kabylie*) bölgesidir.⁷⁹ Lavigerie'nin piskoposluğunun ilk aylarındaki bu yoğun faaliyetlerinin altını çizmek

⁷⁸ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 30.

⁷⁹ Joseph Mercui, *Les origines de la Société des Missionnaires d'Afrique 1867-1892*, Maison-Carré Yayınları, Cezayir, 1929, s. 25.

gerekir. Çünkü birçok açıdan ileride misyonerlerine olan apostolik⁸⁰ yönelim ve tutumlarını bu dönemde ortaya koymuştur.

Geldiği 1867 yılında Cezayir’de bir senedir kuraklık ve salgın krizi başlamıştı. Bunun çözümü için yeni Başpiskopos Lavigerie bir çalışma yürütmeye karar vermiştir. Bu kadar önemli bir çalışmanın mali desteği, Başpiskoposun Fransa’da attığı birden fazla destek kampanyası sayesinde sağlanmıştır. Bu yardımlarla kuraklık ve salgınla savaşılan ülkelerdeki yetim çocukları kendi kurduğu yetimhanelere alıp onları eğitmek ve daha sonrasında onları Hristiyanlığı yayacak fertler haline getirmeyi hedeflemiştir.

Ancak ilk aşamada yerli Arap rahipler yetiştirme planı başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu bağlamda kurulan Hristiyan köyleri de Lavigerie’nin umduğu etkiye sahip olamamıştır. Peder *Jean Tiquet*’in çalışmalarına göre vaftiz edilen bu genç Cezayirlilerin sayısını tahmin edebiliriz. Bu ilk deney sonunda İslam dünyası ile karşılaşmada sonuçsuz olduğunu kanıtlamıştır. Lavigerie başka bir Apostolik alan çerçevesinde çalışmalarını yoğunlaştırmaya karar vermiştir, bu ise *Kabil* misyonu olmuştur. Bu misyonda, kurmaya karar verdiği misyoner enstitüsünü aktif olarak bu davaya yoğunlaştırmıştır.⁸¹

İlk olarak *Notre Dame d’Alger Misyonerleri Cemiyeti* olarak kurulan daha sonra birçok defa isim değiştirerek nihayet Afrika Misyonerleri Cemiyeti olarak adlandırılacak Beyaz Babalar tarikatının kuruluşunun üç temel sebebi vardır. Birincisi 1866-1868 yıllarında Cezayir’de önemli sayıda ölüme neden olan kuraklık ve salgın trajedisidir. İkincisi Cezayir piskoposluğunda uzun zamandır bulunan din adamlarının kendilerini

⁸⁰ Hristiyan inancının yayılmasıyla ilgili anlamındadır.

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/apostolique/4603> (20.11.2020).

⁸¹ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs)*, s. 37.

Müslüman nüfusa hayır ve yardım severliğe adanmak istemesidir. Üçüncüsü ve en önemlisi Müslüman Afrika kıtasını Hristiyanlığa döndürme arzusu olmuştur. Zaten Lavigerie'nin selefi *Monsenyör Pavy*, bu konuda düşünmüştür. Bu bağlamda Lavigerie tarafından bahsedilen üç Seminerci Başrahibin yaklaşımı gerçekleşmektedir. Aralık 1867'de *Kouba*'nın büyük Papaz okulunun en üst üyesi olan Peder *Girard*, bu konuyu büyük seminercilere ruhani bir ders olarak ele almıştır. O günün aynı akşamı bu üç Seminerci Başrahip, bu göreve kendilerini adanma arzularını anlatmaya gelmişlerdir. Peder Girard'ın tavsiyesi üzerine 28 Ocak 1868 yılında durumu o zamanın Başpiskoposu Lavigerie'ye anlatmaya geldiklerinde kendisi bunu Tanrı'nın bir işareti olarak görmüş ve Beyaz Babalar tarikatını kurmaya karar vermiştir. Böylece Afrika Misyonerleri Cemiyeti Kurucusu Lavigerie olup, ilk adayları (üç Seminerci Başrahip) Başrahipler *Charles Finateu*, *Eugene Barbier* ve *Louis Pux*'tan oluşmakla birlikte 18 Ekim 1868'de Cezayir başkenti yakınlarında bulunan *el-Biar*'da kurulmuştur. Başlarda 3-4 kişiden oluşan bu yapı 1874 yılına geldiğimizde yüz kişiyi geçmiştir. Cemiyet, Papazlar ve laik kimselerden oluşuyordu. Beyaz Babalar'ın metodu konuşulan yerli dilleri, var olan farklı toplumların geleneklerini ve düşünce yapılarını öğrenerek Hristiyanlığı yaymak olmuştur.⁸²

2.4. Kardinal Lavigerie'nin Kurucusu olduğu Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin İlk Dönemlerinden Ölümüne Kadar Olan Süreç

Afrika Misyonerleri'nin ilk dönemlerinde kendilerine emanet edilen ilk gerçek görev Kabil'de kurdukları vakıflardır. Bu görev Şubat 1873'te, enstitünün bu bölgedeki varlığının uzun bir dönemini başlatan temeller olarak gerçekleştirilmiştir.

⁸² Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 42.

Beyaz Babalar’a yakında *Afrika Notre-Dame Misyoner Kız Kardeşleri* de katılmıştır. 1873’te Kabil’de art arda üç tarikat mekânı kurulmuştur: İlki *Taguemount-Azouz*’da, ikincisi *Ouadhias*’ta ve sonuncusu *Beni-Arif*’te. Aynı zamanda, hala *Fort-National* istasyonundan sorumlu olan Cizvit babaları, *Djemaa Saharij* ve *Beni-Yenni*’de iki farklı mekân daha kurmuşlardır. Böylece, birkaç ay içerisinde, Lavigerie piskoposluk bölgesinde bir misyoner projesi faaliyeti yürütmeye başlamış ve bunu ilk geldiğindeki söylemlerinde olduğu gibi bariz bir şekilde yapmıştır.⁸³

Kendisi sık sık tarikat içindeki babalara ve kardeşlere onları teşvik etmek, yaşam tarzlarında, insanlarla olan ilişkilerinde ve dini konularda rehberlik etmek için mektuplar yazmıştır. Örneğin Kabil’e gönderdiklerine şunları yazmıştır:

“Sevgili Çocuklarım, işin en değerli ve ciddi çıkarları doğrultusunda ve misyon konusunda bana ettiğiniz itaat yeminine binaen size şunları komuta ediyorum: Birincisi aranızda Kabil ve Arapça dillerini konuşunuz ve asla Fransızca konuşmayınız. Ayıriyeten yerliler ile bir tercüman vasıtasıyla konuşmayınız başlangıçta bundan utansanız bile. İkincisi benim iznimle Cezayir’e geldiğiniz zamanlar dışında Fransız cemaatlerine hiçbir bahaneyle gitmeyiniz. Eğer alışveriş yapmanız gerekirse, bir yerli Kabili görevlendiriniz. Not: Peder *Deguerry* bu yönetmeliği harfiyen uygulatmak ile mükellef, ben ise onun vicdanından sorumluyum.”⁸⁴

“Gerektiği müddetçe, din değiştirmeye uğraşmadan önce, hayır kurumları aracılığıyla kafirlerin kalplerini kazanmaya devam edeceğiz. Deneyimler göstermiştir ki, eğer bir kişi belirli bir bireyi vaftiz ederse, öyle bir ortamda bulunur ki azmi imkansızlaşır ve er

⁸³ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs)*, s. 54.

⁸⁴ Jean-Claude Ceiller, *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes. C. 1, 1857-1874*, M.Afr. Yayınları, Roma, 2016, ss. 87-88.

ya da geç eski hayatına geri döner. Dönüşümlerin kesin olabilmesi ve acemilerin birbirini destekleyebilmeleri için toplu olarak yer almaları gerekmektedir.”⁸⁵

“Hem Cizvit Babalara hem de Saygıdeğer *Geronimo* Misyonerlerine, Kabillerle din hakkında konuşmak bir sonraki duyuruya kadar yasaktır. Kendilerinin eski Hristiyan inançlarına dönmek istemeleri istisna. Şimdilik, kendimizi hastalara bakmak ve çocuklarına okul eğitimi vermekle sınırlandıracağız. Ne Cizvit Babaları ne de Misyonerler Kabil’de kolej kuramayacaklar; kendilerini dıştaki sınıflar ile sınırlı tutacaklardır. Ancak, hayır için, evlerine bazı yoksul çocuklara bakmaları mümkün olacaktır. Ama okuyabildikleri anda, bir sonraki emre kadar onları Cezayir’e özel bir tesise göndermelilerdir, örneğin *Saint-Eugène*’e, Böylece çok fazla çocuk toplamayarak Müslüman fanatizminin oluşumuna engel olunacaktır. Benim iznim olmadan kimseyi vaftiz etmek ve hatta vaftiz önerisinde bulunmak yasaktır.”⁸⁶

Laghouat’ta Cizvit Babaları tarafından tutulan bir kilise vardı. Başpiskoposluk bölgesinde, bu bölge, en güneyde, Sahra’ya en yakın ve Lavigerie bunun ilerideki projeleri için iyi bir üs olacağına inanmıştır. Bu Avrupalılar tarafından neredeyse hiç bilinmeyen bölgelere nüfuz etme projesiydi. Ve uzak güneye, Timbuktu’ya ve ötesine misyonerler göndererek, seferin özellikle güzergâh ve röle istasyonları açısından dikkatle hazırlanması anlamına geliyordu. Aynı zamanda, orta Afrika’nın büyük göllerine olası yolları hakkında bilgi edinme ve öğrenme sebebi olacaktı:

“Bu gerçekten görevimizin nihai hedefidir. *Dr. Livingstone*’un yaptığı gibi bizde Cezayir’den ayrılırken benzer bir şey yapmak istiyoruz. Onun gibi, coğrafi araştırmalar için değil, ki katiyen küçümsemiyoruz, ama ruhların fethi ve bu zavallı halkların yenilenmesi için biz bu yolculuğu gerçekleştireceğiz ki orada Tanrı’nın milyonlarca

⁸⁵ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs)*, s. 55.

⁸⁶ Ceiller, *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes. C. I 1857-1874*, ss. 85-86.

yaratığının, en zalim köleliğin boyunduruğu altında bükülmüş olduğunu göreceksiniz.”⁸⁷

Lavigerie’nin 1868’in sonunda iki erkek misyoner enstitüsü kurduğunda, zihninde çift oluşumlu bir cemiyet olduğunu anlıyoruz: Birincisi daha doğrudan dine adanmış rahiplerden oluşan bir enstitü, diğeri ise onların manuel çalışmalarına tanıklık edecek ve misyonerlik çalışmalarında rahiplere destek verecek bir *Çiftçi ve Hastabakıcı Rahipler Enstitüsü*’dür.

Eylül 1868’de Lyon’daki *İnancın Yayılması Konseyi*’ne yazdığı bir mektupta Kardeşleri Rahiplerin doğrudan işbirlikçileri olarak sunmuştur. Gelecekteki misyonerleri için bir seminer açmaya hazırlandığını anlatarak şunları söylemiştir:

“İlahiyat fakültesi, yeminlere bağlı kalmadan Paris’teki yabancı misyonlar Semineri gibi misyona kendilerini adayacak rahipleri ağırlıyor ve aynı zamanda Kardeşler adı altında misyonerlere eşlik edecek ve pratik yapacak erkekleri de kabul ediyor. Misyonerlerin yanında Yerliler için sadaka, hasta bakımı, yoksulların ziyareti, hayatın maddi ihtiyaçları ile ilgili her noktada faal olacaklardır.”⁸⁸

Böylece Cemiyet’in Cezayir Piskoposluğunda iki enstitü açılmıştır. İlki Çiftçi ve Hastabakıcı Rahipler Enstitüsü (*Institut des Frères agricoles et hospitaliers*), diğeri ise Çiftçi ve Hastabakıcı Rahibeler Enstitüsü (*Institut des Soeurs agricoles et hospitalières*) idi. Bu kurumlar Cemiyet’e bağlı Misyonerler Enstitüsü adında amaçları doğrultusunda sadece tebliğ faaliyetleriyle, henüz Hristiyan olmayanlarla ilgileneceklerdir.⁸⁹

⁸⁷ Baunard, C. 1, s. 391.

⁸⁸ Lavigerie, *Recueil de lettres*, s. 88.

⁸⁹ Kavas, s. 21.

Açılışından 3 yıl sonra yani 1872 yılında enstitüde yetişkin eleman eksikliği hissedilince kapatılıp Afrika Misyonerleri Cemiyeti'ne tekrar bağlanıp Kateşist Kardeşler (*Frères Catéchistes*) adıyla yeniden yapıya yönlendirildiler.

1872 yılında kurulan Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin ilk anayasası altı bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler şu şekildedir:

- 1- Cemiyetin kökeni ve amacı;
- 2- Cemiyetin ana kuralları;
- 3- Misyonerlerin ruhlarını korumak için kullanmaları gereken yollar;
- 4- Kateşist kardeşler;
- 5- Ölüler için dualar;
- 6- Kuralın incelenmesi.⁹⁰

Beyaz Babalar'ın ilk Meclis Toplantısı 1 Ekim 1874'te Cezayir'de gerçekleşmiştir. Bu meclisin önemi, misyonerleri tanınmış bir dini grup olarak bir araya getiren ilk meclis olmasıdır. Lavigerie, Apostolik Delege olarak 1 Ekim 1874 tarihli bir yönetmelik yayımladı, bu Meclis resmi olarak toplanıp, yerleşim ve yetkilerini belirlemek için gerçekleşmiştir. Bu nedenle Sahra ve Sudan'ın Apostolik Delegesi ve bu genç Misyoner Cemiyeti'nin Dini Üstün'ü olarak hareket etmiştir.

Aslında, bu sayı hala çok sınırlıdır, 43 rahip ve 9 kardeş, ama bu Cemiyet zaten altı yıldır mevcut ve şimdi varlığı Kutsal Otorite tarafından tanınan bir yapı oluyordu. Sonra Kardinal'in kendisi beş maddelik bir gündem sunmuştur. Bu gündem şu şekildedir:

- 1- Cemiyetinin merkezinin nerede kurulacağı;
- 2- Göreve muhtaç kalan yetimler için ne gibi önlemler alınabileceği;

⁹⁰ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 80.

- 3- Eğitim sırasında teolojik çalışmaların nasıl organize edilebildiğini ve bir görevde nasıl daha uzun kalabileceklerini;
- 4- Küçük yerli seminerde eğitimin nasıl olacağını,
- 5- Cemiyet'te erkek Kardeşler için Kuralların belirlenme projesini oluşturmak.⁹¹

Birkaç kez, bu ilk Meclis (*Chapitre Général*) vesilesiyle, Lavigerie bu adımın tek başına cemiyeti devralma başlangıcı olduğunu altını çizmiştir.

1875 ve 1876'da iki yeni meclis gerçekleşecektir. İki meclis arasındaki normal süre üç yıl olacaktı, ancak Lavigerie bazı konuların beklememesi gerektiğine inandığı ve bunların cemiyeti tarafından karara varmasını istediği için daha erkene almıştır. Bu meclislerde, tabii ki, kurucunun sesi sık sık empoze edilirdi ancak Lavigerie herkesin görüşünü ifade etmesini istediği için tartışmalar açık ve hatta bazen çok canlı bir hal almıştır.⁹²

Kartaca ve daha doğrusu yakındaki *Byrsa* tepesi, aynı zamanda 1270 yılında haçlı seferi dönüşünde buraya dikilen küçük bir şapelin işaret ettiği gibi Fransa Kralı *Aziz Louis*'in ölümünün gerçekleştiği ve defnedildiği yerdir. Bu nedenle Cezayir'e varır varmaz Lavigerie *Aziz Louis Şapeli*'nin yakınlarında küçük bir misyoner cemiyeti kurmak için 1875'te Papalık'tan izin almıştır. Fransız hükümeti de birkaç ay öncesinden onay verdiği için misyonerlerin gelmesinde hiçbir mâni kalmamıştı artık: Mayıs 1875'te *Peder Bresson* ve *Molle* Kartaca'ya geldiler ve Misyonerlerden oluşan ilk topluluğu kurdular. Afrika'dan bu ülkeye yeni gelenler gelir gelmez Kartaca tepesinde kurulan birkaç küçük köyün sakinlerine yardım ve tıbbi bakım hizmetine başlamışlardır.

⁹¹ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 89.

⁹² Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 97.

Bazilika'nın inşası birkaç yıl sürecektir. Bu hatırı sayılır bir masraf idi ve Cezayir Başpiskoposu Lavigerie buranın inşası için Peder *Charmetant*'ı görevlendirmiştir. *Charmetant* hassas misyonlar adamıydı, Lavigerie onu Fransa'ya soyluların ailelerinden finansal destek alması için göndermiştir. Yeni Bizans kilisesinin yapımına 1884 yılında başlanmış ve Bazilika altı yıl sonra Mayıs 1890'da Kardinal Lavigerie tarafından tamamlanarak kutsanmıştır.⁹³

Lavigerie Ocak 1877 başlarında Papa IX. Pie'ye yazmaya karar vermiştir. Kendisini tamamen misyonerlik çalışmalarına ve bu amaçla kurduğu iki havari cemiyetin liderliğine adanmak istiyordu. Aralık 1876'da arkadaşı *Monsenyör Maret*'e şöyle yazmıştır:

“Sağlığım hala Apostolik çalışmalarımın sürekli artışı ile sarsılmış durumda. Bu yüzden Cezayir başpiskoposluğundan istifa etmeyi düşünüyorum, yükü dayanılmaz hale geldi, artık sadece Apostolik Delege unvanını ve Misyoner rahip ve rahibelerin üstü unvanını taşımak istiyorum. Böylece bir vakit Roma'da, bir vakit Fransa'da ve sonrasında St. Louis de Carthage'a gidip delegasyonumu belirlemek için ikamet edeceğim.”⁹⁴

En nihayetinde bu isteğini geri çekmeye karar vermiştir. Böylece ölene kadar Cezayir Başpiskoposu olarak kalmıştır.

1879'da Kartaca'lı Aziz *Louis*'in yanında bir kolej kurulmuştur. Lavigerie ülkede, İslam, Hristiyan ve Yahudi nüfusun varlığı için üç büyük dini inanca sahip halkın çocukları için bu koleji tasarlamıştır.

Afrika Misyonerlerinin kurucusunun düşüncesiyle, insan ticareti mağdurlarını, bu kurbanları paradoksal olarak Afrika kıtası için bir ilerleme ve özgürleşme hareketinin ana

⁹³ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, ss. 104-106.

⁹⁴ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 106.

aktörleri haline gelebileceklerdi. Gerçekten, Afrikalıların bir gün kendi kıtalarının otantik Hristiyanları olabileceklerine inanıyordu. Bu sebeple Lavigerie, genç kölelerin bu kurtuluş çalışmasını teşvik etmeye ve bu genç siyahları daha sonra Afrika kıtası için Hristiyan önderler yapmak amacıyla sağlam bir dini ve akademik oluşum sağlamaya karar vermiştir.⁹⁵

1881'in sonunda ve aylar süren hazırlıkların ardından *Ghadamès*'ten Sudan'a yeni bir misyoner kervan hazırlanmıştır. Üç misyoner, Peder *Richard*, *Morat* ve *Pouplard* vardı bu kervanda. 18 Aralık'ta *Ghadamès*'den bazı Tuareg rehberleriyle yola çıktılar. İki gün sonra aynı rehberler tarafından katledildiler.⁹⁶ 1895'e kadar Sudan'a misyonerlerin gönderilmesi gerçekleşmedi. Ancak tarihler 1895'i gösterdiğinde Sudan'a ilk misyonerlerin varışı Batı Atlantik kıyıları üzerinden gerçekleşir.

Mart ve Nisan 1878'de Cezayir'den ayrılarak Ekvator Afrika'sında Cezayir Başpiskoposu tarafından oluşturulan 10 kişilik Misyonerler Cemiyeti üyeleri iki ayrı yere tarikat mekânı kurmak için yola çıktılar. Kurucularının onayı ve Papalık emriyle Zanzibar'dan yola çıkarak bir kısmı Victoria ve Albert Nyanza Göllerine, diğerleri ise Tanganika Gölü kıyısında misyon yeri kurmakla görevlendirilmişlerdir. Kervanlar için başlangıç noktası, Zanzibar adası, birkaç önemli yerleşim ismi ve ulaşılacak hedef haricinde bilgi bulunmuyordu.

Elbette bugün Beyaz Babaların yıllar içerisinde hangi bölge ve yerleşim yerlerinde misyonlarına devam ettiklerini bilmekteyiz: Sırasıyla Tanzanya ve Uganda, sonra Burundi, Ruanda ve Doğu Kongo; daha sonra, Güneyde Malavi ve Zambiya takip

⁹⁵ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 106-107.

⁹⁶ Mercui, s. 312.

etmiştir. İlk yerleşimler Tanzanya ve Uganda'nın orta ve batı kesimi ile sınırlı kalacaktır.⁹⁷

Yine 1878'de Cezayir başpiskoposu Lavigerie Kudüs'te Afrika misyonlarına çok yabancı olan bir şehirde bir Beyaz Baba topluluğu kurmuştur. Yıllar öncesinde Suriye'ye yaptığı geziden bu yana Lavigerie, Orta Doğu'ya ve orada tanıştığı kiliselere derinden ilgi duymuştur. Daha sonra Cezayir'de Başpiskoposluk görevini yürüttüğü esnada, Kudüs'te bir görev verilmesi durumunda seve seve hizmet edeceğini belirtmiştir. Kudüs'teki Azize Hanne (*Sainte-Anne*) mabedi teklif edildiğinde bunu fırsat bilmiş ve bu tapınak misyonerlerine emanet edilmiştir. Daha sonra bu cemiyete Afrika'daki misyonlar ve misyonerler için bir aracılık görevi vermiştir. Hem Fransız hükümetine hem de Papalık makamını bağlı olarak, bu mabette kendisi için bir öncelik olan Yunan Melkit ayinine bağlı Katolik din adamları yetiştirme projesini yürürlüğe koyabilecektir. Kudüs Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin resmi bir projesi olmasa da Lavigerie için ayrı bir öneme sahip olduğu için varlığını oraya da taşımıştır. Lavigerie Kudüs'te birkaç yıl içerisinde küçük bir seminer, ardından 1886 yılında doğu ayinleri büyük seminerini kurmuştur. Lavigerie bu seminerler vesilesiyle birçok rahip nesillerin yetişmesini sağlamıştır.⁹⁸

Takriben on beş yıllık Cezayir Başpiskoposluk görevinde bulunan Lavigerie 10 Mayıs 1882'de kardinal olmuştur. Bu görevi kendisine bizzat Fransa devlet başkanı vermiştir. Lavigerie, Misyonerlerinin bu rütbeye daha layık olduğunu, dolayısıyla kendi adına değil Cemiyeti adına bunu kabul ettiğini söylemiştir. Afrika Kilisesi'nin başına getirilen yeni kardinal 1881 yılında Tunus'un Fransa tarafından himaye edilmesi adı altında işgal edilmesinin ardından Kartaca Başpiskoposluğunu da üstlenir. Lavigerie Tunus'ta

⁹⁷ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 119.

⁹⁸ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, ss. 154-164.

Cezayir'deki gibi engelleme ve zorlukla karşılaşmamıştır. Lavigerie Kartaca'yı Katolikler için bir merkez haline getirecektir. 1884'te Tunus ve Cezayir piskoposlukları birleşince en üst kilise görevlisi makamına getirilmiştir. Tayin edildiğinde seçilmesine binaen şu mektubu yazmıştır:

“Tek söyleyebileceğim, Fransa'nın bayrağı ve adının böylesi bir girişimde bulunduğundan, bizim buna söyleyebileceğimiz tek şey başarılı olma temennisidir. Tanrım Fransa'nın bu zaferini bu barbar ülkelerde Hıristiyan uygarlığının nihai zaferi kıl! (...) Afrika'ya yabancı bir Piskoposun seçilmesi, Tunus'ta konuşulan dillerin bilinmesi ve Müslümanların önyargılarına maruz kalmanın yaratabileceği zorlukları açısından nerdeyse imkansızdı. Bu ve bunun gibi birçok sebepten dolayı Egemen Papa beni bu makama layık görmüştür. Bunun ağır bir yükümlülük olduğu doğrudur. Ve buna başka zorluklar eklenmektedir. Ama karşılaştığım zorluk ve yorgunluklarıma rağmen bunu reddetmemin mümkün olmadığını söylemeliyim. Çünkü bu vesileyle burada hem Kiliseye hem de Fransa'ya hizmet etmeyi umabilirim.”⁹⁹

Lavigerie burada açıkça Afrika'daki Hıristiyan olmayan halkları barbar olarak nitelendirmiştir. Ayrıca Kilise ve Fransa'ya hizmet edebilmek için bu görevi üstlendiğini vurgulamıştır. Fransa'nın sömürgesinde başarılı olması için ayrıca dua etmektedir. Bu onun amacına ulaşmak için her yolun ve yöntemin mubah olduğu politikasını göstermektedir.

Kardinal Lavigerie 1889 yılında Brüksel'de kölelik karşıtı konferans düzenlenmesini bizzat kendisi üstlenmiş ve bu konuda birçok ülkeye giderek taraftar toplamıştır. Gerek 1888 yılında toplanan konferans öncesi seyahatlerinde, gerekse konferans esnasında başta

⁹⁹ Lavigerie, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d'Alger*, C. 2, ss. 379-381.

kendisi olmak üzere konuşmacılar, köleliğin, adeta İslam'ın bir uygulaması olduğu üzerinde durmuşlardır. Her ne kadar Avrupalıların da zaman zaman köle ticaretiyle meşgul olmaları ifade edilmiş ise de bu ticaretin asıl sorumlusu olarak Müslümanları göstermekle kalmayıp İslam dinine karşı birçok haksız ithamda bulunmuştur. Özellikle bu konuda İslam'a çok ağır hakaretler etmekten çekinmeyerek Müslümanların ileri gelenlerini bu konuda suçlamıştır. Lavigerie Osmanlı Devleti'nin Brüksel'deki elçisinin İslam'ın kölelik karşısındaki tavrından Hazret-i Muhammed (s.a.v) döneminden belli olduğunu ve bu bağlamda İslam'ı ve Müslümanları bundan sorumlu tutmaktan çekinmemiştir. Osmanlı Devleti bu konferansı yakından takip etmiş ve Müslümanlara yapılan bu haksız ifadelere karşı bir cevap hazırlatmıştır. İslam'ın geldiği günden itibaren kölelik karşısındaki tavrı, ayetler başta olmak üzere Hz. Muhammed (s.a.v)'in hadisleri ve Hz. Ömer'in Suriye yolculuğu esnasında kölesiyle binek hayvanına sırayla binmeleri örnek gösterilerek anlatılmıştır. Osmanlı dönemine gelince Padişah Abdülmecid'in esirci pazarları bu konferansın yapıldığı tarihten elli yıl önce kapattırdığı ifade edilmiştir. İstanbul'da sadece bazı önemli ailelerin hizmetlerini gören Afrika asıllı hizmetçilere, özellikle ev hanımlarının kadın hizmetçilere kız kardeş muamelesi yaptıklarını batılı seyyah ve ilim adamlarının eserlerinden alıntı yaparak cevap verilmiştir.¹⁰⁰

Burada şunu ifade etmek gerekir ki Lavigerie'nin İslam'ın kölelik mefhumu hakkındaki hakaretleri ve Müslümanların ileri gelenleri hakkındaki suçlamaları kendisinin İslam ve Müslümanlar hakkındaki yanlış bilgisini ve cehaletini ortaya koymaktadır. Kendisinin Sömürge devletlerine olan açık desteği bu söylemlerinin tutarsızlığını göstermeye yeterli olacaktır.

¹⁰⁰ Kavas, ss. 20-29.

Kardinal Lavigerie'nin hayatının son üç yılı hem kendisi hem de Beyaz Babalar için birçok önemli olaylar içermektedir. İlk olarak, Avrupa'da doğu Afrika için kölelikle mücadele için geniş bir kampanyanın uygulanması Lavigerie'nin sağlığını derinden etkileyecek bir dizi önemli girişime dahil olmasına sebep olacaktır. Öte yandan, Fransa Cumhuriyeti'ne yaptığı miting konuşmasının (*Toast d'Alger*) yol açtığı kriz onun için bir başka yorgunluk ve ıstırap kaynağı olmuştur. Bununla birlikte aynı esnada Afrika'da ciddi bir dini-politik kriz misyonerlik çalışmalarını baltalamaya Uganda'da devam etmesi kendisini derinden etkilemiştir. Bu çeşitli olaylar Afrika Misyonerleri Cemiyeti'ni farklı yönlerden etkilerken, Lavigerie 1890'da kendisi tarafından oluşturulan ve gelecek için çok önemli kararların alındığı ve kendisinin katılacağı son bir meclis toplantısı gerçekleşmiştir.¹⁰¹

1892'nin başlarında asistanlarından birine yazdığı bir mektupta *Livinhac* Lavigerie'nin sağlığından bahsederken bir kez daha son ayınlarının yapıldığını söylemiştir. Aslında, sağlık nedenlerinden ve gelişen olaylardan dolayı Lavigerie yorgun ve *Biskra*'ya olan seyahatlerini çoğaltmıştır. Çünkü oranın güzel iklimi ve yoğun işlerden uzak bir yer oluşu ona iyi geliyordu.

1890'larda Afrika Misyonerler Cemiyeti sayıca önemli ilerlemeler kaydetmiştir. 1889 yılında 135 rahip ve 45 erkek kardeş, yani toplamda 180 misyoner vardı. On bir yıl sonra, 1900 yılında, 304 rahip ve 166 kardeş de dahil olmak üzere 470 misyoner oldu. Lavigerie için, bu sadece farklı ülkelerden gelen mesleklerle ilham verici ve hoş geldin deyişi değil, aynı zamanda bu adayları birlikte eğitmek ve daha sonra misyon için gerçek uluslararası ekipler haline getirmektir. Ekim 1880'de kardeşlerin başvuru (*postulat*) ve papaz çömezliği (*noviciat*) için aday sayısı 13 Fransız ve 4 Hollandalı olmak üzere toplam 17

¹⁰¹ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, ss. 245-258.

aday; on yıl sonra, 13 Hollandalı, 3 Belçikalı, 3 Fransız, 1 Alman ve 1 Ugandalı dahil olmak üzere 21 kardeş adaydır. Bu gelişme din adamları için de geçerlidir. 1880’de din adamlarının yeni girişine 16’sı Fransız, dördü Belçikalı olmak üzere 20 papaz çömezi vardı; 1890’da, 42 giriş için 30 Fransız, 6 Belçikalı, 4 Hollandalı, 1 Alman ve 1 Lüksemburglu bulunmaktadır. Ertesi yıl, yine din adamlarının papaz çömezliği için, 38 adayı altı milletten oluşacaktır. Fransız grubunun büyük ölçüde çoğunlukta olduğu doğrudur, özellikle *Rodezya* bunun güçlü bir temsilidir, çünkü aynı yıl 1891’de aynı piskoposluktan altı kişi vardır.¹⁰²

1892’de Afrika Misyonerleri Cemiyeti kurucusu olan Lavigerie’nin sağlığı giderek kötüleşir. Mayıs 1892’de, felç geçirdikten sonra tedavilere yanıt vermedi ve sonrasında Charles-Almand Lavigerie 26 Kasım 1892’de Cezayir’deki *Saint-Eugène* Başpiskoposluk rezidansında hayata gözlerini yummuştur. Cezayir’deki görkemli törenlerden sonra, cesedi 6 Aralık 1892’de bir Fransız donanması gemisiyle Tunus Kartaca Bazilikasına getirilerek orada daha öncesinde kendisi için tahsis edilen mezarlığa defnedilmiştir.¹⁰³

3. Kardinal Lavigerie’nin Yöntemi ve Gayesi

Kardinal Lavigerie 1868 yılında Cezayir’de kurmuş olduğu Afrika Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar Tarikatı) ismiyle açık bir şekilde metodu ve gayesini gözler önüne koymuştur. Tamamıyla misyoner amaçlar güden Lavigerie, cemiyetini kurduğu andan itibaren halk dilinde Beyaz Babalar olarak bilinen misyonerlerine şu üç şeyi zorunlu koymuştur:

¹⁰² Ceiller, *Histoire des Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs)*, s. 259.

¹⁰³ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs)*, s. 277.

- 1- Onların dilini konuşacaksınız,
- 2- Onların yediğinden yiyeceksiniz,
- 3- Onların kıyafetlerini giyeceksiniz.¹⁰⁴

Böylece Kardinal Lavigerie'nin Afrika'yı Hristiyanlaştırmak üzere teşkilatlandığı misyonerlerinin yol haritası belli olmuştur. Bu yol haritası açıkça bir inkültürasyon metodudur çünkü Hristiyanlığı o kültüre girdirme ve nüfuz etme çabası vardır. Misyonerlerine halk dilinde Beyaz Babalar denmesinin sebebi ise onların Cezayir'deki Müslümanların giymiş oldukları elbiseleri yani beyaz Arap elbisesini giymeleri olmuştur. Bu elbise özellikle *Gandura*, *Bornuz* ve *Şeşiya* denilen kıyafetlerdi. Kendilerini iyice ayırt etmek için ise boyunlarına *Rosaire* denilen 165 taneli Hristiyan tespihini takmışlardır.¹⁰⁵

Lavigerie misyonu çerçevesinde sosyal çalışmalar, dispanserler, okullar ve kırsal kalkınma projeleri geliştirmiştir. Beyaz Babalar'ın Cezayir'deki ilk işi bu çalışmalar olmuştur. Ama Lavigerie'nin daha büyük projeleri vardır. Onun için Cezayir arkadaşlarından birine yazdığı gibi “Cezayir sadece Afrika kıtasına açılan bir kapıdır.”¹⁰⁶ Araplara hitaben ise, “Siz beni babanız olarak tanımasanız bile ben sizleri kendi oğullarım gibi sevme ayrıcalığına sahip olduğumu ilan ediyorum” demiştir.¹⁰⁷ Aslında bu onun ve benzeri düşüncelerinin başta Müslümanlar olmak üzere bütün Afrika yerlilerini Hristiyanlaştırma gayesini açıkça göstermektedir. Lavigerie hitabetinde Afrika'nın yeni

¹⁰⁴ “Les Missionnaire d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/histoi1.htm> (20.11.2020).

¹⁰⁵ “Les Missionnaire d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/histoi1.htm> (20.11.2020).

¹⁰⁶ “Les Missionnaire d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/histoi1.htm> (20.11.2020).

¹⁰⁷ Kavas, s. 15.

sahibi ve efendisi gibi bir üslup sergilemektedir. Lavigerie misyonerlerine, yapıları gereği Müslümanlara ne kadar hoşgörülü ve yakın davranmaları gerektiğini söylese de birçok mektubunda Müslümanları barbar, istilacı, Muhammed fanatikleri, kölelik taraftarı ve adam olmaya aday mahluklar olarak nitelendirmekten kaçınmamıştır. Bu rahatlığı ise Fransız askeri gücünü ve Papalık desteğini arkasına almasından kaynaklanmaktadır.

Onun için ilk hedef kitle Kuzey ve Batı Afrika'daki Müslüman topluluğu ve ardından tüm Afrika olmuştur. Bu bağlamda ilk ortaya çıktığı dönemde hastalık ve salgın nedeniyle ailelerini kaybeden Müslüman çocuklarını kurmuş oldukları yetimhanelere yerleştirip eğitim vererek Hristiyanlaştırma faaliyetini gerçekleştirmiştir. Eğitimde reformlar yapmıştır: Örneğin Büyük seminer için, temel reformu Arapça'yı zorunlu kılmak olmuştur. Böylece gelecekteki tüm rahipler Arapça'yı bilecek ve Hristiyan dinini Arap toplumları içerisinde yaymak kolaylaşacaktı. Daha sonrasında genç köleleri azat edip yine yetimhanedeki çocuklarda olduğu gibi eğitip Hristiyanlaştırıp dini yaymada en uygun kişiler olacağı inancını taşımaktaydı. Kendisi onların dinin otantik temsilcileri olacağına inanmıştır. Bu sebeple Lavigerie, genç kölelerin bu kurtuluş çalışmasını teşvik etmeye ve bu genç siyalara daha sonra Afrika kıtası için Hristiyan önderleri yapmak amacıyla sağlam bir dini ve akademik oluşum sağlamaya karar vermiş ve bunu gerçekleştirmiştir.¹⁰⁸ Böylece Afrikalılar Hristiyanlaşırken kendi kimliklerini tamamen muhafaza edeceklerdi. Çünkü ileride kendi toplumlarının gerçek tebliğcileri olacaklardı. Ayriyeten Lavigerie'ye göre bir misyonerde bulunması gereken en önemli husus tıp bilimi ve ilmihal eğitimini iyi almaktan geçmektedir.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 107.

¹⁰⁹ Kavas, s. 25.

Kardinal Lavigerie'nin temel metodu konuşulan yerli dilleri, var olan farklı toplumların geleneklerini ve düşünce yapılarını Misyonerlerinin öğrenmesi suretiyle Hristiyan dinini yaymaktır. Kendisi hayatı boyunca bunu gaye edinmiştir.¹¹⁰ Bunun için gerek yetim çocuklar ve azat ettikleri gençlere eğitim ve barınak imkânı sağlayarak, gerek sosyal yardım projeleri çerçevesinde, gerekse rahiplerinin eğitimlerine dokunuşlarda bulunup farklı bölgelere misyoner kervanları göndermek suretiyle Hristiyanlığın tüm Afrika kıtasında kolay ve hızlı bir şekilde yayılmasını hedeflemiştir.

4. Kardinal Lavigerie'den Sonra Haleflik Eden Tarikat Liderleri

Kardinal Lavigerie döneminin tek tarikat lideri olmuştur. Ancak liderliği döneminde yanında hep bir yardımcı bulundurmıştır. Sırasıyla yardımcıları şu kişiler olmuştur:

1. Rahip Francisque Deguerry (1874-1880 ve 1886-1889)
2. Rahip Jean-Baptiste Charbonnier (1880-1885)
3. Rahip Léonce Bridoux (1885-1886)
4. Monsenyör Léon Livinhac (1889-1894)¹¹¹

Kardinal Lavigerie'nin vefatından sonra Beyaz Babalar Tarikatında büyük bir hüzn yaşanmıştır. Bu yapının nasıl devam edeceği soruları ortaya çıkmıştır. Hatta Lavigerie'nin vefatından yaklaşık iki yıl sonra ancak yeni bir Meclis kuruluyor ve bu toplantıdan sonra yeni bir lider seçiliyor. Lavigerie'den sonra haleflik eden tarikat liderleri ve liderlik yaptıkları dönemleri sırasıyla aşağıda belirtilmiştir:

1. Monsenyör Léon Livinhac (1894-1922)

¹¹⁰ Ceiller, *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs)*, s. 42.

¹¹¹ "Les Missionnaire d'Afrique – Site des Pères Blancs en France",

<http://peresblancs.org/supgeneraux.htm> (20.11.2020).

2. Rahip Paul Voillard (1922-1936)
3. Rahip Joseph Birraux (1936-1947)
4. Piskopos Louis Durieu (1947-1957)
5. Rahip Leon Volker (1957-1968)
6. Rahip Theo Van Asten (1968-1974)
7. Rahip Jean-Marie Vasseur (1974-1980)
8. Rahip Robert Gay (1980-1986)
9. Rahip Etienne Renaud (1986-1992)
10. Rahip Gothard Rosner (1992-1998)
11. Rahip François Richard (1998-2004)
12. Rahip Gérard Chabanon (2004-2010)
13. Rahip Richard Baawobr (2010-2016)
14. Rahip Stanislas Lubungo (2016-2022)¹¹²

Kardinal Lavigerie'den sonra ilk olarak Beyaz Babalar tarikatına dini önderlik yapan kişi Lavigerie'nin son dönemlerinde bir numaralı yardımcısı olan *Monsenyör Léon Lavinhas*'tır. *Lavinhas* toplamda 28 yıl bu görevi üstlenmiştir. *Lavinhas*'tan sonra kimse bu kadar uzun süre bu yapının dini lideri olarak görev yapmamıştır. 1968 yılına kadar ortalama 10 yıl görev yapan dini liderler o tarihten sonra kuruluşunun 100. yılından itibaren 6 yıllık görevlerle günümüze kadar devam etmişlerdir. Günümüzde cemaatin dini önderi Rahip *Stanislas Lubungo*'nun görevinin 6 yıl yani 2022'ye kadar devam edeceği yukarıdaki listede açıkça görülmektedir. Bu kararın sebebi ise merkezi Cezayir olan bu yapının 1957'den sonra Roma merkezli bir yapıya geçmesi ve Aralık 1967 Roma meclisinde alınan karar sonucuna göre hareket etmeleridir. 2010 yılında Rahip *Richard*

¹¹² “Les Missionnaire d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://peresblancs.org/supgeneraux.htm> (20.11.2020).

Baawobr (2010-2016) ilk Afrika asıllı dini lider olarak seçilmiştir. Aslen Ganalı olup anglofondur. Ondan sonra 2016’da seçilen Rahip *Stanislas Lubungo* (2016-2022)’da Afrika asıllı Zambiyalıdır. Kendisi de bir önceki selefi gibi anglofon bir liderdir. 2022’ye kadar Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin seçilmiş dini lideri olarak görevine devam edecektir.

5. Kardinal Lavigerie Döneminden Günümüze Kadar Kurulan Meclisler

Kardinal Lavigerie Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar tarikatını kurduğunda o yapının ilkelerini belirleyecek bir kurul ve aynı zamanda bu yapıyı ilerletmek için sayıca çok insana ihtiyacı vardı. 6 yıl sonra belirli bir sayıya ve ihtiyaçların artmasıyla ilk Meclis (*Chapitre Général*) gerçekleşmiştir. Lavigerie döneminde Kurulan Meclisler sırasıyla şunlardır:

1. 11 - 25 Ekim 1874 (Cezayir, *Notre Dame d’Afrique*)
2. 18 Ekim 1875 (Cezayir, *Notre Dame d’Afrique*)
3. 13 Ekim 1876 (Cezayir, *Notre Dame d’Afrique*)
4. 9 Ekim 1877 (Cezayir, *Maison Mère*)
5. 9 Ekim 1878 (Cezayir, *Maison Carrée*)
6. 24 Eylül 1880 (Cezayir, *Maison Mère*)
7. 27 Eylül 1883 (Kartaca)
8. 12 - 13 Mart 1885 (Cezayir, *St. Eugène*)
9. 23 Eylül 1886 (Cezayir, *Maison Carrée*)
10. 23 Eylül 1889 ve 4 Kasım 1890 (Cezayir, *Maison Carrée ve St Eugène*)

Kardinal Lavigerie döneminde 1883’teki Kartaca Meclisini saymazsak Cezayir merkezli bir yapı olduğu açıkça görülmektedir. Normalde 1874’teki ilk mecliste iki meclis arasındaki sürenin üç yıl olacağı kararı alınmıştı, ancak Lavigerie’nin bazı

konuların beklememesi gerektiğine inandığı ve bunların cemiyeti tarafından karara varmasını istediği için meclislerin aralıklarının genelde 1-2 senede bir gerçekleştiğini görmekteyiz. Toplam Lavigerie döneminde on Meclis kurulmuştur.

Kardinal Lavigerie'nin vefatından sonra Beyaz Babalar'da bazı soru ve sorunların çözümü için Meclis ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu bağlamda ilk Meclis 1894'te yani vefatından yaklaşık iki yıl sonra gerçekleşmiştir. Kardinal Lavigerie 'den sonra Kurulan Meclisler sırasıyla şunlardır:

11. 25 Nisan - 10 Mayıs 1894 (Cezayir, *Maison Carrée*)
12. 21- 29 Nisan 1900 (Cezayir, *Maison Carrée*)
13. 23 Nisan - 11 Mayıs 1906 (Cezayir, *Maison Carrée*)
14. 15 Nisan - 1 Mayıs 1912 (Cezayir, *Maison-Mère*)
15. 15 - 27 Nisan 1920 (Cezayir, *Maison-Mère*)
16. 14 - 23 Nisan 1926 (Cezayir, *Maison-Mère*)
17. 20 Nisan - 1 Mayıs 1936 (Cezayir, *Maison-Mère*)
18. 2 - 20 Haziran 1947 (Cezayir, *Maison Carrée*)
19. 6 - 27 Temmuz 1957 (Roma)
20. 8 Mayıs - 15 Aralık 1967 (Roma)
21. 3 Eylül - 8 Kasım 1974 (Roma)
22. 27 Ekim - 20 Aralık 1980 (Roma)
23. 16 Eylül - 4 Kasım 1986 (Roma)
24. 18 Mayıs - 20 Haziran 1992 (Roma)
25. 18 Mayıs - 24 Haziran 1998 (Roma)
26. 10 Mayıs - 16 Haziran 2004 (Roma)
27. 10 Mayıs - 12 Haziran 2010 (Roma)

28. 16 Mayıs - 12 Haziran 2016 (Roma)¹¹³

Kardinal Lavigerie'nin vefatından sonra 1894'ten 1926'ya kadar altı yılda bir; 1926'dan 1967'ye kadar on yılda bir; 1967'den günümüze kadar tekrar altı yılda bir meclis kurulduğunu gözlemliyoruz. Bunun sebebi ise bu tarihlerin dini liderlerin görev başlangıç ve bitiş tarihlerine tekabül etmesidir. Yani Meclis kurulduğu vakit hem cemiyet hakkında genel kararlar orada bulunan temsilciler tarafından alınıyor, hem de yeni dini üst seçimi yapılıyordu. 1947 yılına kadar Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin merkezi Cezayir iken o tarihten sonra Roma olmuştur. Artık Vatikan'a doğrudan bağlı bir yapı haline gelmiştir. Kardinal Lavigerie'den sonra toplam 18 Meclis kurulmuştur; bunların sekizi Cezayir, onu ise Roma'da gerçekleşmiştir. Bir sonraki Meclis Mayıs 2022'de Roma'da gerçekleşecektir.

¹¹³ “Les Missionnaire d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://peresblancs.org/supgeneraux.htm> (20.11.2020).

İKİNCİ BÖLÜM

GÜNÜMÜZDE AFRIKA MİSYONERLERİ CEMİYETİ:

BEYAZ BABALAR TARİKATI

1. Beyaz Babalar Tarikatı'nın Yapısı ve Misyonu

1868 yılında Cezayir başpiskoposu Kardinal Lavigerie tarafından kurulan Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar Tarikatı, Rahipler ve Kardeşlerden oluşan Katolik Hristiyan misyoner bir enstitüdür. Amacı, Afrika dünyasına müjdeyi yani incili duyurmaktır. Bunun içindir ki “Afrika Misyonerleri Cemiyeti” adını benimsemiştir. Afrika Misyonerleri Cemiyeti, Papalık Hukuku çerçevesinde Apostolik bir yaşam biçimini benimseyen bir yapıdır. Dini kanunlar çerçevesinde kamu tüzel kişiliğine sahiptir. Bazı ülkelerde, geleneksel elbisesi nedeniyle, toplum içinde daha çok “Beyaz Babalar” olarak bilinmektedir.¹¹⁴

Günümüzde, Afrika dünyasının insanları arasında misyonerlik projesini gerçekleştirmeye devam etmektedir: Tanrı'nın egemenliğine tanıklık etmek ve onu hoş karşılayanlarla müjdeyi paylaşmayı ilke edinmiştir. Tüm faaliyetleri bu amaca hizmet etmek içindir.¹¹⁵

¹¹⁴ Stanley, Lubungo, *Société des Missionnaires d'Afrique – Constitutions et Lois*. Gennai Yayınları, Roma, 2018, s. 15.

¹¹⁵ Lubungo, s. 15.

Beyaz Babalar İncili yaymak ve insanlara hizmet edebilmek için, bulundukları toplumlarda dayanışma içinde olmaları gerektiğini düşünürler. Ancak bu şekilde karşılıklı sevgi ve saygı ile, diğer dini gelenekler ve diğer kültürler ile diyalog kurulabileceğini vurgularlar.¹¹⁶

Apostolik Cömertlik insanlarla olan ilişkilerde yakın olmayı, sade ilişkiler gütmeyi, onların dillerini, tarihlerini, kültürlerini, örf ve adetlerini güzel bir biçimde öğrenmeyi ve incili tüm insanlığa en güzel bir biçimde aktarmayı hedefler. Apostolik itaat hayatlarının temel bir tutumdur. Bunun içindir ki kurucuları Lavigerie'nin vizyonuna ve Kiliseye başkanlık eden Papa'ya sadakat çerçevesinde bütün faaliyetlerini gerçekleştirirler.¹¹⁷

Bekarlık, Mesih ve Krallık için sevgi ile yapılan bir tercih ve Ruh tarafından bahşedilen bir hediyedir. Beyaz Babalar için Bekarlık Kalplerini Mesih'in saadetine ve barındırdığı değerlere açık tutmaya ve yaşadıkları zamanın insanlarına buna tanıklık etmeye davet etmektedir. Kardeşlik hayatı ise bu inancı neşeyle yaşamalarına yardımcı olduğunu ifade ederler.¹¹⁸

Kuruluşundan bu yana, Beyaz Babalar Tarikatı kendilerini Afrika'nın Kraliçesi olarak gördükleri Kutsal Meryem'in himayesinde olduklarını ifade ederler. Meryem Ana, Apostolik bir ruhani yaşamın mükemmel bir modelidir. Bakire Meryem'in hayatının manevi Apostolik bir yaşamın mükemmel örneği olduğunu vurgularlar. Bu sebeple Beyaz Babalar hayatlarını ve adanmışlıklarını Bakire Meryem'e emanet ettiklerini belirtirler.¹¹⁹

¹¹⁶ Lubungo, s. 15.

¹¹⁷ Lubungo, ss. 25-27.

¹¹⁸ Lubungo, s. 27.

¹¹⁹ Lubungo, s. 29.

Papaz Çömezlik okuluna girmek için 18-35 yaşları arasında olmak ve orta öğrenimin en az bir kısmında Latince dilini okumuş olmak zorunlu idi. Bu şart 1970'lerin başlarında kaldırılmıştır. 1920'de gerçekleşen Meclis toplantısına kadar Arapça ve Svahili dillerini öğrenmek zorunluydu. Bu tarihten sonra, geleceğin misyonerlerinin yarısı İngiliz sömürge bölgelerinde çalışmak durumunda kalacaklarından, bu dillerin yerine İngilizceyi öğrenmek zorunlu hale getirildi. Bunun içindir ki 1947'den itibaren resmi dil olarak Fransızca'ya İngilizce'de ilave edilmiştir çünkü İngiliz kolonilerindeki varlıkları gün geçtikçe artmaya devam ediyordu.¹²⁰

Günümüzde Fransızca çoğunluğun dili olmaktan çıkmıştır. Geçmişte misyonerler görevlerine geldiklerinde yerel dilleri öğrenirlerdi. Bunun içindir ki birçoğu yazılı kaynağı olmayan dillerde dilbilimci, gramerci, sözlük yazarları olmuşlardır. Dua kitapları, ilmiyal, İncil ve broşür basımlarının tümü Cezayir'deki *Maison-Carrée* yayın evinde basılmış olup Afrika'nın her yerine sevk edilirdi. Daha sonrasında 1967 yılında basım merkezi Roma olmuştur. Günümüzde, seminer öğrencileri eğitimleri sırasında derinlemesine dil eğitimi almaktadırlar.¹²¹

1892 yılında Kardinal Lavigerie'nin ölümü üzerine, 5 milletten 6 farklı ülkede toplam 278 Afrika Misyoneri görevdeydi. Görevde oldukları ülkeler sırasıyla şunlar idi: Cezayir, Tunus, Uganda, Tanzanya, Kongo ve Zambiya.¹²²

¹²⁰ Francis Nolan, *Les Pères blancs entre les deux guerres mondiales. Histoire des Missionnaires d'Afrique (1919-1939)*, Karthala Yayınları, Paris, 2015, s. 27.

¹²¹ Nolan, s. 28.

¹²² “Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/histoi1.htm> (20.11.2020).

Bugün ise, yine İncil’i Afrika kıtasına ulaştırmak ve Afrika kıtasını Hristiyanlaştırmak amacıyla uluslararası bir yapıda 36 milletten 39 ülkede 210 toplulukta toplam 1191 Afrika Misyoneri çalışmaktadır.¹²³

2. Beyaz Babalar Tarikatı’nın Müslümanlarla İlişkileri

Beyaz Babalar Cemiyeti kuruluşlarından itibaren Müslüman çevrelerde faaliyetlerine başlamışlardır. Bunun sebebi ise dini toplumlarının Cezayir’de ortaya çıkmış olmasıdır. Bu diyalog arzusu, Hristiyanlar ve Müslümanlar arasındaki birlikte yaşamadan doğal olarak ortaya çıkmıştır.¹²⁴

Çok uzun zamandır, Müslümanlar ve Hristiyanlar siyasi, askeri ve dini açıdan çatışmıştır. Beyaz Babalar da Müslümanlara kendilerini daha iyi tanıtmının ve onları tanımanın zamanının geldiğini ve paylaşacak çok şeyin olduğunu vurgulayarak günümüzde gerek internet siteleri vasıtasıyla gerekse bulundukları bölgelerde diyalog ilkesi ile misyonlarını sürdürmektedirler.¹²⁵

Fransa’daki sitelerinde şunu paylaşırlar: “Dini metinlerimiz bizi birbirimizi dinlemeye davet ediyor.” “Tanrı birçok yönden insanlarla konuştu ... İbranilere Mektup, 1.1”; “Allah

¹²³ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/histoi1.htm> (20.11.2020).

¹²⁴ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/islam.htm> (20.11.2020).

¹²⁵ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/islam.htm> (20.11.2020).

dileseydi sizi tek bir ümmet yapardı. Fakat size verdikleriyle sizi denemek istedi.” Maide suresi 48. Ayeti.¹²⁶

Beyaz Babalar resmî sitesinin kurucuları Kardinal Lavigerie’nin, Hıristiyanlar ve Müslümanlar arasındaki dostluk ve hizmet ilişkilerini geliştirmek ve sürdürmek için misyonerlerine talimat verdiğini söylemektedirler. Günümüzde Beyaz Babalar, kurucularının vizyonu ve günümüzdeki dinamikler çerçevesinde bunu büyük bir saygıyla uygulamaya çalışmaktadırlar.¹²⁷ Burada şunu söylemenin önemli olacağı düşüncesindeyiz: Lavigerie ilk bölümdeki mektuplarında anlaşılaacağı üzere Müslümanları istilacı, barbar ve adam olmaya aday olarak tanımlamaktadır. Cemiyet fertlerine olan talimatları ancak misyoner ülküsünü gerçekleştirmek amacıyla söylenmiştir. Tarikat liderinin vefatından sonra Tarikat büyümüş ve gelişmiştir. Bunun içindir ki birçok noktada Müslümanlara olan tutum, davranış ve söylemleri değişmek zorunda kalmıştır. 20.yy.’ın ortalarından sonra Müslümanlarla olan ilişkileri daha da gelişmiştir. Bu ise kurumun Afrika’da sürdürülebilirliği açısından elzem olmuştur.

Tarikat Lübnan, Kudüs, Cezayir, Tunus, Nijer, Mali, Burkina Faso, Sudan, Kenya, Tanzanya gibi ülkelerde hala aktif olarak mevcut ve diğer dinlerin inananlarıyla birlikte birçok alanda ortak çalışmalar yürütmektedirler. Beyaz Babalar bugün Müslümanlarla birlikte dünyada ve özellikle Afrika’da adaleti ve barışı ilerletmek, yoksulluğu azaltmak, şiddet salgınlarını önlemek ve söndürmek, yerlerinden edilenleri kurtarmak, topraklarının

¹²⁶ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/islam.htm> (20.11.2020).

¹²⁷ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/islam.htm> (20.11.2020).

korunmasını sağlamak gibi birçok ortak projede yer alabileceklerini ifade etmektedirler.¹²⁸

Ayrıca bu dinler arası diyalogun amacı doğrultusunda, Beyaz Babalar, İslam dünyasının kültürünü ve inancını daha iyi anlamak ve diyalog yollarını açmak amacıyla birkaç özel enstitü kurmuştur. En önde gelen ve en iyi bilineni Roma'daki *PISAI* - Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie¹²⁹ (Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü)'dir. *PISAI*, Roma Üniversitesi Eğitim Enstitüsü'nde 3 yıllık bir lisans eğitimi verilmektedir. Ayriyeten devam etmek isteyenlere doktora eğitimi yapma imkânı verilmektedir.¹³⁰ Tunus'ta *IBLA*- Institut des Belles Lettres Arabes¹³¹ (Arap Güzel Mektupları Enstitüsü) mevcuttur. Mali Bamako'da IFIC - Institut de Formation Islamo-Chrétien (İslam-Hıristiyan Eğitim Enstitüsü) vardır.¹³²

Fransa'da, Fransa Kilisesi ve özellikle, 1973'te kurulmuş olan İslam ile İlişkiler için Fransa Kilisesi Sekreterliği (*SRI*- Service National Pour Les Relations Avec l'Islam)¹³³

¹²⁸ “Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/islam.htm> (20.11.2020).

¹²⁹ “Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie”, <https://fr.pisai.it/le-pisai/%C3%A0-propos/> (20.11.2020).

¹³⁰ “Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie”, <https://fr.pisai.it/le-pisai/%C3%A0-propos/> (20.11.2020).

¹³¹ “Institut des Belles Lettres Arabes”, http://www.iblatunis.org.tn/pmb/opac_css/index.php?lvl=index (20.11.2020).

¹³² “Institut de Formation Islamo-Chrétien”, <https://www.mafrwestafrica.net/ific-la-fondation> (20.11.2020).

¹³³ “CAIRN.Info”, <https://www.cairn.info/revue-etudes-2014-6-page-63.htm?contenu=article> (20.11.2020).

ile iş birliği içindedirler. 2015'ten beri yeni ismiyle *SNRM* (Service National Pour Les Relations Avec Les Musulmans) yani Müslümanlarla ilişkiler için ulusal hizmet adıyla Rahip Vincent Feroldi başkanlığında misyonuna hizmet etmektedir.¹³⁴ Fransa Katolik Kilisesi'nin bir hizmeti olan *SNRM* misyonunu Fransa Piskoposlar konferansından almaktadır. Görevi Katolikler ve Müslümanlar arasındaki toplantı ve diyalogu teşvik etmek; Katolikleri İslam ve dinler arası diyalog alanında bilgilendirmek ve eğitmek; Piskoposluklar'da Katolikler ve Müslümanlar arasındaki ilişkileri geliştirmek için çalışanları desteklemek; Son olarak Fransa'daki Müslüman liderlerle iyi bağlantılar geliştirmek şeklindedir.¹³⁵

Beyaz Babalar aynı zamanda 1977'de küçük bir üniversiteli grup tarafından kurulan İslam-Hristiyan Araştırma Grubu *GRIC* (Groupe de Recherches Islamo-Chrétien) ile Müslümanlarla diyalog bağlamında iş birliği içersindedirler.¹³⁶

Afrika Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar) tarafından kurulan Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü (*PISAI*), eğitim ve bilimsel faaliyetleri Müslümanlarla nitelikli teolojik diyaloga hazırlayan bir eğitim ve araştırma merkezidir. *PISAI*'nin Arap ve İslam Tetkikleri lisans ve doktora için elli yıldan fazla eğitim, İslam'ın temel metinlerine erişim için vazgeçilmez bir araç olarak Arapça'nın derinlemesine incelenmesine dayanmaktadır. İslam ilimlerinin öğretisi, klasik ve modern İslam'ın

¹³⁴ “Eglise Catholique en France”, <https://eglise.catholique.fr/guide-eglise-catholique-france/structure/service-national-pour-les-relations-avec-les-musulmans/> (20.11.2020).

¹³⁵ “Service Société et Cultures”, <https://www.diocese49.org/service-national-pour-les-relations-avec-les-musulmans-snrm> (20.11.2020).

¹³⁶ “Groupe de Recherches Islamo-Chrétien”, <https://gric-international.org/le-mot-des-presidents/> (20.11.2020).

tarihini ve düşüncesini bilimsel tarafsızlık ruhu içinde sunmayı amaçlamaktadır. Öğretim aşamaları her şeyden önce farkındalık, her kişinin hakkını tanımak eğiliminde bir eğitim yolunu izlemektedir. Bu merkez eğitim, yayın ve araştırma, insani, teolojik, dinler arası ve kültürlerarası diyalog için ciddi ve derin bir hazırlık aracıdır. *PISAI*'nin laik ve dindar olmak üzere dünyanın her yerinden gelen öğrencileri bulunmaktadır. *PISAI*'deki eğitimlerinin sonunda, birçoğu Müslüman toplumla doğrudan veya dolaylı temas içinde iş dünyasına geri dönmektedir. *PISAI*'nin öğrencileri arasında din adamları, avukatlar, girişimciler, gazeteciler, çevirmenler, araştırmacılar, askerler, diplomatlar gibi farklı mesleklerden kişiler yer alabilmektedir.¹³⁷

3. Beyaz Babalar Tarikatı'nın Günümüzdeki ilmi Faaliyetleri

Afrika Misyonerleri Cemiyetine Beyaz Babalar tarikatına mensup rahiplerin ilk ilmi faaliyetlerden birisi öğrendikleri yerli diller ile ilgili eserler yayımlamak olmuştur. 1881 yılında ilk küçük ilmihali (*Petit Cathéchisme*), 1884 yılında Luganda Dili El Kitabı (*Manuel de langue Luganda*), 1885 yılında Luganda Grameri ve 1888 yılında Luganda Dilinde İlmihal (*Cathéchisme Luganda*) ilk defa Doğu Afrika yerli dillerinden Luganda dilinde ele alınmıştır. Yine aynı yıllarda Doğu Afrika'nın en çok konuşulan Swahili dilinde ilmihal, gramer, sözlük ve hatta İncil tercümeleri yapılmıştır. Batı Afrika'ya 1895 yılından itibaren ulaşıldığı için, Bambara ve Songay gibi Mali Cumhuriyetinin en büyük iki etnik grubun dillerinde ancak 1897 yılında Bambara Grameri Denemesi (*Essai de Grammaire Bambara*) ve Songay Dili El Kitabı (*Manuel Songhay*) isimli eserler yayımlanabilmiştir. Bambara dilindeki ilk ilmihal 1904 yılında, Songay dilindeki ilk ilmihal ise 1905 yılında basılmıştır. 1920-1930 yıllarına gelindiğinde Beyaz Babalar

¹³⁷ “Institut Pontifical d’Etudes Arabes et d’Islamologie”, <https://fr.pisai.it/le-pisai/%C3%A0-propos/> (20.11.2020).

ilmihal yazmaları hususunda belli bir olgunlaşmaya sahip olmuştur. Bu dönemden itibaren yeni ilmi hallerin yazımlarında asli unsurlardan çok yönetime ağırlık verilmeye başlanmıştır.¹³⁸

Geçmişten günümüze Beyaz Babalar'ın ilmi faaliyetlerini arttırmalarını ve sistematik hale gelmesini sağlayan hiç şüphesiz Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü (*PISAI*)'nü kurmaları olmuştur. Arap ve İslam Tetkikleri Papalık Enstitüsü'nün (*PISAI*) kökenini, 1926 yılında Tunus'taki Afrika Misyonerleri Derneği (Beyaz Babalar) tarafından Müslüman bir ortamda yaşamaya hazırlanan misyonerler için kurulan bir eğitim evinden almaktadır. 1931 yılında bu vakıf *IBLA* (Güzel Arap Mektupları Enstitüsü) olarak tanınmıştır. 1949'da eğitim özellikle Tunus kültür dünyası ile ilgili diğer *IBLA* etkinliklerinden ayrılmış ve böylece 19 Mart 1960'ta İlahiyat ve Üniversiteler Cemiyeti Kararnamesi ile Papalık Oryantal Araştırmalar Enstitüsü (*IPE*) rütbesine yükseltlen Arap dili ve İslam ilimlerinin öğretildiği *La Manouba*'da (Tunus) başka bir eğitim evi olarak doğmuştur. 1964 yılında Enstitü Roma'ya transfer olmuş ve mevcut Papalık Oryantal Enstitüsü ile karıştırılmamak için adını Papalık Arap Araştırmaları Enstitüsü (*IPEA*) olarak değiştirmiştir. 1967 yılında, Papa Paul VI'nın vasiyeti ile Enstitü Saint Apollinaire Sarayı'nın bir bölümünde yer almıştır. Arapça' ya ek olarak öğretilen dil uzun bir zaman Fransızca olmuştur. 1972 yılında İngilizce bölümü eklenmiş ve daha sonra İtalyanca dili de eklenmiştir. 1966 yılından bu yana Enstitü, bir yıl öncesindeki *bienal* (iki yıllık eğitim kursu) kursunun sonunda Arap ve İslam Tetkikleri lisans derecesi verme yetkisine sahip olmuştur. 25 Mayıs 1980 tarihli 292/80/5 sayılı kararname ile Katolik Eğitim Cemaati Enstitü'ye doktora verme yetkisi vermiştir. Günümüzde Enstitü'nün adı *Pontificio Istituto di Studi Arabi e d'Islamistica* yani Arap ve İslam

¹³⁸ Kavas, ss. 25-26.

Tetkikleri Papalık Enstitüsü (*PISAI*) adını almıştır. Yeni statüsü 13 Eylül 2008 tarihli 826/789 sayılı Kararname ile Katolik Eğitim Cemaati tarafından onaylanmıştır.¹³⁹

PISAI, 1997'den beri Dar Comboni for Arabic Studies (Kahire'de bulunan Arapça Eğitimi için Comboni evi) ile iş birliği yapmakta ve burası Kutsal Kalbin *Comboni* Misyonerleri tarafından yönetilmektedir. 2015-2016 akademik yılının başından bu yana *PLURIEL* - Plateforme Universitaire de Recherche sur l'Islam en Europe et au Liban (Avrupa ve Lübnan İslam Araştırma Platformu) yasasının bir üyesi olan *PISAI*, Papalık Gregoryan Üniversitesi (Dinler arası Araştırmalar Merkezi) ve Georgetown Üniversitesi (Washington, DC) ile iki yeni Mutabakat Anlaşması imzalamıştır. Günümüzde *PISAI* fakültesi, Afrika Misyonerlerine ek olarak, çeşitli kökenlerden gelen dindarlardan, diosezen rahipler ve laik dindarlardan oluşmaktadır. Öğretmenler arasında Arap dili ve edebiyatı hocaları mevcut olup bunlar arasında hem Hristiyanlık hem de İslam dinine mensup eğitimciler yer almaktadır.¹⁴⁰

PISAI'nin kalbinde kütüphanesi yer almaktadır. Kuruluşundan bu yana, oryantalist üretimi ve dinler arası diyalog üzerinde çalışmaları ihmal etmeden, İslam'ın kaynakları ve dili için Enstitü'nün bilimsel yaklaşımına uygun olarak, kitap ve dergiler için, Arap-Müslüman kültürü konusunda uzmanlaşmıştır. Şu anda kütüphanesinin üçte biri Arapça olmak üzere 38 bine aşkın eser mevcuttur. Aynı zamanda 900 sayılı yayın, 250 nadir veya kesintili baskı eser, 60 adet el yazması ve kütüphanedeki eserlerin tamamı çeşitli dillerde olan eserlerdir. Kütüphanede Kur'an-ı Kerim çalışmaları hususunda, Kur'an'ın çeşitli baskıları ve çevirileri ile büyük klasik ve modern tefsirlerin önemli bir bölümü;

¹³⁹ "Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie", <https://fr.pisai.it/le-pisai/lhistoire/> (20.11.2020).

¹⁴⁰ "Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie", <https://fr.pisai.it/le-pisai/lhistoire/> (20.11.2020).

Müslüman Geleneğinin ana koleksiyonları ile ilgili eserler ve diğer İslam ilimlerinin alanlarını kapsayan eserler mevcuttur.¹⁴¹

3.1. Eğitim Sistemleri ve Eğitim Verdikleri Coğrafyalar

Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar Tarikatı, ağırlıklı olarak Afrika ve Orta Doğu'da çalışan Uluslararası bir Misyoner Cemiyeti'dir. Özellikle Kuzey Afrika'da Müslüman bir ortamda ve Sahra-altı Afrika'sında, toplamda 23'ten fazla Afrika ülkesinde, yerel Kilise ile iş birliği içinde çalışmaktadırlar.¹⁴²

Avrupa, Afrika, Asya ve Amerika'da 22 eğitim evi bulunmaktadır. Şu anda yaklaşık 490 genç Rahip Afrika'daki kardeşlerine hizmet etmek için hazırlanmaktadırlar. Beyaz Babalar Tarikatı Uluslararası Eğitimleri sırasında kendilerine katılıp Afrika, Asya, Güney Amerika'dan gençlerle tanışma imkânı olduğunu ve bunun bu rahip adayları için harika bir deneyim olacağını vurgularlar. Böylesi bir tecrübenin zenginlikleri keşfetmeye ve diğer kültürlerin kalbini canlandırmaya vesile olacağını söylemektedirler. Bütün bunların kişiye eğitim, ibadet ve iş hayatında nasıl küçük topluluklarda yaşanılabileceğini öğrettiğini vurgularlar.¹⁴³

Günümüzde Afrika Misyoneri olmak isteyen bir genç Roma'da Afrika Misyonerliği Cemiyeti genel sekreterliğine müracaat etmek zorundadır. Adayda aranan özelliklerin

¹⁴¹ "Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie",

<https://fr.pisai.it/biblioth%C3%A8que/patrimoine/catalogue/> (20.11.2020).

¹⁴² "Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs en France",

<http://www.peresblancs.org/etudes.htm> (20.11.2020)

¹⁴³ "Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs en France",

<http://www.peresblancs.org/etudes.htm> (20.11.2020).

başında İncil'e bağlılık, Afrika için hizmet etme arzusu, lise bitirme seviyesine gelmiş bir gencin düşünce kabiliyeti, sağlam bir bünyeye sahip olmak, farklı milletlere mensup kişilerle birlikte çalışma ve yaşamaya istekli olmak ve yaş sınırı olarak da otuz yaşın üzerinde bulunmamak şartları aranmaktadır.¹⁴⁴ Sitelerinde Afrika Misyoneri olmaya şöyle davet edilmektedir:

İlginçti mi! Misyonerler olarak hayatımızı paylaşmak ister misin?

Seni terkedilmiş Afrika kıtasına göndererek:

- Tanrı'nın adamı olmanı, başkalarına Müjdeyi götürmeni;
- Afrika kıtasındaki uluslararası topluluklarda başkalarıyla yaşayıp çalışmanı;
- Bu kültürlülük aracılığıyla tanıklık ederek, gerçek bir irade ile her düzeyde Adalet ve Barış - için çalışma fırsatı sunuyoruz.

Cemiyetimiz 21-30 yaş arası gençleri ağırlamaktadır. Sağlam ve eksiksiz bir eğitimle seni zenginliklerle dolu bir misyoner yaşamına şu şekilde hazırlamaktayız:

- a) Birinci aşamada öğrencilere Felsefe / Beşeri Bilimler eğitimi verilmektedir.
- b) İkinci aşamada öğrencilere bir yıllık Ruhsal Hazırlık eğitimi verilmektedir. Bu eğitim ya Zambiya'da (İngilizce) veya Burkina Faso'da (Fransızca) verilmektedir.
- c) Üçüncü aşamada öğrenciler Afrika ülkelerinin birinde ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin bulunduğu uluslararası bir toplulukta iki yıllık Apostolik bir Staj gerçekleştirirler.
- d) Dördüncü aşamada öğrencilere Abidjan, Kinshasa, Nairobi, Kudüs veya Güney Afrika'da ciddi bir ilahiyat eğitimi hazırlığı verilerek eğitimlerini tamamlamış olurlar.¹⁴⁵

¹⁴⁴ Kavas, s. 33.

¹⁴⁵ "Les Missionnaires d'Afrique – Site des Pères Blancs en France",

<http://www.peresblancs.org/etudes.htm> (20.11.2020).

Avrupa ve Kuzey Amerika'daki Afrika Misyoneri adayları genellikle bulundukları ülkelerde birinci eğitim aşamasını tamamlamaktadırlar. Bu aşama bir ila üç yıl arasında aldıkları eğitime göre farklılık göstermektedir. Misyonerlik arzularını tetiklemek ve motive etmek için bu ilk aşamada bir misyoner topluluğun içine dahil edilmektedirler. Bu süreçte Felsefe, Sosyoloji ve İncil eğitimi almaktadırlar. Genellikle kendilerinden en az bir yabancı dili çok iyi öğrenmeleri ve özellikle Fransızca ve İngilizce dillerini çok iyi bilmeleri istenmektedir.¹⁴⁶

“Ruhani yıl” (*année spirituelle*) olarak bilinen bu ikinci aşama uluslararası bir ortamda ortalama bir yıl boyunca kişisel davranış, düşünce ve ibadete adanmış bir eğitim yılıdır. Burada farklı uluslardan gelen gençlerle birlikte kişinin kendini iyi tanıyabilmesi sağlanırken, Mesih'i ve onun müjdesini iyi öğrenmek ve ona olan bağlılığını derinleştirebilmesi sağlanmaktadır. Bu eğitim sırasında içtimai tarih, ruh dünyası bilgisi ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin temel metinlerinin eğitimi verilmektedir. Bu bir yıllık eğitimi İngilizce almak isteyenler Zimbabwe'nin Kasama şehrine, Fransızca yapmak isteyenler ise Burkina Faso'nun Boo-Dioulasso şehrine gitmektedirler.¹⁴⁷

Beyaz Babalar için ibadet hayatını ve görevlerinin ayırt edilmesine rehberlik eden ortak maneviyat, Loyola'lı Ignatius ve Cizvitler tarafından geliştirilen yöntemdir. Bunu ise şu şekilde anlatmaktadırlar: “İnsanların hizmetinde olup Tanrı'yı aramaktır.” Beyaz

¹⁴⁶ “Les Missionnaires d’Afrique - Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/philosophie.htm> (20.11.2020).

¹⁴⁷ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/noviciat.htm> (20.11.2020).

Babalar bu manevi yöntemi benimseyerek misyonerlik faaliyetlerine devam etmektedirler.¹⁴⁸

Bu aşamada adaylar ya rahip ya da misyoner kardeş olma niyetini açıkça ifade ederek cemiyetin resmi adayları olmaya hak kazanırlar. Buna delil olarak boyunlarına tespih (*Rosaire*) takarlar kendilerine Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin geleneksel elbisesi (*Gandourah*) giydirilir.¹⁴⁹

Üçüncü aşama adayın büyüme dönemi olarak da bilinmektedir. Bu aşamada öğrenciler Afrika ülkelerinin birinde ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin bulunduğu uluslararası bir toplulukta iki yıllık apostolik bir staj gerçekleştirirler. Burada Afrika toplumlarının yerel bir dilini öğrenmek, farklı bir kültür deneyimi yaşamak, kendisinden önce bu yolda hizmet edenlerle birlikte yaşamayı ve mahalli bir kilisede birlikte çalışmayı öğrenmektedirler. Bu aşamada aday Beyaz Babalar'ın ihtiyacı doğrultusundaki bir Afrika ülkesine görevlendirilmektedir.¹⁵⁰

Dördüncü ve son aşama olgunlaşma dönemi olarak da bilinmektedir. Bu aşama yeniden eğitime dönüş olarak da bilinmekle birlikte üç ila dört yıllık bir eğitim sürecidir. Bu aşamayı Fransızca tamamlamak isteyen aday eğitimini Afrika'nın Kinşasa veya Abidjan şehirlerinde tamamlamaktadır. İngilizce olarak tamamlamak isteyen bir aday ise

¹⁴⁸ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/noviciat.htm> (20.11.2020).

¹⁴⁹ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/noviciat.htm> (20.11.2020).

¹⁵⁰ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/stage.htm> (20.11.2020).

Kudüs, Nairobi veya Güney Afrika şehirlerinden birisi olan Cedara’da eğitimini tamamlamaktadır.¹⁵¹

Papaz olmak isteyen misyoner adayı İncil, teoloji, ahlak, dini hukuk, sosyal ahlak, misyonerlik gibi dersleri almak durumundadır; fakat yalnızca laik bir görevli kalmakta ısrar ederse mesleki eğitimden geçer. Aday üçüncü veya dördüncü yılında misyonerlik yemini için çağırılıp Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar tarikatının resmi bir üyesi olmaya hak kazanır. Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin Genel Sekreterliği o anın ihtiyacı ve adayın kişisel yetenekleri doğrultusunda adayı Afrika veya Yakın Doğu ülkelerinin birine tayin etmektedir.¹⁵²

Afrika Misyonerleri Cemiyeti kendilerine has karizmalarının olduğunu, adaylarını bu karizmayı daha çok derinleştirmeye ve bunu ancak Hristiyanlığa ve günümüzde İslam, Adalet, Barış ve Kiliseye daha açık bir bakış açısıyla gerçekleştirebileceklerini ifade etmektedirler. Bu yeni hayata adım atmak için Cemiyet’in tarihini derinleştirmenin ve yeniden yazmanın adayların işi olduğunu vurgularlar.¹⁵³

¹⁵¹ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/theologie.htm> (20.11.2020).

¹⁵² “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/theologie.htm> (20.11.2020).

¹⁵³ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/theologie.htm> (20.11.2020).

3.2. Sosyal Medya Faaliyetleri

Günümüzde Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar Tarikatı dünya genelinde kurucuları Kardinal Lavigerie'nin vizyonu doğrultusunda misyonlarına internet ve sosyal medya siteleri aracılığı ile de devam etmektedirler. Dünyanın birçok ülkesinde bulunan bu uluslararası faaliyetlerini aktif bir biçimde günümüzde de yürütmeye devam etmektedirler. Tüm site araştırmaları ve elde ettiğimiz veriler neticesinde dünya genelinde aktif ve güncel olan sitelerinin her birini kısa bir site tanıtımıyla aşağıda sunmaya gayret gösterdik:

- Africa Europe Faith and Justice Network (*AEFJN*) - (Afrika Avrupa İnanç ve Adalet Ağı) - Belçika

Afrika Avrupa İnanç ve Adalet Ağı (*AEFJN*), Afrika ve Avrupa'da çalışan yaklaşık elli Katolik veya misyoner enstitü tarafından zorunlu kılınan uluslararası inanç temelli bir ağıdır. 1988 yılından bu yana Afrika ve Avrupa arasında adil ekonomik ilişkileri geliştirmek için çalışmaktadır. Merkezi Brüksel'de bulunan Uluslararası Sekretarya, Belçika'nın faaliyetlerini koordine eder ve Avrupa Birliği ve Afrika ülkeleri arasında daha adil bir ilişki için Avrupa kurumlarıyla birlikte savunur.

AEFJN'in 12 şubesi bulunmaktadır: Bunlar Belçika, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Malta, Hollanda, Polonya, Portekiz, İspanya, İsviçre ve Birleşik Krallık'tır.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Africa Europe Faith and Justice Network (*AEFJN*) (Belçika), <http://aefjn.org/fr/sur-aefjn-2/>

(20.11.2020).

- Missionnaires d’Afrique Pères Blancs en Suisse¹⁵⁵ - (İsviçre’de Afrika Misyonerleri Beyaz Babalar) - İsviçre

İsviçre’deki Afrika Misyonerler Konseyi, Avrupa eyaleti ve Amerika, Asya ve Afrika’nın diğer ülkeleri ile yakın temas halinde diğer misyonerlerin faaliyetlerini koordine eder. İsviçre’deki yeni Afrika Misyonerler Konseyi Haziran 2017’de yeniden seçilmiştir.

- Africa Missione Cultura – La Ravista del Continente Vero (Afrika Kültür Misyonu - Gerçek Kıtanın Yüzü) - İtalya

Uluslararası kıtadaki en iyi muhabir ve fotoğrafçıların iş birliğiyle, gerçek kıtanın (Afrika’nın) daha az bilinen yüzünü ortaya çıkarmayı taahhüt eden posta aboneliği ile dağıtılan iki ayda bir yayımlanan dergidir. Dergi, Afrika Misyonerleri tarafından 1922’de kurulmuştur.¹⁵⁶

Dergi sayfalarında yaşamın ve gerçekliğin parçalarını, bildikleri iyi servete sahip oldukları bazı “Afrikalıları” anlattıklarını ifade etmektedirler. Büyük medyanın göz ardı ettiği hikayeleri keşfetmeyi sevdiklerini; paramparça klişeler ve büyük trajedileri unutmadan olumlu haberlerin ortaya çıkarabileceklerini belirtmektedirler.¹⁵⁷

¹⁵⁵ Missionnaires d’Afrique Pères en Suisse (İsviçre) <http://www.africanum.ch/lafricanum/les-missionnaires-dafrique>, (İsviçre) (20.11.2020).

¹⁵⁶ “Africa Missione Cultura – La Ravista del Continente Vero (İtalya)”, <https://www.africarivista.it/chisiamo/>, (20.11.2020).

¹⁵⁷ “Africa Missione Cultura – La Ravista del Continente Vero (İtalya)”, <https://www.africarivista.it/chisiamo/>, (20.11.2020).

- Afrikamissionare Weisse Vaeter - (Afrika Misyonerleri Beyaz Babalar Vakfı) -
Almanya

28 Mayıs 2014'te Köln bölge hükümeti Beyaz Babalar Vakfı'nı medeni hukuk kapsamında bağımsız bir dini vakıf olarak tanıdı. Vakıf, Afrika Misyonerlerinin-Almanya ve yurtdışındaki Beyaz Babaların Evi çalışmalarını desteklemek istiyor. Vakıf, Kardinal Charles Lavigerie'nin (1825-1892) çalışmalarına devam etmek için kuruldu. Vakfın amacı, Beyaz Babalar ile bağlantılı olarak din, eğitim ve kalkınma iş birliğini teşvik etmektir.¹⁵⁸

- Afrika Center Berlin – Rechtliche und Soziale Beratung - (Afrika Merkezi Berlin –
Hukuki ve Sosyal Danışmanlık) – Almanya

Bu merkez Afrikalıların ve Almanların birbirleriyle karşılaşma ve deneyim alışverişini sağlamaktadır. Afrika kökenli göçmenlere, iki uluslu evliliklerde ve ailelerde Almanlara ve Afrikalılara hukuki danışmanlık sunmaktadır. Bunun yanı sıra Afrika ülkeleri hakkında bilgi ve belgeleri toplayarak, topluluklara, gruplara ve okullarda gerçekleştirdikleri konferanslar aracılığı ile eğitim çalışmaları düzenlemektedirler.¹⁵⁹

- África Fundación Sur - (Afrika Güney Vakfı) - İspanya

Afrika Fundación Sur, İspanya'daki Afrika konusunda en iyi referanstır ve uluslararası düzeyde en seçkin araştırma, bilinçlendirme, geliştirme ve belgelendirme kurumlarından biridir. 1979 yılında Afrika'nın bilgi, anlayış ve takdir okulu olarak CIDAF (Afrika Bilgi

¹⁵⁸ “Afrikamissionare Weisse Vaeter (Almanya)”, <http://afrikamissionare.de/de/stiftung.html>, (20.11.2020).

¹⁵⁹ Afrika Center Berlin – Rechtliche und Soziale Beratung (Almanya) afrika-center-berlin.com/, (20.11.2020).

ve Dokümantasyon Merkezi) adı altında kuruldu. Kurumun amacı, Afrika kıtasını ilgilendiren, toplum, politika, ekonomi, tarih, sanat, bilişim, dilbilim vb. gibi tüm alanlarda İspanyolca konuşan halkları bilgilendirmek ve eğitmektir.¹⁶⁰

- *AcrePecre* - Action pour la Rencontre des Cultures et Religions en Europe (Avrupa'da Kültür ve Dinler buluşması için eylem) - Belçika

Bu kuruluş Müslümanlar ile toplantı yapan Afrika Misyonerler Derneği'nin hizmetindedir. Aynı zamanda kültürlerarası ve dinler arası diyalogu ve şenliği teşvik eden dini, sivil ve siyasi kurumların hizmetindedir.¹⁶¹

- Les Journées Africaines - (Afrika Günleri) - Kanada

Afrikalıların Quebec toplumundaki uyum çabalarını vurgulamaktan endişe eden Afrika Misyonerleri, Afrikalıların bölgede dostluklar kurmasını sağlamak için 1988 yılında Afrika Merkezi'ni kurmuştur.

Bu toplum merkezinin misyonu, Quebec toplumuna entegrasyonunu kolaylaştırmak ve böylece zenginleşmesine katkıda bulunmak için Afrika dünyasına bağlı herkesi desteklemektir. Afrika Merkezi Afrikalıları yeteneklerini ve becerilerini vurgularken Quebec'le kültürel gerçeklerini paylaşma fırsatı sunmaktadır.¹⁶²

¹⁶⁰ “África Fundación Sur (İspanya)”, <http://www.africafundacion.org/spip.php?article1> (20.11.2020).

¹⁶¹ “AcrePecre - Action pour la Rencontre des Cultures et Religions en Europe (Belçika)”, <https://www.arcre.org/arcre/> (20.11.2020).

¹⁶² “Les Journées Africaines (Kanada)”, <http://www.centreafrica.com/fr/le-centre-afrika/> (20.11.2020).

- *FENZA* – Faith and Encounter Centre Zambia - (İnanç ve Buluşma Merkezi Zambiya)

FENZA İnanç ve Buluşma Merkezi Zambiya, Afrika Misyonerlerinin bir girişimidir. Zambiya’da bulunan merkezleri Mart 2007’de açılmıştır. Afrika Misyonerleri ilk olarak 1891’de Zambiya’ya gelmiştir.

FENZA, Afrika Misyonerlerinin birkaç “eski hayalinin” sonucuydu: İnanç ve kültür arasında bir yansımayı ve farklı mezheplere sahip Hristiyanlar ile farklı inançlara sahip insanlar arasındaki karşılaşmayı teşvik etmektedir. Arşiv ve kütüphanelerini halkın kullanımına da sunmaktadır.¹⁶³

- John Paul II Justice & Peace Centre - (John Paul II Adalet ve Barış Merkezi) - Uganda

Tanrı’nın Afrika’daki ailesi olarak Kilise, Tanrı’nın halkının her bir üyesinin adalet ve dayanışma konusundaki kararlılığıyla Mesih’e şahitlik etmelidir.¹⁶⁴

John Paul II Adalet ve Barış Merkezi (*JPIIJC*) yukarıdaki çağrıya cevap vermek için 2007 yılında kurulmuştur. *JPIIJC*, daha adil ve huzurlu bir Uganda inşa etmeyi taahhüt eden yedi Misyoner Cemaatten oluşan bir kurumdur. Bu yedi Misyoner cemaat sırasıyla aşağıda sunulmuştur:

- Comboni Misyonerleri
- Comboni Misyoner Kız kardeşler
- Kutsal Haç Cemaati
- Mill Hill Misyonerleri
- Afrika Misyonerleri
- İsa’nın Derneği

¹⁶³ “FENZA – Faith and Encounter Centre Zambia (Zambia)”, <http://fenza.org/aboutus.html> (20.11.2020).

¹⁶⁴ “John Paul II Justice & Peace Centre (Uganda)”, <http://www.jp2jpc.org/about-us/>, (20.11.2020).

- Afrika Meryem Ana'nın Misyoner Kız kardeşleri¹⁶⁵

- Missionnaires d'Afrique Pères Blancs - (Afrika Misyonerleri Beyaz Babalar) – İtalya menşeiili Uluslararası bir sitedir.

Kendilerini tüm hayatlarını, özellikle Afrika ve Afrikalılarda, İncil'i ilan etmeye adanmış büyük bir uluslararası rahip ve kardeş grubu olarak tanıtmaktadırlar. Katolik Kilisesi içinde "Afrika Misyonerler Derneği" adını taşıdıklarını ve Apostolik Yaşam Derneği statüsüne sahip olduklarını ifade etmektedirler. Topluluğun en yüksek otoritesinin, her altı yılda bir toplanan ve önlerindeki altı yıl içinde alacağı yönelimleri tanımlayan “Genel Bölüm” olduğunu ifade etmektedirler. Bu bölüm, derneğin tüm üyeleri tarafından seçilen temsilcilerden oluşmaktadır.¹⁶⁶

- Missionaries of Africa – SAP Province - (Afrika Misyonerleri Güney Afrika Eyaleti) - Güney Afrika

Bu kuruluşun amacı ortak vizyonlarını paylaşmak, yani kardeşleri Evharistiya ve Tanrı sözü aracılığıyla Mesih'e meditasyon yapmak, kardeşçe tanıklık etmek ve davetkar topluluklarla bir arada bulunmak, misyonumuzu yaşamak için teşvik etmek, fakirlerle dayanışma içerisinde bulunmak ve yerel Kiliseyle birlikte çalışmaktır.¹⁶⁷

¹⁶⁵ “John Paul II Justice & Peace Centre (Uganda)”, <http://www.jp2jpc.org/about-us/>, (20.11.2020).

¹⁶⁶ “Missionnaires d'Afrique Pères Blancs”, mafrs.org/ (20.11.2020).

¹⁶⁷ “Missionaries of Africa – SAP Province (Güney Afrika)”, mafrsaprovince.com/, (20.11.2020).

- Missionnaires d'Afrique – (Afrika Misyonerleri) - Batı Afrika, Burkina Faso, Mali, Gana, Mağrib

Bu site de Afrika misyonerlerinin kim olduğu sorusuna cevap ve Batı Afrika'da yaptıkları faaliyetleri hakkında bilgi vermektedir.¹⁶⁸ Bu bağlamda geçen yüzyılın başından bu yana, Kardinal Charles Lavigerie Afrika Misyonerleri Mali, Burkina Faso, Nijer, Gana, Nijerya, Moritanya, Fildişi Sahili'nde ve 2012'den beri Togo'da bulunmaktadır. Bu ülkelerde bulunan misyonerler cemaatler arasında Tanrı Krallığı'nın tanık topluluklarında adalet ve barışı sağlama, diğer dinlerle tanışma, sokak çocuklarına hizmet etme, gibi farklı alanlarda hizmet etmek için farklı gruplara ayrılmışlardır. Çalışma alanlarına Mağrip vilayeti de eklenmiştir.¹⁶⁹

- Misioneras de Nuestra Señora de África - (Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler)
- İspanya

Bu kuruluş kendisini misyoner rahibeler ve kadın elçileri olarak tanıtmaktadır. Hristiyanlık ve Afrika tutkusu ile yaşadıkları, Afrika ve Afrika halklarının hizmetinde bulunduklarını ve kutsanmış bir şekilde İncil misyonuna uygun olarak gönderildiklerini ifade etmektedirler.¹⁷⁰

¹⁶⁸ “Missionnaires d'Afrique (Batı Afrika, Burkina Faso, Mali, Gana, Mağrip)”, mafrwestafrica.net/ (20.11.2020).

¹⁶⁹ “Missionnaires d'Afrique (Batı Afrika, Burkina Faso, Mali, Gana, Mağrip)”, mafrwestafrica.net/ (20.11.2020).

¹⁷⁰ “Misioneras de Nuestra Señora de África (İspanya)”, <http://misionerasdeafrica.blogspot.com/p/quienes-somos.html> (20.11.2020).

İspanya’da ve imkanlarına göre Afrika Misyonerlerinin Güney Vakfı’nda Afrika için çalıştıklarını belirtmektedirler. Faaliyet ve hizmetleri şu şekildedir: Afrikalı göçmenleri karşılayarak onlara yardım etmek, inanç, adalet ve barış komiteleri çalışmalarına katılım sağlamak, Umoya ve Africana dergilerinde yayınlar yapmak. Ayrıca misyonlarını ve misyonerlik anlayışlarını tanıtmak için etkinlikler düzenlemektedirler. Misyon ve İş birliği Konferansı komitelerine ve SCAM (Ortak Misyon Animasyon Servisi) ekiplerine, okullara, cemaatlere, medyada (gazeteler, radyo, TV...) deneyim ve deneyimlerine katkıda bulunan diğer misyoner cemaatleri ile katılım sağladıklarını ifade etmektedirler. Özellikle *DOMUND* ve *UNITED HANDS* kampanyalarında ve Misyoner Gönüllülüğünün hazırlanmasında iş birliği yapmaktadırlar.¹⁷¹

- Misioneros de África - Padres Blancos - (Afrika Misyoneri Derneği – Beyaz Babalar) - İspanya

Bu topluluk kendilerini aynı İsa’nın çağrısını, Afrika için aynı tutkuyu, Afrika kıtasındaki erkek ve kadınların kardeşliklerini, sevinç ve ıstıraplarını, eserlerini ve yanılsamalarını, zenginlik ve zayıflıklarını paylaşma arzusuyla birleşmiş uluslararası ve kültürlerarası bir misyoner toplum olarak tanıtmaktadır. Dünyanın bütün kıtalarında bulunduklarından dolayı, mesleklerinin evrensel olduğunu ifade etmektedirler. Sitelerinde yaklaşık 440 genç Afrika, Amerika, Asya ve Avrupa’ya dağılmış 20 oluşum evinde misyoner olmaya hazırlandıkları bilgisi yer almaktadır.¹⁷²

¹⁷¹ “Misioneras de Nuestra Señora de África (İspanya)”, <http://misionerasdeafrika.blogspot.com/p/quienes-somos.html> (20.11.2020).

¹⁷² “Misioneros de África (Padres Blancos) (İspanya)”, misionerosafrica.com/ (20.11.2020).

- Misioneros de África – Padres Blancos - (Afrika Misyoneri Derneği – Beyaz Babalar) - Meksika

Bu topluluk kendini, Afrika halklarına kurtuluş müjdesini duyurmak için İsa tarafından toplanan dindarlar olarak tanıtmaktadır. Evrensel kardeşliğin bir işareti olarak uluslararası topluluklarda yaşadıklarını, dua ve meditasyon hayatlarını da iç içe geçirdiklerini ifade etmektedir.¹⁷³

Topluluk misyonerlik ve mesleki animasyon hizmetindedir. Afrika’da gördükleri ve yaşadıkları her şeyi Meksikalı kardeşleri ile paylaşmak ve böylece evrensel kiliseyi inşa etmeyi hedeflemektedirler. İnsanlarla yaptıkları temaslar ve toplantılar sayesinde sevgilerini ve bağlılıklarını Mesih ve Afrika’ya aktardıklarını ifade etmektedirler.¹⁷⁴

- Missionaries of Africa since 1868 - (1868’den beri Afrika Misyonerleri) - Amerika

Bu Afrika Misyonerleri topluluğu 1868 yılından itibaren, Afrika kıtasında 23 ülkede hizmet veren bir Roma Katolik din adamları topluluğudur. Misyonerlik taahhüdünün, hizmet etme arzusu, güçlü bir dayanışma ve kardeşlik ruhu gerektirdiğini ifade etmektedirler. Afrika Misyonerlerinin misyonuna katılmak bir kariyer tercihi değil, zamanla olgunlaşan ve ciddi oluşum gerektiren Tanrı’dan bir çağrı olduğunu belirtmektedirler.¹⁷⁵

¹⁷³ “Misioneros de África - Padres Blancos (Meksika)”, <http://misionerosdeafrika.org.mx/hermanas.php> (20.11.2020).

¹⁷⁴ “Misioneros de África - Padres Blancos (Meksika)”, <http://misionerosdeafrika.org.mx/hermanas.php> (20.11.2020).

¹⁷⁵ Missionaries of Africa - (Amerika) <http://www.missionariesofafrica.org/join-usbecome-a-missionary/become-a-missionary/> (20.11.2020).

- Siostry Misjonarki NMP Krolowej Afryki Siostry Biate - (Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler) - Polonya

Bu topluluk kendilerini kutsanmış insanlar ve Mesih köklü evanjelizasyon havariler olarak tanıtmaktadır. Tanrı'nın Afrika için dolu bir yaşam istediğine inandıklarını, yaşamlarını kendilerine gönderilen insanlara hizmet ederek ve paylaşarak bu arzuyu yerine getirmek istediklerini ifade etmektedirler.¹⁷⁶

Afrika halklarının zenginlik, çeşitlilik ve potansiyelinin farkında olarak, içinde yaşadıkları dünyaya önemli bir katkıda bulunabileceklerine inanmaktadırlar. Bu işe uluslararası ve kültürlerarası topluluklarda yaşam, uzlaşma, adalet, barış ve çevrenin korunması için çalışarak katılmak istediklerini belirtmektedirler.¹⁷⁷

- Missiezusters Van Onze Lieve Vrouw Van Afrika - (Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler) - Hollanda

Bu topluluk kendilerini İsa'nın kutsadığı ve kök saldıgı kadın elçiler olarak adlandırarak, Tanrı'nın bugünün Afrika dünyasına olan arzusuna aşık, bu arzuyu algılamaya ve nerede olunursa olunsun ona uyum içinde yaşamaya çağrıldıklarını ifade etmektedirler. Afrika halklarının zenginlik, potansiyel ve çeşitliliğinin farkında olduklarını, Afrika'nın dünyaya önemli bir katkı sağlayabileceğine inandıklarına ve buna katılmayı seçtiklerini belirtmektedirler. Bu seçimin kendilerini diyalog ve uzlaşma içinde yaşamaya, uluslararası- kültürlerarası ve küresel topluluklarında adalet, barış ve yaratılış bütünlüğüne adamaya yönlendirdiğini ifade etmektedirler.¹⁷⁸

¹⁷⁶ “Siostry Misjonarki NMP Krolowej Afryki Siostry Biate (Polonya)”, siostrybiale.org/ (20.11.2020).

¹⁷⁷ “Siostry Misjonarki NMP Krolowej Afryki Siostry Biate (Polonya)”, siostrybiale.org/ (20.11.2020).

¹⁷⁸ “Missiezusters Van Onze Lieve Vrouw Van Afrika (Hollanda)”, wittezusters.nl/ (20.11.2020).

- Les Missionnaires d'Afrique - Pères Blancs - (Afrika Misyonerleri Beyaz Babalar) – Kanada

1868'de Cezayir'de Afrika Misyonerleri Cemiyeti Cezayir Başpiskoposu Charles Lavigerie tarafından kurulmuştur. Lavigerie vizyonu geniş, inançlı ve kararlı bir adamdı. Cezayir'den Orta-Afrika bölgelerine gitme çağrısına cevap veren yüzlerce misyoner genç kadın ve erkek ona güvenmiştir. Afrikalıların geleceğine güveni vardı. 1874'te iki genç misyoner Montreal'e Cezayir, Kabili ve Sahra'daki çalışmaları hakkında konuşmak ve davalarına davet etmek için gönderilmiştir. Bundan birkaç yıl sonra, 1886 yılında, Cezayir'e, Montreal'den yani Kanada'dan ilk Beyaz Baba gelecektir ismi John Forbes'tir. O zamandan günümüze 650'den fazla Kanadalı Afrika'ya hizmet etmek için Kardinal Lavigerie'nin yolundan gitmiştir.¹⁷⁹

- Missionari d'Africa - (Afrika Misyonerleri) - İtalya

Afrika Misyonerleri Cemiyeti Afrika'da insanlık için birer elçi ve müjdeleyici olarak orada ikamet eden bir topluluktur. Afrikalılar ile dayanışma içinde, sorunlarına dikkat eden ve geleceğine adanmış olan kutsanmış rahipler ve erkek kardeşlerden oluşan bir yapıdır. Bu sitede aynı zamanda Afrika'ya adanmış en yenilikçi dergi olan “Afrika, Misyon ve Kültür” dergisinin tanıtımı ve satışı yapılmaktadır.¹⁸⁰

¹⁷⁹ “Les Missionnaires d'Afrique - Pères Blancs (Kanada)”, <https://mafr.net/notre-societe> (20.11.2020).

¹⁸⁰ “Missionari d'Africa (İtalya)”, <https://www.missionaridafrika.org/in-evidenza/la-rivista-africa/> (20.11.2020).

- Soeurs Missionnaires de Notre Dame d’Afrique (Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler) - İtalya

Bu site Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler Cemaatine aittir. Diğer tüm Afrika Misyonerleri Cemiyeti sitelerinde olduğu gibi tarihlerinden ve misyonlarından bahsettikten sonra davalarına davet etmektedirler.¹⁸¹

- Misjonarze Afryki - (Afrika Misyonerleri) - Polonya

Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin Polonya’daki temsilcilerinin sitesidir. Burada yine Kardinal Lavigerie’nin hayatı ve Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin tarihi anlatılarak insanları misyoner olmaya davet eden bir internet sitesidir.¹⁸²

- Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France - (Afrika Misyonerleri Cemiyeti - Beyaz Babalar’ın Fransa’daki sitesi) - Fransa

Bu site Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin Fransa’daki sitesidir. Burada diğer tüm sitelerle kıyaslandığında Afrika Misyonerleri Cemiyeti’nin en donanımlı ve en güncel bilgilerini içeren internet sitesi olduğunu tespit ettik. Burada tarihçeleri, dünya genelindeki faaliyetleri, eğitimleri hususundaki tüm bilgiler, kütüphaneleri, dergi ve yayınları hakkındaki malumatlar ve dahası hem Fransızca hem de İngilizce dil desteğiyle tüm dünyaya açılan bir internet sitedir.¹⁸³

¹⁸¹ “Soeurs Missionnaires de Notre Dame d’Afrique (İtalya)”, <https://msolafrica.org/fr/qui-sommes-nous.html> (20.11.2020).

¹⁸² Misjonarze Afryki (Polonya)”, <http://misjonarzeafryki.org/> (20.11.2020).

¹⁸³ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France (Fransa)”, <http://www.peresblancs.org/> (20.11.2020).

- Soeurs Missionnaires de Notre-Dame d’Afrique - (Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşler) – Fransa

Bu site Afrika Meryem Ana Misyoner Kız Kardeşlerinin Fransa’daki sitesidir. Burada farklı ülkelerdeki sitelerde olduğu gibi genel bir tanıtım ve tarihçe verildikten sonra Misyoner Kız Kardeş olmaya davet ediyorlar. Afrika’da dinler arası diyalog, adalet ve barış gibi temalara vurgu yaparak güncel paylaşımlarından ve dahası eğitimlerinden bahseden bir sitedir. Bu site aslında Fransa’daki Beyaz Babalar’ın sitelerinin Misyoner Kız Kardeşlere uyarlanan versiyonudur.¹⁸⁴

3.3. Dergi ve Yayın Faaliyetleri

“*Islamochristiana*”, *PISAI*’nin İslam-Hıristiyan diyaloguna adanmış yıllık bilimsel dergisidir. Üç bölümden oluşur. Birinci bölümde bilimsel araştırma çalışmaları, düşünceleri ve şahitlikleri/tanıklıkları içermektedir; ikincisi bölümde dünyadaki Hıristiyanlar ve Müslümanlar arasındaki karşılaşmalarla ilgili notlar ve belgelerden oluşmaktadır; Üçüncü ve son bölümde diyalog üzerine olan kitaplar incelenmektedir. 1975 yılında kurulan ve Maurice Borrmans tarafından uzun yıllar yönetilen dergi, yıllar içerisinde büyüdü ve yayınlandığı müddetçe zenginleşti. Çalışmaların bir kısmı seçilmiş bir monografik temaya odaklanırken, diğer çalışmalar geçmiş ve şimdiki İslam-Hıristiyan diyaloguna ayrılmıştır. *Islamochristiana* büyük ölçüde Fransızca, İngilizce ve Arapça olarak yayınlanmaktadır. Ancak az da olsa diğer yaygın Batı dillerinde bazı makaleler de içermektedir.¹⁸⁵

¹⁸⁴ “Soeurs Missionnaires de Notre-Dame d’Afrique”, <http://www.soeursblanches.org/> (20.11.2020).

¹⁸⁵ “Institut Pontifical d’Etudes Arabes et d’Islamologie”, <https://fr.pisai.it/publications/revues/> (20.11.2020).

“Etudes Arabes”ın ilk sayısı 1962 Paskalyası’nda yayınlanmıştır. İlk başta 3 ayda bir çıkan 30 sayfalık Arapça metinlerinin Fransızca tercümesiyle yayınlanan bir dergiden ibaretti. Bu dergi *PISAI*’deki kurslarını tamamlamış öğrencilere, İslamoloji alanında dilsel yeteneklerini geliştirmeleri için hazırlanmıştır. Dergi 1964’te çıkarılan 8. Sayısında modern Arap yazarların yazıları eşliğinde gerçek manada uluslararası bir yayın haline dönüşmüştür. 1981 yılında *Etudes Arabes* altı ayda bir yayınlanan İslamolojinin monografik içerikli destekleyici bir aracı haline gelmiştir. 1996 yılından itibaren ise senelik bir yayın haline gelmiştir. Burada *PISAI* profesörleri yayın kurulu üyeleridir.¹⁸⁶

“Voix d’Afrique” (Afrika’nın Sesi) dergisi, 1988 yılında kurulmuş olup yılda 4 sayı yayınlamaktadır. Her üç ayda bir Afrika kiliselerinde görev yapan Beyaz Babalar hakkında bilgi vermek; Yeni bir ülkeyi ve onun zorluklarından bahsetmek; Afrika’nın gerçekliği hakkında bir bakış açısı sunmak; Fransa’daki Afrika Misyonerleri hakkında bilgiler vermek ve son olarak Eylül ayında yayınlanan Beyaz Babalar’ın Yeni Yıl takvimini paylaşmak suretinde gerçekleşmektedir.

“Petit Echo” (Küçük Yankı) Beyaz Babalar’ın kendi misyonerleri için yayınladıkları, Afrika genelindeki faaliyetlerinden bahseden ay da bir yayınlanan bir dergidir.¹⁸⁷

¹⁸⁶ “Institut Pontifical d’Etudes Arabes et d’Islamologie”, <https://fr.pisai.it/publications/revues/> (20.11.2020).

¹⁸⁷ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”, <http://www.peresblancs.org/autresvoi.htm> (20.11.2020).

“Présence - lettre aux amis” (Varlık – Dostlara Mektuplar) dergisi yılda bir yayınlanan ve Beyaz Babalar hakkında bilgiler veren bir dergidir. Günümüzde Fransızca ve Almanca dillerinde yayınlanmaktadır.¹⁸⁸

“P.O.C. Proche Orient Chrétien” Yakın Doğu Hristiyan dergisi Ekümenik bir dergidir. Tarih, Teoloji, maneviyat, Doğu Akdeniz kiliselerindeki yaşamı anlatan üç ayda bir yayınlanan bir dergidir.¹⁸⁹ Bu dergi Afrika Misyonerleri tarafından 1951’de Kudüs’te kurulmuş olup günümüzde yayımlanmaya devam etmektedir. 1 Ocak 2015 tarihinden itibaren Kudüs merkezini değiştirerek Beyrut’taki Cizvit Babalar tarafından yönetilen St. Joseph Üniversitesi Dini Bilimler Fakültesi tarafından yayınlanmaya devam etmektedir. Böylesi bir merkez değişikliği, Beyaz Babalar tarafından başlatılan ve yerel kiliseye devredilen ilk proje değildir.¹⁹⁰

“Spiritus” Misyoner İlahiyat dergisi Spiritenler tarafından 1959 yılında kurulmuştur. Dergideki her konu, bugünkü Misyonun bir temasını içermektedir. Mart, Haziran, Eylül ve Aralık olmak üzere yıllık 4 sayı çıkarmaktadırlar. Dergi şu anda bir dernek içinde birleşmiş on iki Misyoner Enstitü tarafından yayımlanmaktadır. Bu misyoner gruplar sırasıyla şunlardır:

- Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar (Missionnaires d’Afrique (Pères Blancs))

¹⁸⁸ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/autresvoi.htm> (20.11.2020).

¹⁸⁹ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/autresvoi.htm> (20.11.2020).

¹⁹⁰ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
http://peresblancs.org/nouveau_poc.htm (20.11.2020).

- Afrika Misyonları Derneği (Société des Missions Africaines)
- Paris Yabancı Misyonlar (Missions étrangères de Paris)
- Şötistler (Scheutistes)
- Spiritenler (Spiritains)
- İlahi Kelimenin Derneği (Société du Verbe Divin)
- Afrika Meryem Ana Misyonerleri (Beyaz Kız kardeşler) (Missionnaires de N.D. d'Afrique (Soeurs Blanches))
- Meryem'in Fransisken Misyonerleri (Franciscaines Missionnaires de Marie)
- Meryem Ana Havarileri (Notre Dame des Apôtres)
- St Joseph de Cluny (Aziz Joseph Cluny)
- Hanım Spiritenler (Spiritaines)
- Kutsal Meryeme Adanmışlar (Oblats de Marie Immaculée)¹⁹¹

“Se Comprendre” (Birbirini Anlama) eski adıyla Comprendre (Anlama) dergisi 1955 yılında kurulmuştur. 2013 yılına kadar yılda bir defa yayınlanan bu dergi Beyaz Babalar’ın İslam-Hıristiyanlık ilişkilerini ve diyalogunu ele almıştır. 2013’ten sonra bu derginin işlevini Belçika Menşeli “ARCRE-PECRE” dergisine devretmiştir.¹⁹²

“ARCRE-PECRE” haftalık bülten/ dergi, her hafta internet sitelerinde bildirilen bir dizi haberi içermektedir. Ayrıca kitap veya periyodik numaraların gözden geçirilmesini de içerebilmektedir. Afrika ve tüm dünyadaki Misyoner faaliyetlerini güncel olarak buradan paylaşmakta olup İslam-Hıristiyanlık diyaloguna çok önem vermektedirler. Bu

¹⁹¹ “Revue d’expériences et recherche Missionnaire”,

<http://www.spiritains.org/pub/spiritus/spiritus.htm#dNumero> (20.11.2020).

¹⁹² “Se Comprendre”, <http://www.comprendre.org/> (22.02.2020).

siber alemdeki varlıklarının Avrupa'daki toplumlar için toplantı ve diyalog yeri olma arzusu ile tasarlandığını ifade etmektedirler.¹⁹³

Artık yayını bulunmayan “Encounter - Documents for Muslim-Christian Understanding” (Karşılaşma - Müslüman ve Hıristiyanları anlamak için belgeler) dergisi 1974 yılında *PISAI*'nin anglofon bölümünün kurulması vesilesiyle meydana gelmiştir. Öncelikli amacı *PISAI*'nin eski öğrencileriyle temasta kalmak, onlarla eğitim sürecini sürdürmek ve tüm okuyucularına İslam-Hıristiyan diyalogu alanında belgeler, araştırmalar ve tanıklık sunmaktır. Yıllık yayınlanan bu dergi 43. ve son sayısını Mart 2018 yılında çıkarmıştır.¹⁹⁴

“Africana” dergisi 1994 yılında Kanadalı Beyaz Babalar tarafından Afrika'daki Beyaz Babalar hakkında bilgiler vermek ve yaşadıkları bölgeleri tanıtmak için yılda bir sayı olarak yayınlanmış ve 2013 yılında son sayısını çıkarmış bir dergidir.¹⁹⁵

“Vivant Univers” (Yaşayan Evren) ve ilk adı ile “Grands Lacs” (Büyük Göller) dergisi Beyaz Babalar'ın Belçika'da 1969 yılından 2002'ye kadar yayınlanmış bir dergisidir. Beyaz Babalar Üçüncü Dünya Ülkeleri üzerindeki araştırma, inceleme ve faaliyetlerini konu almıştır.¹⁹⁶

¹⁹³ “ARCRE-PECRE”, <https://www.arcre.org/bulletin/> (20.11.2020).

¹⁹⁴ “Institut Pontifical d'Etudes Arabes et d'Islamologie”, <https://fr.pisai.it/publications/revues/> (20.11.2020).

¹⁹⁵ “Africana”, <http://africana.mafr.net/CadresAfricana.html> (20.11.2020).

¹⁹⁶ “Cairn.Info”, <https://www.cairn.info/revue-histoire-monde-et-cultures-religieuses1-2010-2-page-103.htm?contenu=resume> (20.11.2020).

4. Dünya Geneline Beyaz Babalar Tarikatı, Bulundukları Ülkeler ve Güncel Sayıları

Günümüzde 36 ayrı millete mensup 1177 Afrika Misyoneri bulunmaktadır. Bunlardan 20'si Afrika ülkesi olmak üzere toplam 39 farklı ülkede 210 dini topluluk halinde çalışmalarını sürdürmektedirler. Çoğunluğu Avrupalı olan Beyaz Babalar içinde Kuzey Amerikalılar (ABD ve Kanada) toplamda 116 misyoner ile en kalabalık 2. grubu oluşturmaktadırlar. Ayrıca Güney Amerikalı ve Büyük Okyanus'taki adalardan da Afrika misyonerlerine rastlamak mümkündür. Avrupa ülkelerinden gelen en kalabalık Afrika Misyoneri nüfusu Fransa'dan (151) ve Belçika'dan (116) gelen misyonerlerdir. Avrupa'da bu iki ülkeyi 100 misyonerle Almanya izlerken, 64 misyonerle İspanya, 57 misyonerle Hollanda, 39 misyonerle İngiltere, 27 misyonerle İtalya, 21 misyonerle İsviçre, 21 misyonerle İrlanda, 17 misyonerle Polonya ve son olarak 3 misyonerle Lüksemburg takip etmektedir.¹⁹⁷

Bu Misyonerler 2019-2020 eğitim-öğretim yılında kendi davalarına hizmet etmek üzere dünya genelinde toplam 480 öğrenciye eğitim vermektedirler. Bunların 443'ü Afrika asıllı, 29'u Asya, 6'sı Güney Amerika ve 2'si Avrupa asıllı öğrencilerdir. En fazla misyoner adayı bulunan ülkelerin başında Kongo (99), Burkina Faso (49), Nijerya (35), Uganda (33) ve Gana (32) gelmektedir.¹⁹⁸

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla dünya genelinde Beyaz Babalar Tarikatı'nın toplam 1177 ayrı tarikat üyesi (*confrère*) bulunmaktadır. Bu Tarikat üyelerinin 1045'i papaz (*Prêtres*),

¹⁹⁷ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/situpays.htm> (20.11.2020).

¹⁹⁸ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/situpays.htm> (20.11.2020).

83'ü Kardeş (*Freres*), 36'sı Papaz adayı (*clercs*), 12'si Piskopos (*évêques*) ve 1 tanesi dernek üyesi ortağıdır (*associé*). Bunlardan 512'si Avrupa'da, 463'ü Afrika'da, 116'sı Amerika ve 86'sı dünyanın diğer bölgelerinde bulunmaktadır.

Son olarak Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar Tarikatında faaliyet gösteren misyonerlerin yaş ortalamalarının oldukça yüksek olduğunu ilave edebiliriz. Şöyle ki, Ocak 2020 verilerine göre yaş ortalamaları 67,17'dir.¹⁹⁹

¹⁹⁹ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://www.peresblancs.org/situpays.htm> (20.11.2020).

SONUÇ

1830'lu yıllarda Fransızların Cezayir'i işgal etmesiyle birlikte Katolik Kilisesi buraya bir Başpiskoposluk kurmuştur. 12 Ocak 1867 yılında bu makama tayin edilen Başpiskopos Charles Lavigerie isimli din adamı kısa zamanda kıtanın kuzey, doğu ve batı bölgelerinde Misyonerlik faaliyetlerine hız vererek yerlileri, özellikle de Müslümanları Hristiyanlaştırmaya yönelik çalışmalar başlatmıştır. Bu amaçla 1868 yılında Afrika Misyonerleri Cemiyeti'ni Papa IX. Pie'nin onayı ile kurmuştur. Bu kurum içinde Beyaz Babalar ve Beyaz Rahibeler adıyla erkeklere ve kadınlara hitap etmek üzere iki ayrı birim oluşturmuştur.

Kardinal Lavigerie 1868 yılında Misyonerlerine gittikleri bölgelerdeki insanların dillerini, kültürlerini, örf, adet ve yaşayış biçimlerini öğrenip benimsemelerini ve nihayetinde onlar gibi yaşamalarını emretmiştir. Bu İnkültürasyon yöntemi Lavigerie'nin Misyonerlerine Afrika kıtasını Hristiyanlaştırma hususundaki yol haritalarını belirlemiştir. Bu yol Afrika Misyonerleri Cemiyeti'ne mensup rahiplerin halk dilinde Beyaz Babalar olarak anılmalarına sebebiyet verecek Gandoura, Bornouz ve Şeşiya dedikleri beyaz Arap elbisesini giymeleri ve boyunlarına Rosaire denilen 165 taneli Hristiyan tespihini takmaları ile başlamıştır. Akabinde ilk ilmi faaliyetleri bulundukları ülkelerde öğrendikleri yerel diller ile ilgili sözlük, gramer, ilmihal, vs. gibi o dillerdeki ilk eserleri yayımlamak suretinde gerçekleşmiştir.

Lavigerie misyonu çerçevesinde sosyal çalışmalar, dispanserler, okullar ve kırsal kalkınma projeleri geliştirmiştir. Lavigerie ilk defa Afrika'nın iç kısımlarında bulunan ülkelere kervanlar göndermek suretiyle Hristiyanlığı Afrika'nın sadece okyanus kıyılarında bilinen ve yaşanan bir din olarak değil tüm Afrika'da bilinen ve yaşanan bir din olmasını dilemiş ve bunu gaye edinmiştir. Yaşadığı zaman zarfında bu isteği

gerçekleşmemiş olsa dahi, kendisinden sonra gelen Misyonerleri Lavigerie'nin vizyonu doğrultusunda Hristiyanlığı Afrika'nın iç kısımlarına taşımışlardır.

Beyaz Babalar Tarikatı'nın bu kadar rahat bir biçimde Cezayir gibi Müslüman ekseriyeti bulunan bir ülkede kurulmasının ve farklı Afrika ülkelerine yayılmasının nedenlerinden birisi ise o dönemde bu toprakların Osmanlı Devleti'nin hakimiyeti altından çıkıp Fransız sömürgesi altına geçmesi olmuştur. Bununla birlikte 1878 yılında Afrika kıtasında bulunmayan ama stratejik olarak kendileri için önemli olan ve o dönemde Osmanlı himayesinde bulunan Kudüs Azize Hanne (*Sainte-Anne*) mabedi bir dostluk nişanesi olarak Osmanlı tarafından Fransa'ya verilmiştir. Fransa hükümeti ise buraya Beyaz Babaları tayin etmiştir. Bu ise Fransa - Osmanlı devlet ilişkilerinin kuvvetli olması nedeniyle gerçekleşebilmiştir. Burada yine Beyaz Babalar Tarikatı'nın ancak devlet desteğiyle varoluşlarının mümkün olduğu ortaya çıkmaktadır.

Lavigerie Fransa ve Kilise'ye hizmet etmek için Cezayir ve Tunus'taki Başpiskoposluk görevlerini üstlendiğini söylemiştir. Bir Fransız milliyetçisi olarak Afrika'daki Hristiyanlığın Fransız askerlerinin kanı ile tekrar hayat bulduğunu ifade etmiştir. Fransızların istila ve sömürgelerinde muzaffer olması için dua etmiştir. Lavigerie için Fransa'nın Afrika halklarını sömürgesi ve kolonisi haline getirmesi, Hristiyanlığın Afrika'da egemen olması açısından çok önemli ve kutsal bir vazifedir. Lavigerie'nin bu tutumu Müslümanlara barbar, istilacı, kölelik taraftarı ithamlarında ne kadar tutarsız olduğunu bir kez daha göstermektedir. Lavigerie Misyonerlerine misyoner yapıları gereği, Müslümanlar hakkındaki olumsuz fikirlerine rağmen kendileriyle her daim iyi ilişkiler ve diyalog içerisinde olmaları gerektiğinin altını çizmiştir.

Beyaz Babalar Tarikatı günümüzde de İslam dünyasıyla halen derin bir diyalog faaliyeti yürütmeye çalışmaktadır. Bunun için merkezi Roma'da bulunan *PISAI* adlı

kurumun bir yayını olan *Islamo-Christiana* adlı dergiyle faaliyetlerini desteklemektedirler. Bunun gibi birçok dergi ve sosyal medya siteleriyle Müslümanlarla diyalog; bulundukları ülkelerdeki faaliyetlerinden bahsetmek, insanları Hristiyanlığa ve Afrika Misyoneri olmaya davet etmek suretiyle çalışmalarını aktif bir şekilde sürdürmektedirler. Ayrıca günümüzde *PISA*'de okuyan kişiler arasında Afrika Misyonerlerine ek olarak, çeşitli kökenlerden gelen dindarlar, diosezen rahipler ve laik dindarlar bulunmaktadır.

Yüz elli seneyi geride bırakmış bu Katolik Misyoner Cemiyet, çalışmalarına ara vermeden çoğunluğu Avrupalı din adamlarından oluşan bini aşkın misyoneriyle, Afrika kıtasındaki faaliyetlerine günümüz teknolojisinin getirdiği imkanlardan yararlanarak halen yoğun bir biçimde devam etmektedirler.

Araştırmalarımız neticesinde, günümüzde Beyaz Babalar Tarikatına mensup kişilerin oldukça yüksek bir yaş ortalamasına (67,17) sahip olduklarını gözlemliyoruz. Son yıllarda sayılarının gün geçtikçe azaldığını ama bununla birlikte artık genç bir nüfusu Afrika'nın yerli halklarından seçerek kendilerine kazandırma çabalarının olduğunu görmekteyiz. Özellikle Kongo, Burkina Faso, Nijerya, Uganda ve Gana gibi birçok maddi imkansızlıklar içerisinde yaşayan Afrika asıllı öğrencilere maddi imkân sağlayıp onları kendi davalarına hizmet etmek üzere yetiştirdikleri gözlemlenmiştir.

Tüm okumalarımız neticesinde Beyaz Babalar'ın günümüz Katolik Misyoner yapılanmasında halen çok önemli bir yere sahip oldukları anlaşılmıştır. Beyaz Babaların kuruluşundan itibaren ana hedefi sadece Afrika kıtası özelinde çalışmak olmuştur. Lavigerie Cezayir'e Başpiskopos olarak atandığı andan itibaren yayınladığı ilk Pastoral mektubunda, çalışmalarının Müslümanlar özelinde olduğu ve nihai hedefinin tüm kıtayı son ferdine kadar Hristiyanlaştırmak olduğu açıkça görülmüştür. Başpiskopos olarak

atandıktan bir sene sonra bu ülküsünü gerçekleştirmek için Beyaz Babalar Tarikatını kurmuştur. Bu amaca ulaşmak için erkeklere ve kadınlara hitap etmek üzere Beyaz Babalar ve Beyaz Rahibeler adıyla iki ayrı birim oluşturmuş ve bu yapı aynı şekli ile günümüze kadar ulaşmıştır. Beyaz Babalar Tarikatı'nı bu kadar önemli kılan özelliği ise henüz Afrika'nın iç kısımları bilinmez iken, Fransa hükümeti ve Papalık desteğini arkalarına alarak bu coğrafyalara gidip yerleşmeleri ve izlerinden gelen diğer tüm Misyoner cemaatlere öncülük etmeleri gerçeğidir. Kısacası Beyaz Babalar Afrika kıtasının iç kısımlarını Hristiyanlıkla tanıştıran ve bunun yayılmasında önemli bir rol üstlenmiş Hristiyan Katolik bir tarikattır.

Bütün yönleriyle Afrika Misyonerleri Cemiyeti Beyaz Babalar Tarikatı, Katolik Misyonerlik bağlamında dikkat çekici ve üzerinde çok yönlü araştırmalar yapılmaya lâyık bir konu olarak belirlemektedir.

BİBLİYOGRAFYA

Arık, Durmuş. *Kavram Atlası Dinler Tarihi I*. Bülent Akot (ed.), Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara, 2020.

Arnoux, Alexandre Père. *Les Pères Blancs aux sources du Nil (Ruanda)*, (Nil Nehrinin Kaynaklarında Beyaz Babalar (Ruanda)), Librairie Missionnaire Yayınları, Paris, 1950.

Aumann, Jordan. *Christian Spirituality in the Catholic Tradition*, Ignatius Press/Sheed & Ward Yayınları, Londra, 1985.

Ay, Serdar. “Misyonerlik ve Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri,” Yüksek Lisans, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2007.

Aydın, Mahmut. “Dinler Arası Diyalog Üzerine,” *Tezkire, Düşünce, Siyaset, Sosyal Bilim Dergisi*, Ankara 2001, Sa. 23, ss. 128-141.

Aydın, Mehmet, “Hristiyanlık,” *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 17, ss. 357-358.

Batuk, Cengiz, “İki Sultan St. Francis, Fransiskanlar ve Bir Arada Yaşama Sorunu,” *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 6, Sa. 2, İstanbul, 2009, ss. 199-231.

Baunard, Louis, Mgr. *Le Cardinal Lavigerie*, (Başpiskopos Kardinal Lavigerie), Librairie Poussièlge Yayınları, Paris, 1898.

Cox, James L.. *Kutsal İfade Etmek - Din Fenomenolojisine Giriş*. Terc. Fuat Aydın, İz Yayıncılık, İstanbul, 2004.

Ceiller, Jean-Claude. *De Chapitre en Chapitre: les premiers Chapitres généraux de la Société des Missionnaires d'Afrique (B l m b l m: Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin ilk Meclis Toplantıları)* C. I (1874-1900), M.Afr. Yayınları, Roma, 2002.

----- . *Histoire des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs) De la fondation à la mort du fondateur (1868-1892)* (Kuruluşundan Kurucusunun  l m ne Kadar, Afrika Misyonerleri'nin (Beyaz Babalar) Tarihi), Karthala Yayınları, Paris, 2008.

----- . *De Chapitre en Chapitre: Histoire des Chapitres généraux de la Société des Missionnaires d'Afrique (B l m b l m: Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin ilk Meclis Toplantıları)* C. II (1906-1936), M.Afr. Yayınları, Roma, 2012.

----- . *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes* (Kardinal Lavigerie Metin Antolojisi) C. I (1857-1874), M.Afr. Yayınları, Roma, 2016.

----- . *Cardinal Lavigerie Anthologie de textes* (Kardinal Lavigerie Metin Antolojisi) C. III (1879-1881), M.Afr. Yayınları, Roma, 2018.

Crollius, A. Roest. " nk lt rasyon," terc. Ali  sra Güngör, *Din  Araştırmalar* 1:1 (1998), ss.93-105.

 oban, Mahmut. "Bir Katolik Cemaati Olarak Fransiskenler," Yüksek Lisans, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,  stanbul, 2008.

D'Annam, Louis. *Le GRAND APOTRE de l'Afrique au Dix-Neuvieme Siecle ou Vie de Son Em. Le Cardinal LAVIGERIE* (Afrika'nın 19. yy.'da ki Büyük Havarisi veya

Kardinal Lavigerie ekselanslarının hayatı) Librairie générale Catholique et classique Emmanuel VITTE Yayınları, Lyon, 1899.

De Montclos, Xavier. *Le Cardinal Lavigerie* (Kardinal Lavigerie), Cerf Foi vivante Yayınları, Paris, 1991.

Duchêne, Lucien Père. *Histoire de la Société (1868-1892) depuis les origines jusqu'à la mort du fondateur* (Kuruluşundan Kurucusunun Ölümüne Kadar Cemiyetin Tarihi (1868-1892)), Maison-Carrée Yayınları, Cezayir, 1902.

Erdem, Mustafa. *Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye*, Türkiye Kamu-Sen Yayınları, Ankara, 2005.

Eroğlu, Ahmet Hikmet. "Hıristiyanlık," *Dinler Tarihi*, Baki adam (ed.), Grafiker Yayınları, Ankara, 2015, ss. 130-187.

----- . *Kavram Atlası Dinler Tarihi II*. Bülent Akot (ed.), Gazi Kitapevi Yayınları, Ankara, 2020.

Esen, Salihe. "Dominiken Tarikatı ve Katolik Kilisesi'ndeki Yeri," Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.

Goyau, Georges. *Un Grand Missionnaire: Le Cardinal Lavigerie* (Büyük Bir Misyoner: Kardinal Lavigerie), Librairie Plon Yayınları, Paris, 1925.

Gündüz, Şinasi, "Misyonerlik," *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 30, s. 193.

----- . *Misyonerlik*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2007.

Güngör, Ali İsrâ. “Katolik Kilisesi’nin Çağdaş Misyon Anlayışında Diyalog Kavramı,”

Dinler Tarihi Araştırmaları 1, Ankara, 1998, ss. 177-191.

------. “Kilise’nin Yeni Misyon Anlayışında İnkültürasyon’un Yeri,” *Ankara*

Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi C. 43, Sa. 1, Ankara, 2002, ss. 171-185.

------. *Cizvitler*, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2016.

------. *Evanjelistler*, Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2016.

------. *Vatikan-Misyon ve Diyalog*, İlgi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2016.

Harman, Ömer Faruk. “Genel Olarak Misyonerlik,” Ömer Faruk Harman (ed.), *Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri*, Ensar Neşriyat Yayınları, İstanbul, 2004, ss. 25-36.

Heremans, Roger. *L’éducation dans les missions des Pères Blancs en Afrique Centrale (1879-1914), objectifs et réalisations*, (Beyaz Babaların Orta Afrika Misyonlarındaki Eğitimin Yeri (1879-1914), Amaçları ve Başarıları) Nauwelaerts Yayınları, Brüksel, 1983.

Kahraman, Ahmet. *Mukayeseli Dinler Tarihi*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları (İFAV), İstanbul, 2013.

Kavas, Ahmet, “Afrika Misyonerleri Cemiyeti: Beyaz Babalar (Pères Blancs),” *Milel ve Nihal İnanc, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, C. 1, Sa. 2, İstanbul, 2004, ss. 9-39.

Kılıç, Remzi. “Misyonerlik ve Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri,” *Türklük Bilimi Araştırmaları* 19, Ankara, 2006, ss. 327-342.

Küçük, Abdurrahman. *Misyonerlik ve Türkiye, Türkiye’deki Misyonerlik Faaliyetleri*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1996.

Küçük, Abdurrahman, Günay Tümer, Mehmet Alparslan Küçük. *Dinler Tarihi*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2015.

Lavigerie, Charles. *Recueil de lettres* (Mektupların Derlemesi), Typographie de Henry Plon Yayınları, Paris, 1869.

-----, *Œuvres choisies de son éminence le Cardinal Lavigerie Archevêques d’Alger* (Cezayir Başpiskoposu Ekselansları Kardinal Lavigerie’den Seçme Eserler), Librairie Poussièlgue Yayınları, Paris, 1884.

-----, *Son Ém. Le Cardinal: Instructions aux Missionnaires* (Kardinal Ekselanslarının: Misyonerlere Talimatlar), Grands Lacs Yayınları, Namur, 1950.

-----, *Ecrits d’Afrique, textes recueillis et présentés par A. Hamman*, (Afrika’dan Yazılar, A. Hamman tarafından toplanılan ve sunulan metinler) Bernard Grasset Yayınları, Paris, 1966.

-----, *Missionnaires d’Afrique* (Afrika Misyonerleri), SOS Yayınları, Paris, 1980.

Livinhac, Mgr. *Lettres circulaires de Monseigneur le Supérieur Général*, (Başpiskoposun Genelgeleri), Maison-Carrée Yayınları, Paris, 1912.

Lubungo, Stanley. *Société des Missionnaires d'Afrique – Constitutions et Lois* (Afrika Misyonerleri Cemiyeti – Anayasa ve Kanunlar) Missionnaire d'Afrique Yayınları, Roma, 2018.

Mazé, Père. *Le Cardinal Lavigerie et son action apostolique* (Kardinal Lavigerie ve Dini Hareketi), Maison-Carrée Yayınları, Cezayir, 1928.

----- . *Missionnaire d'Afrique à l'école du Cardinal Lavigerie* (Kardinal Lavigerie'nin okulunda Afrika Misyoneri) Grands Lacs Yayınları, Namur, 1950.

Mercui, Joseph. *Les Origines de la Société des Missionnaires d'Afrique (Pères Blancs) 1867-1892* (Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin Kökenleri (Beyaz Babalar) 1867-1892), Maison-Carrée Yayınları, Cezayir, 1929.

Milza, Pierre. *Les relations internationales de 1871 à 1974* (1871'den 1974'e kadar uluslararası ilişkiler), Armand Colin Yayınları, Paris, 1994.

Mitchell, Nathan D. “*Christian Religious Orders*”, The Encyclopedia of Religions (ER), Ed. Mircea Eliade, Thomson Gale Yayınları, New York, 1986.

Nolan, Francis, *Les Pères blancs entre les deux guerres mondiales. Histoire des Missionnaires d'Afrique (1919-1939)* (İki dünya savaşı arasında Beyaz Babalar. Afrika Misyonerleri'nin Tarihi (1919-1939)), Karthala Yayınları, New York, 2015.

Özcan, Şevket, “Ninian Smart ve Din Fenomenolojisi,” Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016.

Page, Ivan. *Apprendre la langue pour répandre la Parole, le travail linguistique des Missionnaires d'Afrique* (Dini yaymak için dili öğrenme, Afrika Misyonerleri'nin dilsel çalışmaları), M.Afr. Yayınları, Roma, 2007.

Perrier Joseph. *Vent d'avenir, le Cardinal Lavigerie (1825-1892)* (Geleceğin Rüzgarı, Kardinal Lavigerie (1825-1892)), Karthala Yayınları, Paris, 1992.

Petit écho (Küçük Yankı), Société des Missionnaires d'Afrique Yayınları, Paris, 1912-2019.

Renault, François. *Le Cardinal Lavigerie, 1825-1892, l'Église, l'Afrique, la France* (Kardinal Lavigerie, 1825-1892, Kilise, Afrika, Fransa), Fayard Yayınları, Paris, 1992.

Tournier, Jules. *Le Cardinal Lavigerie et son action politique (1863-1892)* (Kardinal Lavigerie ve siyasi eylemi (1863-1892)), Libraire-Editeur Yayınları, Paris, 1913.

Wellens, St. Père. *La Société des Missionnaires d'Afrique, ses origines et le développement de son organisation jusqu'à la promulgation du Code de Droit canonique* (Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nin kökeni ve Kanonik Hukuk Yasasının yürürlüğüne kadar ki gelişim süreci), Universitaires de Louvain Yayınları, Belçika, 1952.

Woods, Richard. *Christian Spirituality*, Ave Maria Press Yayınları, Chicago, 1989.

İnternet Kaynakları

aefjn.org/accueil.html *AEFJN – Africa Europe Faith and Justice Network* (Belçika)
(20.11.2020).

africanum.ch/ *Missionnaires d’Afrique Pères Blancs en Suisse* (İsviçre) (20.11.2020).

africarivista.it/ *Africa Missione Cultura – La Ravista del Continente Vero* (İtalya)
(20.11.2020).

afrikamissionare.de/de/startseite.html *Afrikamissionare Weisse Vaeter* (Almanya)
(20.11.2020).

afrika-center-berlin.com/ *Afrika Center Berlin – Rechtliche und Soziale Beratung*
(Almanya) (20.11.2020).

africafundacion.org/ *África Fundación Sur* (İspanya) (20.11.2020).

arcre.org/ *AcrePecre - Action pour la Rencontre des Cultures et Religions en Europe*
(Belgique) (20.11.2020).

breathingforgiveness.net/ *Breathing Forgiveness – Conflict Transformation in the Here and Now* (20.11.2020).

centreafrika.com/fr/ *Les Journées Africaines* (Kanada) (20.11.2020).

fenza.org/publications.html *FENZA – Faith and Encounter Centre Zambia* (Zambia)
(20.11.2020).

fr.pisai.it/ *PİSAİ – Pontificio Istituto di Studi Arabi e d’Islamistica* (İtalya) (20.11.2020).

<https://kutsal-kitap.net/bible/tr/index.php?id=1505&mc=2&sc=1480> (20.11.2020).

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/apostolique/4603> (20.11.2020).

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/dioc%C3%A9sain/25659> (20.11.2020).

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/proconsul/64086> (20.11.2020).

<https://www.larousse.fr/encyclopedie/divers/Vandales/148191> (20.11.2020).

<https://lasallefrance.fr/freres-des-ecoles-chretiennes/> (20.11.2020).

ilahiyatdergi.ankara.edu.tr. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Yayın Rehberi*
(Ankara 2012), (20.11.2020).

jp2jpc.org/ *John Paul II Justice & Peace Centre* (Uganda) (20.11.2020).

lavigerie.org/ *Site Lavigerie Website* (Belçika) (20.11.2020).

mafr.net/ *Les Missionnaires d'Afrique - Pères Blancs* (Kanada) (20.11.2020).

mafrome.org/ *Missionnaires d'Afrique Pères Blancs* (20.11.2020).

mafrsaprovince.com/ *Missionaries of Africa – SAP Province* (Güney Afrika)
(20.11.2020).

mafrwestafrica.net/ *Missionnaires d'Afrique* (Batı Afrika, Burkina Faso, Mali, Gana,
Mağrib) (20.11.2020).

misionerasdeafrica.blogspot.com/ *Misioneras de Nuestra Señora de África* (İspanya)
(20.11.2020).

misionerosafrica.com/ *Misioneros de África (Padres Blancos)* (İspanya) (20.11.2020).

misionerosdeafrica.org.mx/ *Misioneros de África – Padres Blancos* (Mexika)
(20.11.2020).

missionaridafrika.org *Missionari d’Africa* (İtalya) (20.11.2020).

missionariesofafrica.org/ *Missionaries of Africa since 1868* (Amerika) (20.11.2020).

msolafrica.org/fr/ *Soeurs Missionnaires de Notre Dame d’Afrique* (20.11.2020).

misjonarzeafryki.org/ *Misjonarze Afryki* (Polonya) (20.11.2020).

peresblancs.org/ *Les Missionnaires d’Afrique – Site de Pères Blancs en France*
(20.11.2020).

soeursblanches.org/fr/ *Soeurs Missionnaires de Notre-Dame d’Afrique* (20.11.2020).

siostrybiale.org/ *Siostry Misjonarki NMP Krolowej Afryki Siostry Biate* (Polonya)
(20.11.2020).

witezusters.nl/ *Missiezusters Van Onze Lieve Vrouw Van Afrika* (Hollanda)
(20.11.2020).

EKLER

Ek 1

Mali Bamako'da Rahip Pascal ile Röportaj (Fransızca)

Röportaj Fransızca dilinde yapılmıştır. Öncelikle röportajın soru ve cevapları Fransızca dilinde sunulmuştur. Ek 2 de röportajın Türkçe tercümesi verilmiştir.

1. Quelle est votre fonction/mission ici à Bamako?

Je suis Kapilimba Imani Pascal de la Société des Missionnaires d'Afrique. Je suis le directeur et responsable du Centre Foi et Rencontre et de l'institut de Formation Islamo-Chrétienne.

2. Pouvez-vous nous parler de votre formation?

Après l'obtention du baccalauréat j'ai demandé de rejoindre la formation pour devenir prêtre. J'ai d'abord fait des études philosophiques, puis des études théologiques avant d'être ordonné prêtre. Mes Supérieurs m'ont demandé de faire des études spécialisées d'arabe et d'islamologie donc je me suis spécialisé dans ce domaine.

3. Quelles sont les activités de votre institution?

Au Centre Foi et Rencontre : c'est le lieu où des personnes de différentes religions peuvent se rencontrer et faire connaissance afin de lutter contre l'ignorance qui souvent est à la base de la méfiance. Pour ce faire, le Centre organise des conférences et sessions de formation ouvertes à tous. Il ouvre la porte de sa bibliothèque aux chercheurs et aux curieux.

L'institut IFIC accueille des chrétiens venant de différents pays de l'Afrique francophone. Ils y reçoivent une formation des formateurs en islamologie et de dialogue islamo-chrétien pendant 8 mois.

4. Quel est le nombre de votre congrégation au Mali?

Le nombre de Missionnaires d'Afrique au Mali est de 27.

5. À quels intervalles rencontrez-vous la congrégation et les différentes communautés?

Fréquence des rencontres: régulièrement avec les communautés qui sont à Bamako.

6. Pouvez-vous nous parler de la hiérarchie dans votre congrégation ?

Hiérarchie: Supérieur Général – Supérieurs provinciaux – Supérieurs délégués provinciaux - Supérieurs des communautés

7. Qu'elle est le but de vos activités et de L'IFIC?

L'IFIC forme des personnes qui deviennent des formateurs dans leurs milieux pour aider les chrétiens à connaître les fondamentaux des autres religions et à les regarder avec respect. Nous faisons ceci en vue du vivre ensemble paisible.

8. Quel rapport entretenez-vous avec l'islam et les musulmans au Mali? Quel est votre niveau relationnel?

Nos rapports avec les musulmans du Mali sont des rapports d'amitié et de fraternité humaine. Nous collaborons avec certains érudits pour des conférences.

9. Avez-vous des activités/projets spéciaux pour les musulmans? Si oui, quel genre d'activités avez vous?

Une Association musulmane veut que nous travaillions ensemble sur un projet de formation professionnelle des jeunes.

10. À la suite de mes lectures, j'ai constaté que le christianisme à pu se propagé en Afrique grâce aux Missionnaires d'Afrique plus connu sous le nom de pères blancs. De plus mon constat à permis de voir que toutes les Congrégations religieuses Chrétiennes ont pu pénétrer et propager le Christianisme en Afrique grâce aux Pères Blancs qui leurs ont ouvert la porte du continent Africain. Que pensez-vous à ce sujet? Comment évaluez-vous ces constats/résultats?

Les Missionnaires d'Afrique sont des initiateurs. Ce sont effectivement eux qui ont ouvert les portes de l'Afrique profonde à toutes les autres Congrégation religieuses Chrétiennes. Je peux donc affirmer que votre constat est tout à fait bon et juste. Les Pères Blancs ont été la porte d'entrée au continent Africain pour la propagation du Christianisme. Enfin je veux ajouter le fait que l'œuvre durable en Afrique sera réalisée par les locaux.

Ek 2

Mali Bamako'da Rahip Pascal ile Röportaj (Türkçe)

1. Burada, Bamako'daki göreviniz nedir?

İsmim Pascal Kapilimba İMANİ Afrika Misyonerleri Cemiyeti'nden. İnanç ve Buluşma Merkezi ve İslam-Hıristiyan Eğitim Enstitüsü (IFIC) müdürü ve sorumlusu olarak burada görev almaktayım.

2. Eğitiminizden bahseder misiniz?

Lise eğitimimi tamamladıktan sonra rahip olmak için eğitime katılmak istediğimi belirttim (Buradaki eğitimden kasıt Beyaz Babalar'ın eğitimidir). Bir rahip olarak atanmadan önce felsefe eğitimi ve sonrasında ilahiyat eğitimi aldım. Dini Üstlerim benden Arapça ve İslamoloji alanlarında uzmanlaşmamı istediler bende bu vesileyle bu alanlarda uzmanlaştım.

3. Kurumunuzun faaliyetleri nelerdir?

İnanç ve Buluşma Merkezi'nde: Burası farklı dini inançlara sahip bireylerin buluşup tanışabilecekleri ve genellikle güvensizliğin temeli olan cehaletle mücadele etmek için birleştikleri bir yerdir. Bunu gerçekleştirmek için burada umuma açık konferanslar ve eğitim oturumları düzenlenmektedir. Aynı zamanda Kütüphanesinin kapılarını araştırmacılara ve merak eden her bir bireye açmaktadır.

IFIC (İslam-Hıristiyan Eğitim Enstitüsü) enstitüsü Afrika'nın farklı frankofon ülkelerinden gelen Hıristiyanları ağırlamaktadır. Burada 8 ay boyunca kendilerine

İslamoloji ve İslam-Hıristiyan diyalogu hakkında bilgi ve dersler uzman eğitimciler tarafından verilmektedir.

4. Malideki Cemaat sayınız nedir?

Mali'deki Cemaat sayımız 27'dir.

5. Cemaat ile hangi aralıklarda bir araya gelmektesiniz?

Bamako'daki Toplantılarımızın sıklığı düzenli bir biçimde Bamako'daki topluluklarımızla bir araya gelerek gerçekleşmektedir.

6. Cemaat içerisindeki hiyerarşik yapıdan bahsedebilir misiniz?

Hiyerarşi Yapı: Genel Üst Amir - İl Amirleri - İl Delege üstleri - Topluluk Üstleri şeklindedir.

7. Verdiğiniz faaliyetler ile neyi hedeflemektesiniz?

IFIC (İslam-Hıristiyan Eğitim Enstitüsü) olarak, Hıristiyanların diğer dinlerin temellerini öğrenmelerine ve onlara saygıyla bakmalarına yardımcı olmak için kendi toplumlarında eğitimci olan insanları eğitmektedir. Biz bunu barış içinde birlikte yaşamak için yapmaktayız.

8. Mali'deki İslam ve Müslümanlar ile nasıl bir ilişki içerisindesiniz? İlişki düzeyiniz nasıldır?

Mali'de Müslümanlarla ilişkilerimiz dostluk ve insan kardeşliği ilişkisidir. Dersler için bazı akademisyenler ile iş birliği içerisindeyiz.

9. Müslümanlara yönelik özel faaliyetleriniz/projeleriniz var mıdır? Varsa bunlar ne tür faaliyetlerdir?

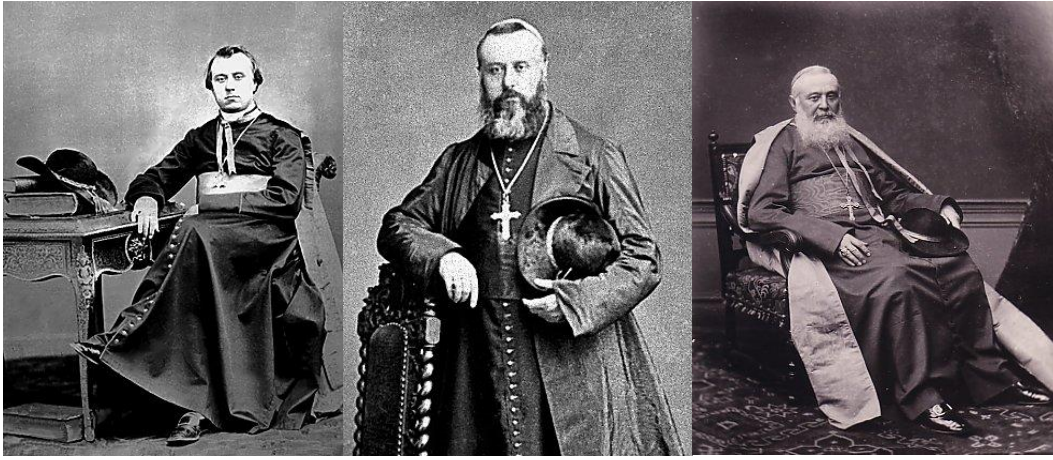
Bir Müslüman Derneği bir gençlik mesleki eğitim projesi üzerinde birlikte çalışmamızı istiyor.

10. Okumalarımın neticesinde Hristiyanlığın Afrika'nın içlerine yayılma sebebinin Afrika Misyonerleri Cemaati Beyaz Babalar Tarikatı tarafından gerçekleştirildiğini tespit ettim. Afrika'nın içlerine bütün Hristiyan dini cemaatlerin girişini sağlayan ve tüm Afrika'ya yayılmasını sağlayan Cemaatin Beyaz Babalar olduğunu tespit ettim. Bu konu hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Siz bu tespitleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Afrika Misyonerleri çığır açanlardır. Gerçekten de Afrika'nın kapılarını diğer tüm Hristiyan dini cemaatlere açanlar kendileridir. Bu yüzden tespitiniz oldukça isabetli ve doğru bir tespittir. Beyaz Babalar Afrika kıtasında Hristiyanlığın yayılması için bu kıtanın giriş kapısı olmuşlardır. Son olarak, Afrika'daki çalışmaların sürdürülebilir olmasının ancak yerli halk tarafından gerçekleştirilebileceğini eklemek istiyorum.

EK 3

Lavigerie'nin farklı dönemlerinden kareler.

1863 Nancy Piskoposu²⁰⁰

1867 Cezayir Başpiskoposu²⁰¹

1882 Kardinalliğe yükseliyor²⁰²

1891'de Biskra'daki son Fotoğrafi²⁰³

1892'de Vefatından önceki son Fotoğrafi²⁰⁴

²⁰⁰ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
http://www.peresblancs.org/lavigerie_nancy.htm (20.11.2020).

²⁰¹ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
http://www.peresblancs.org/lavigerie_alger1.htm (20.11.2020).

²⁰² “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
<http://www.peresblancs.org/archives/2lav92001.jpg> (20.11.2020).

²⁰³ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
http://www.peresblancs.org/lavigerie_alger2.htm (20.11.2020).

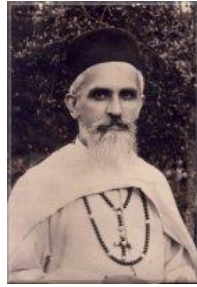
²⁰⁴ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,
http://www.peresblancs.org/lavigerie_alger2.htm (20.11.2020).

EK 4

Kardinal Lavigerie'den Sonra Haleflik Eden Tarikat Liderlerinin Fotoğrafları.

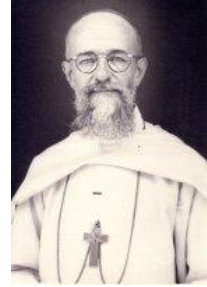
Mgr Léon Livinhac
1892-1922

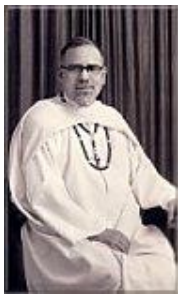
Père Paul Voillard
1922-1936

Mgr Joseph Birraux
1936-1947

Mgr Louis Durrieu
1947-1957

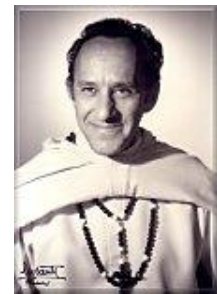
Père Léo Volker
1957-1967

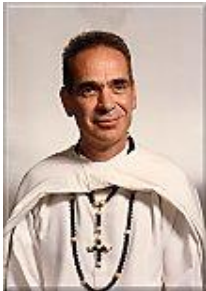
Père Théo Van Asten
1967-1974

Père Jean-Marie Vasseur
1974-1980

Père Robert Gay
1980-1986

Père Etienne Renaud
1986-1992

Père Gotthard Rosner
1992-1998

Père François Richard
1998-2004

Père Gérard Chabanon
2004-2010

Père Richard
Baawobr
2010-2016

Père Stanley
Lubungo
2016-2022²⁰⁵

²⁰⁵ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

<http://peresblancs.org/supgeneraux.htm> (20.11.2020).

EK 5

2019-2020 eğitim öğretim yılında Beyaz Baba olmaya aday öğrencilerin sayılarını, geldikleri ülkeleri ve an itibari ile okudukları Eğitim yerini gösteren tablo aşağıda sunulmuştur.²⁰⁶

All centres statistics, numbers and nations, 2019-2020

	Jinja	La Ruzizi	Kinshasa	Adigrat	Balaka	Lublin	guadalajara	Ouagadougou	Ejisu	Bangalore	Cebu	Arusha	Bobo	Kasama	Stage 1	Stage 2	Limete/Kin	Merrivale	Nairobi	Abidjan	Jerusalem PGF	Total		Country
Brazil							1															1		
Burkina								16				1	1	2	1	5	8	5	4	6	2	49	10,12%	Burkina
Burundi		6	4										1		2	5	2		2	3	1	26	5,37%	Burundi
Ethiopia	2															1		2	1			6	1,24%	Ethiopia
Ghana									14			3	1	3		5	2	1	1	2		32	6,61%	Ghana
India										9		1			1		1	6	2	1		21	4,34%	India
Kenya	10												1	1		6	3	3		1	1	26	5,37%	Kenya
Malawi					17							1		2	1	2	1		2	3		29	5,99%	Malawi
Mali								5						1			2			1		9	1,86%	Mali
Mexico							4												1			5	1,03%	Mexico
Mozambique					6								1		1	1		1	2		1	13	2,69%	Mozambique
Nigeria									17				3	3		4			2	5	1	35	7,23%	Nigeria
Philip										5					1				2			8	1,65%	Philip
Poland						1						1										2	0,41%	Poland
RDC		17	16									3	5	4	7	12	7	8	11	7	2	99	20,45%	RDC
RCI								2								1	1	2	1	1		8	1,65%	RCI
Rwanda		3	5												2	2	1		2	2		17	3,51%	Rwanda
Tanzania	13													2	1			2		1		19	3,93%	Tanzania
Tchad																	1					1	0,21%	Tchad
Togo								12				1	1		1	2		1				18	3,72%	Togo
Uganda	13											1	1		4	2	3	4	1	4		33	6,82%	Uganda
Zambia					16								1		2	1	1			2		23	4,75%	Zambia
Total	38	26	25	0	39	1	5	35	31	9	5	12	16	18	24	49	33	35	34	39	8	480	99,17%	Total
	8%	5%	5%	0%	8%	0%	1%	7%	6%	2%	1%	2%	3%	4%	5%	10%	7%	7%	7%	8%	2%	99%		

²⁰⁶ “Les Missionnaires d’Afrique – Site des Pères Blancs en France”,

http://www.peresblancs.org/image6/candidats_stats_2019_2020.jpg (20.11.2020).

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TÜRKÇE TEZ ÖZETİ FORMU**

**Hıristiyan Katolik Bir Misyoner Kuruluşu Olan Afrika
Misyonerleri Cemiyeti (Beyaz Babalar Tarikatı)**

**(Yüksek Lisans Tezi)
Halil Barmaksız**

TÜRKÇE ÖZET

Çalışmamız Hıristiyan Katolik bir Misyoner Cemiyeti olan ve halk dilinde Beyaz Babalar olarak bilinen yapının kuruluşundan günümüze kadar olan süreçteki faaliyetlerinin genel bir incelemesidir. Çalışmamızın amacı bu yapıyı ve kurucusu olan Lavigerie hakkında genel bir bilgi elde etme, kuruluşundan günümüze kadar gerçekleştirdikleri faaliyetleri ana hatlarıyla sunmak ve günümüzdeki Katolik Misyoner cemiyetleri arasındaki yeri ve önemini ortaya koymaktır.

Araştırmamız giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde öncelikle araştırmanın konusu, önemi, yöntem ve kaynaklar üzerinde durulmuş; sonrasında Hıristiyanlıkta Tarikat, Hıristiyanlık Tarihinde Katolik Tarikatlar, Gelişim Süreçleri ve Etkilerinden bahsedildikten sonra Misyonerlik, Misyonerliğin Tarihçesi ve Kavramlarına yer verilmiştir. Birinci bölümde Kardinal Lavigerie'nin hayatı, gayesi, misyonu ve Afrika Misyonerleri

Cemiyeti'nin kuruluş aşamasından Lavigerie'nin vefatına kadar olan süreçten ana hatlarıyla bahsedilmiştir.

Tezimizin ikinci bölümünde Günümüzde Beyaz Babaların yapısı, misyonu, Müslümanlarla olan ilişkileri, eğitim sistemleri ve diğer faaliyetlerinden bahsederek güncel durum ve sayılarını ele aldık. Elde edilen veriler neticesinde günümüzdeki Katolik misyoner yapılanmasındaki yeri ve önemine değindik.

Sayfa Sayısı: IX+119

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu

Anahtar Kelimeler: Afrika Misyonerleri Cemiyeti, Beyaz Babalar, Kardinal, Lavigerie, PİSAİ, Katolik, Hıristiyan, Misyonerler.

Kabul Edildiği Yıl: 2020

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TÜRKÇE TEZ ÖZETİ FORMU**

**A Christian Catholic Missionary Organization
The Society of Missionaries of Africa (White Fathers)**

(M.S. Thesis)

Halil Barmaksız

ABSTRACT

Our study is a general review of the activities of a Christian Catholic Missionary Society, popularly known as White Fathers, from the establishment to the present day. The aim of our study is to obtain a general information about this structure and its founder Lavigerie, to outline the activities they have carried out from its establishment to the present day, and to demonstrate the place and importance between today's Catholic Missionary societies.

Our study consists of an introduction and two parts. In the introduction section, the subject, importance, methods and resources of this study were first discussed; after were mentioned about Definition of The Order in Christianity, Catholic sects in the history of Christianity, their development and influences; we gave the definition, history and terms of Missionary. In the first part, the life, purpose, mission of Cardinal Lavigerie and establishment of the Missionaries of Africa to the end of Cardinal Lavigerie are outlined in the process.

In the second part of our thesis, we discussed the current situation and numbers of White Fathers today, talking about the structure, mission, relations with Muslims, education systems and other activities. As a result of the data obtained, we mentioned the place and importance of the current Catholic missionary.

Page Number: IX+119

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Ahmet Hikmet Eroğlu

Keywords: The Society of Missionaries of Africa, White Fathers, Cardinal, Lavigerie, PISAI, Catholic, Christianity, Missionaries.

Year: 2020